

ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก
ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา

ปริญญาานิพนธ์
ของ
จุไรรัตน์ ชมสุวรรณ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา
เมษายน 2546
ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

650.0712

๑๖๕๘๘

จ.๒

ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก
ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา

บทคัดย่อ

ของ

นางสาว จุไรรัตน์ ชมสุวรรณ

12 พ.ย. 2546

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา

เมษายน 2546

จุไรรัตน์ ชมสุวรรณ. (2546). ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาพรณ สิรีแพทย์พิสุทธิ์, อาจารย์สิฏฐฎากร ชูทรัพย์.

การศึกษาครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับค่าองค์ประกอบทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี 4 ด้าน ได้แก่ องค์ประกอบด้านตัวนักเรียน องค์ประกอบด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง องค์ประกอบด้านสถานศึกษาและองค์ประกอบด้านสถานประกอบการและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา

ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนทวิภาคีในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา 16 แห่ง จำนวน 248 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ศึกษาความสัมพันธ์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคีโดยรวมมีระดับค่าปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า องค์ประกอบด้านสถานประกอบการมีระดับค่ามาก องค์ประกอบด้านตัวนักเรียนและองค์ประกอบด้านสถานศึกษามีระดับค่าปานกลาง และองค์ประกอบด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องมีระดับค่าน้อย และจากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี พบว่า องค์ประกอบทางการเรียนด้านสถานประกอบการมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี องค์ประกอบทางการเรียนด้านตัวนักเรียนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 องค์ประกอบทางการเรียนด้านสถานศึกษามีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคีและองค์ประกอบด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

RELATIONSHIP BETWEEN THE LEARNING FACTORS AND THE ACHIEVEMENT OF
DUAL VOCATIONAL TRAINING STUDENTS IN RETAILING COURSES OF
VOCATIONAL COLLEGE DIVISION, DEPARTMENT OF VOCATIONAL EDUCATION

AN ABSTRACT

BY

MISS CHURAIRAT CHOMSUWAN

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Business Education
at Srinakharinwirot university

April 2003

Churairat Chomsuwan. (2003). *Relationship between the learning factors and the achievement of Dual Vocational Training students in Retailing Courses of Vocational College Division, Department of Vocational Education*. Master Thesis, M.Ed. (Business Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc.Prof. Dr. Subhapharn Siribaedbisuddhi, Mr.Sittakorn Choosup.

The purpose of this research focused on finding relationship between the learning factors and the achievement of Dual Vocational Training students in Retailing Courses of Vocational College Division, Department of Vocational Education.

Populations, 248 Dual Vocational Training students in 16 colleges of Vocational College Division , were used to study. The instrument used for collecting data was rating scale questionnaires. The statistics that used to analyze were percentage, means, standard deviation, Pearson's product moment correlation coefficients and multiple regression analysis.

The results were following :

1) The level of the learning factors studied, it was found that the total learning factors were moderate level, the retailer factor was high level, the student factor and the college factor were moderate level and the personnel factor was low level.

2) The relationship between the learning factors and the achievement of Dual Vocational Training students, it was found that the retailer factor and the student factor had the same direction relationship to the achievement of Dual Vocational Training students while the retailer factor was significantly different at the .05 level. The college factor and the personnel factor had the opposite direction relationship to the achievement of Dual Vocational students while the personnel factor was significantly different at the .01 level.

ปริญญาบัตร

เรื่อง

ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี
กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา

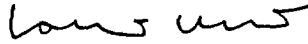
ของ

นางสาวจุไรรัตน์ ชมสุวรรณ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

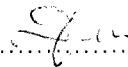

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพรณ์ หะวานนท์)

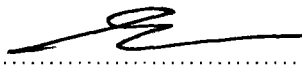
วันที่.....30.....เดือน เมษายน พ.ศ. 2546

คณะกรรมการสอบปริญญาบัตร

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุภาพรณ สิริแพทยพิสุทธ์)

.....กรรมการ

(อาจารย์ สีสักกร ชุทรัพย์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์ ดร. บุญเชิด ปิญโญนนตพงษ์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยดีด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.สุภาพรรณ สิริแพทย์พิสุทธิ ประธานกรรมการ และอาจารย์สิฏฐากร ชูทรัพย์ กรรมการ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษาแนะนำและกำลังใจตลอดเวลาที่ทำการศึกษา

กราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ธำรงค์ อุดมไพจิตรกุล รองศาสตราจารย์ ดร. สุนิตดา เทศนิยม ท่านผู้อำนวยการสุภัทรา สัจจา ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถาม รศ. ดร. บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ และ รศ. สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติมในการสอบปากเปล่า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เซาว์ อินโย อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาทดสอบและวิจัย คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเลย ที่กรุณาให้คำแนะนำในด้านสถิติ

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการสถานศึกษา คณาจารย์ และนักเรียนทวีภาคีกลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีกทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือสละเวลาตอบแบบสอบถาม และให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ผจงศักดิ์ หมวดสง อาจารย์ที่ปรึกษาที่คอยเป็นกำลังใจ เอาใจใส่ดูแลเสมอมา

ขอขอบคุณ นางสาวจันทิรา มุณละศรี ที่ช่วยกรุณาพิมพ์วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์ และขอขอบคุณเพื่อน ๆ และพี่ ๆ เอกธุรกิจศึกษา ที่เป็นกำลังใจคอยให้ความช่วยเหลือแนะนำ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ห้อง ๆ คณะสังคมศาสตร์ทุกท่านที่ช่วยประสานงานต่าง ๆ เป็นอย่างดี

ท้ายสุดนี้คุณค่าและประโยชน์ที่พึงได้จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาคุณของบิดา มารดาซึ่งล่วงลับไปแล้ว ตลอดจนพระคุณครู อาจารย์ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัยมาตลอดชีวิต และขอบคุณสมาชิกครอบครัววมสุวรรณทุกคน รวมทั้งเพื่อน ๆ พี่ ๆ และน้อง ๆ ที่วิทยาลัยอาชีวศึกษาเลย ที่เป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัยมาโดยตลอด และเป็นสิ่งที่สนับสนุนส่งเสริมให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี

จุไรรัตน์ ชมสุวรรณ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประชากรที่ใช้ในการศึกษา.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
สมมติฐานในการวิจัย	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
ความเป็นมาของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี.....	8
หลักการและวัตถุประสงค์ของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	10
โครงสร้างการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และหลักสูตรที่ใช้ในการจัด อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก	12
การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา.....	23
การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานประกอบการ.....	34
หน้าที่ของนักเรียนและผู้ปกครอง.....	40
ความหมายของการค้าปลีกและคุณสมบัติของพนักงานในร้านค้าปลีก	43
ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	47
ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	48
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	54
การกำหนดประชากร	54
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	56
การเก็บรวบรวมข้อมูล	58
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	59
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	62
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	63

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
5	สรุปผลการวิจัยอภิปรายและข้อเสนอแนะ 76
	สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีการศึกษาค้นคว้า 76
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า..... 78
	อภิปรายผล 81
	ข้อเสนอแนะ..... 89
	บรรณานุกรม..... 91
	ภาคผนวก 97
	ประวัติย่อผู้วิจัย..... 111

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนนักเรียนทวิภาคีในสถานศึกษา จำแนกตามภาคภูมิศาสตร์.....	54
2 จำนวนประชากรเป้าหมายและจำนวนข้อมูลของนักเรียนทวิภาคีที่เก็บรวบรวม ได้ จำแนกตามเขตที่ตั้งสถานศึกษา.....	64
3 ช่วงคะแนนเฉลี่ยสะสมและค่าร้อยละของนักเรียนทวิภาคี.....	64
4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับค่าองค์ประกอบด้านตัวนักเรียน ของนักเรียนทวิภาคี.....	65
5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับค่าองค์ประกอบด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง ชองกับนักเรียนทวิภาคี.....	67
6 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับค่าองค์ประกอบด้านสถานศึกษา ของนักเรียนทวิภาคี.....	69
7 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับค่าระหว่างองค์ประกอบด้าน สถานประกอบการของนักเรียนทวิภาคี.....	71
8 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับค่าองค์ประกอบทางการเรียนของ นักเรียนทวิภาคี โดยรวม และรายด้าน.....	72
9 เมตริกความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของนักเรียนทวิภาคี.....	73
10 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทาง การเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี โดยภาพ รวม.....	74

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงกรอบแนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการเรียน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ใน สถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา	7
2 แสดงภาพประเมินผลการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	33

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ได้ตลอดชีวิต ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิตแต่แรกเกิด การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถในด้านต่าง ๆ ที่จะประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540 : 2) พร้อมกันนั้นก็จะต้องมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยจัดการศึกษาให้คนมีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักหน้าที่ของตนเอง สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างราบรื่น (โกศล เพ็ชรสุวรรณ, 2534 : 51)

กรมอาชีวศึกษาเป็นหน่วยงานหนึ่งในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยเน้นจัดการศึกษาเกี่ยวกับวิชาชีพสาขาต่างๆ มุ่งผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยีและความต้องการของตลาดแรงงาน (กรมอาชีวศึกษา, 2533 : 1) จากหลักการจัดการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่เปิดสอนในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา พบว่า หลักการสำคัญของการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพประการหนึ่งคือการพัฒนากำลังคนให้มีความชำนาญเฉพาะด้าน มีคุณธรรม บุคลิกภาพ และเจตคติที่เหมาะสมออกไปประกอบอาชีพให้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคมในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2538 : 2) ซึ่งผู้บริหารของกรมอาชีวศึกษาผู้รู้ดีว่าการพัฒนาการอาชีวศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น จะไม่บรรลุวัตถุประสงค์ได้หากเป็นการศึกษาเล่าเรียนเพียงแค่นั้น จึงจำเป็นที่จะต้องมีการผสมผสานระหว่างการฝึกอาชีพ (ที่เกี่ยวข้องกับงาน) และการศึกษาวิชาการในวิทยาลัย (สำหรับความรู้ทั่วไปและทฤษฎีเบื้องต้น) ด้วยเหตุนี้กรมอาชีวศึกษาจึงได้ชักชวนให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษา ร่วมกันใช้ทรัพยากร เพื่อสร้างสรรค์ทิศทางใหม่ของการอาชีวศึกษา โดยเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี(สำนักงานการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี :1)

การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (Dual Vocational Training System หรือ DVT) เป็นการปฏิรูปการศึกษาของกรมอาชีวศึกษา จุดประสงค์ของการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี คือ การจัดการอาชีวศึกษา ให้สอดคล้องกับการทำงานและความต้องการของสถานประกอบการ ให้เยาวชนมีความเข้าใจในเรื่องของอาชีวด้านภาคทฤษฎีสัมพันธ์กับภาคปฏิบัติ ด้วยเหตุนี้การให้ภาคเอกชนหรือ

สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการจัดอาชีวศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการร่วมมือในการฝึกอาชีพ จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาในด้านคุณภาพแรงงานของตลาดแรงงาน นอกจากนี้ ต้องให้ความกระจ่างต่อคำว่า การฝึกอาชีพระบบทวิภาคี คือการฝึกในสถานประกอบการ ยึดหลักปรัชญาที่ว่า “Learning by doing” ดังนั้น นักเรียนทวิภาคีและผู้ปกครองจะต้องมีความเข้าใจว่า การฝึก มิใช่เพียงการยืนดูผู้อื่นทำงานและเรียนรู้ว่าเขาทำอะไร การฝึกของระบบทวิภาคี คือ งานบวกรสอนงานและเรียนรู้โดยการถามเพื่อให้เกิดประสบการณ์ ซึ่งจะสัมพันธ์กับการสอน ทฤษฎีที่ได้จากวิทยาลัย (อรุณวรรณ วาริตสวัสดิ์. 2542 : 3) ภายใต้การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สามารถทำการฝึกตามสาขาอาชีพได้อย่างเป็นจริงที่สุด การฝึกอาชีพในสายงานการผลิต หรือสายงานบริการ เป็นต้นว่า การบริหารธุรกิจ งานช่างฝีมือ ธุรกิจค้าปลีกหรือแม่แต่งงานบริการในโรงแรม วิทยาลัยอาชีวศึกษานำหลักสูตรซึ่งเป็นโครงสร้างของสาขาวิชาต่าง ๆ เหล่านี้มาใช้คือ

- ประเภทวิชาอุตสาหกรรม (เช่น ช่างยนต์,ช่างกลโรงงาน,ช่างพิมพ์ เป็นต้น)
- ประเภทวิชาพาณิชยกรรม (เช่น พนักงานบัญชี,ธุรกิจค้าปลีก,ธุรกิจท่องเที่ยว)
- ประเภทวิชาคหกรรม (เช่น งานด้านการโรงแรม : พ่อครัว,ผู้เชี่ยวชาญอาหารและเครื่องดื่ม)
- ประเภทวิชาศิลปกรรมและช่างฝีมือ (เช่น การพิมพ์ผ้า หรือการออกแบบเครื่องประดับ)
- ประเภทวิชาเกษตรกรรม (เช่น การผลิตอาหาร)

ในหัวข้อที่เกี่ยวกับการฝึกอาชีพและทักษะนั้น จะมอบหมายให้สถานประกอบการดำเนินการฝึกในสถานประกอบการนั้น ๆ สำหรับวิทยาลัยจะเน้นในเรื่องการสอนวิชาความรู้ทั่วไปและด้านทฤษฎี (สำนักงานการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี : 5) โดยวิทยาลัยแต่ละแห่งจะจัดการเรียนการสอนตามความพร้อมของสถานประกอบการ (กรมอาชีวศึกษา. 2540 : 5)

จากหลักสูตรแรก ๆ ของการศึกษาระบบทวิภาคี จึงมีอัตราการลาออกก่อนเรียนจบของนักเรียนค่อนข้างสูง (อรุณวรรณ วาริตสวัสดิ์. 2542 : 2-3) อัตราการลาออกมีถึง 30 % แต่มีใช้ปัญหาเฉพาะของอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเท่านั้น เนื่องจากอาชีวศึกษาระบบโรงเรียนก็เช่นเดียวกัน เกือบ 1 ใน 3 ของผู้ที่เข้าศึกษาลาออกก่อนเรียนจบ โดยมีเหตุผลที่แตกต่างกัน สำหรับอัตราการลาออกสูงของนักเรียนระบบทวิภาคี อาทิเช่น บางวิทยาลัยมีประสบการณ์เพียงเล็กน้อยจึงรับข้อเสนอเรื่องการฝึกอาชีพจากสถานประกอบการที่เสนอมาก่อน ซึ่งบางแห่งก็ไม่มีความสามารถหรือไม่เต็มใจที่จะให้ระบบการฝึกที่ดีได้ เป็นเหตุให้นักเรียนละทิ้งสถานประกอบการเหล่านี้ นอกจากนี้มีนักเรียนบางคนใช้ระบบทวิภาคีเพียงเพื่อเป็นช่องทางที่จะเข้าวิทยาลัย ด้วยการขอโอน

ย้ายให้ได้เข้า ปวช. ระบบปกติของวิทยาลัยโดยเร็ว และบางทีก็มีนักเรียนเป็นจำนวนมากซึ่งยังไม่รู้เลยว่าการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีคืออะไร เมื่อเข้ามาลงทะเบียนยังขาดความรู้เรื่องระบบทวิภาคีที่ทำให้เกิดความไม่แน่ใจ ความอึดอัดและมีการลาออกตามมา การแนะนำอาชีวศึกษาซึ่งกระทรวง แรงงานและสวัสดิการสังคมบริการให้ นั้น สามารถช่วยเหลือวิทยาลัยในการให้คำแนะนำปรึกษาแก่นักเรียนที่ประสบความสำเร็จ พร้อมกันนั้นความระมัดระวังในการเลือกสถานประกอบการและนักเรียน พยายามให้ความรู้และชักจูงสถานประกอบการ นักเรียนและวิทยาลัย โดยหวังว่า ต่อจากนี้ไปจะให้เห็นสภาพที่ตรงข้าม คือ นักเรียนจะมีความรู้สึกว่าเขาโชคดีที่ได้สิทธิพิเศษที่เข้ามาฝึกอาชีพระบบทวิภาคีกับสถานประกอบการ และหวังต่อไปว่า จะได้รับการบรรจุเข้าทำงานในบริษัทหลังจากฝึกอาชีพ 3 ปี (อรุณวรรณ วาริตสวัสดิ์. 2542 : 2-3)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่อาจารย์นิเทศก์นักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก จึงสนใจที่จะศึกษาว่านอกเหนือจากความสามารถทางสติปัญญา มีองค์ประกอบทางการเรียนระบบทวิภาคีใดบ้าง มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ ที่จะเป็นแนวทางให้กับสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษาที่ร่วมจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก นำไปพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน ไม่ให้เกิดการลาออกก่อนเรียนจบซึ่งจะก่อให้เกิดการสูญเปล่าทางการศึกษา และเพื่อส่งเสริมการเลือกเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล นำไปสู่การเป็นแรงงานคุณภาพ ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต ส่งผลถึงการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับค่าองค์ประกอบทางการเรียน 4 ด้าน คือ องค์ประกอบด้านตัวนักเรียน องค์ประกอบด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง องค์ประกอบด้านสถานศึกษา และองค์ประกอบด้านสถานประกอบการ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ทำให้ทราบระดับค่าองค์ประกอบทางการเรียน 4 ด้าน คือ องค์ประกอบด้านตัวนักเรียน องค์ประกอบด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง องค์ประกอบด้านสถานศึกษา และองค์ประกอบด้านสถานประกอบการ และทราบว่ามียุทธศาสตร์องค์ประกอบทางการเรียนใดบ้างมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก เพื่อเป็นข้อมูลให้กับสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยชีวิตศึกษา กรมอาชีวศึกษา ที่ร่วมจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในการพัฒนาปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนการสอนให้เกิดความเหมาะสม ถูกต้องตรงกับความต้องการของผู้เรียน ไม่ให้เกิดการลาออกก่อนเรียนจบจะได้ไม่เกิดการสูญเปล่าทางการศึกษา ทั้งยังเป็นแนวทางในการพิจารณาคัดเลือกนักเรียน ทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ได้อย่างเหมาะสม เกิดประสิทธิผลและเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารการศึกษาในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก (ระบบทวิภาคี) ให้มีประสิทธิภาพ สร้างความภาคภูมิใจให้กับผู้เรียนนำไปสู่ความสำเร็จทางการศึกษา เพื่อไปประกอบอาชีพเป็นแรงงานคุณภาพในตลาดแรงงานต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาพาณิชยกรรม กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก(ระบบทวิภาคี) ชั้น ปวช.3 ปีการศึกษา 2545 ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา ที่ร่วมจัด อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก และจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ปีการศึกษา 2545 ได้ครบทุกระดับชั้น ได้แก่ ชั้น ปวช.1 ปวช. 2 และ ปวช. 3 มีจำนวนสถานศึกษา 16 แห่ง ดังนี้ ภาคเหนือ จำนวน 2 แห่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 2 แห่ง ภาคกลาง จำนวน 7 แห่ง ภาคตะวันออก จำนวน 2 แห่ง และภาคใต้ จำนวน 3 แห่ง มีนักเรียนทวิภาคีเป็นประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 404 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ องค์ประกอบทางการเรียนระบบทวิภาคี จำแนกเป็น 4 ด้าน คือ
 - 1.1 องค์ประกอบด้านตัวนักเรียน
 - 1.2 องค์ประกอบด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง
 - 1.3 องค์ประกอบด้านสถานศึกษา
 - 1.4 องค์ประกอบด้านสถานประกอบการ
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชา
ธุรกิจค้าปลีก

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. นักเรียนทวิภาคี หมายถึง นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาพาณิชยกรรม กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก (ระบบทวิภาคี) ชั้น ปวช.3 ปีการศึกษา 2545 ของสถานศึกษา

2. ระบบทวิภาคี หมายถึง รูปแบบของการจัดอาชีวศึกษาที่เป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ที่กำหนดให้นักเรียนเรียนภาคทฤษฎีในสถานศึกษาสัปดาห์ละ 1-2 วัน และฝึกอาชีพในสถานประกอบการสัปดาห์ละ 3-4 วัน ตลอดระยะเวลา 3 ปี เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วนักเรียนจะได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วุฒิบัตรและใบรับรองการผ่านงาน ซึ่งสามารถทำงานในสถานประกอบการหรือประกอบอาชีพอิสระได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. สถานศึกษา หมายถึง วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยพาณิชยกรรมและวิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยว ที่ร่วมจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาพาณิชยกรรม กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก (ระบบทวิภาคี) และจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ปีการศึกษา 2545 ได้ครบทุกระดับชั้น ได้แก่ ชั้น ปวช.1 ปวช. 2 และ ปวช. 3

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสมภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 ของนักเรียนทวิภาคี ชั้น ปวช.3 โดยคำนวณจากผลรวมของคะแนนแต่ละรายวิชาตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ถึง ภาคเรียนที่ 5 หารด้วยจำนวนหน่วยกิตรวมทั้ง 5 ภาคเรียน

5. องค์ประกอบทางการเรียน หมายถึง สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการเรียนระบบทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก จำแนกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

5.1 องค์ประกอบด้านตัวนักเรียน หมายถึง ความรู้ความเข้าใจเรื่องการศึกษาในระบบทวิภาคี ตลอดจนความสนใจ ทศนคติต่อระบบทวิภาคี โอกาสในการศึกษาต่อ ความภาคภูมิใจในชื่อเสียงของสถานประกอบการ โอกาสความก้าวหน้าในการทำงาน ความจำเป็นหรือความต้องการในรายได้หรือค่าตอบแทนจากสถานประกอบการของนักเรียนทวิภาคี

5.2 องค์ประกอบด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง หมายถึง บุคคลต่าง ๆ ที่มีอิทธิพล มีแรงกระตุ้น แรงสนับสนุนและ/หรือให้คำปรึกษาแนะนำในการเลือกเรียนระบบทวิภาคี ได้แก่ บิดามารดาหรือผู้ปกครอง ญาติพี่น้อง เพื่อน อาจารย์แนะแนว และ/หรืออาจารย์ที่ปรึกษาของนักเรียนทวิภาคี

5.3 องค์ประกอบด้านสถานศึกษา หมายถึง ระเบียบ ข้อปฏิบัติและวิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการจัดกิจกรรมต่างๆ การประชาสัมพันธ์ การให้ข้อมูลข่าวสารในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ของสถานศึกษา

5.4 องค์ประกอบด้านสถานประกอบการ หมายถึง ชื่อเสียง ภาพพจน์ ความมั่นคง การบริหารงานและระบบการทำงาน สภาพแวดล้อม บรรยากาศในการทำงาน การใช้อุปกรณ์สำนักงานที่ทันสมัย ลักษณะงานที่มอบหมายให้ปฏิบัติในการฝึกอาชีพ กฎระเบียบ ข้อบังคับ การกำหนดระยะเวลาในการทำงาน สวัสดิการและสวัสดิภาพตลอดจนการให้ผลตอบแทนของบริษัท ห้างร้านหรือร้านค้าที่ร่วมจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก

สมมติฐานในการวิจัย

1. องค์ประกอบทางการเรียนด้านตัวนักเรียน มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษากรมอาชีวศึกษา

2. องค์ประกอบทางการเรียนด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษากรมอาชีวศึกษา

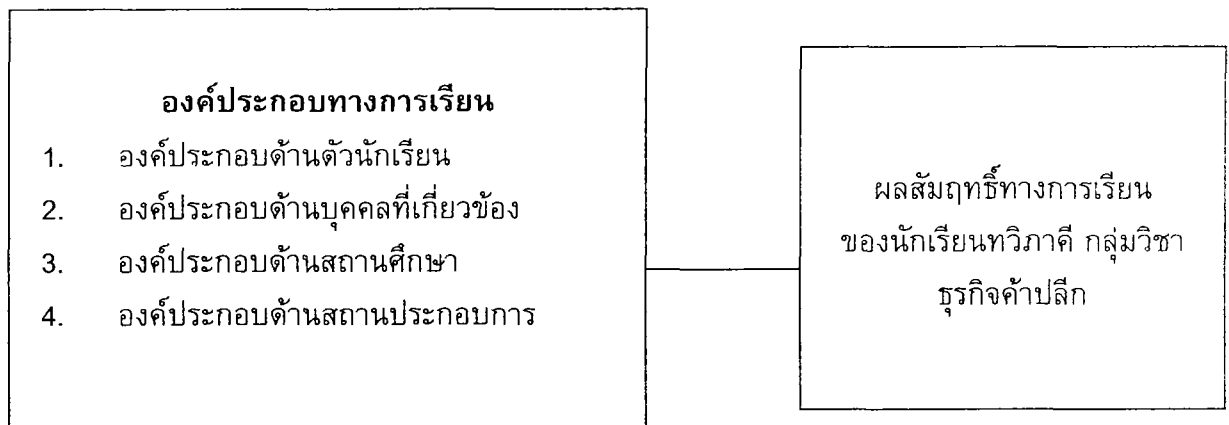
3. องค์ประกอบทางการเรียนด้านสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษากรมอาชีวศึกษา

4. องค์ประกอบทางการเรียนด้านสถานประกอบการ มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบแนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ความเป็นมาของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของกรมอาชีวศึกษา
2. หลักการและวัตถุประสงค์ของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
3. โครงสร้างการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและหลักสูตรที่ใช้ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก
4. การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา
5. การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานประกอบการ
6. หน้าที่ของนักเรียนและผู้ปกครอง
7. ความหมายของการค้าปลีกและคุณสมบัติของพนักงานในร้านค้าปลีก
8. ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
9. ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความเป็นมาของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของกรมอาชีวศึกษา

ปี พ.ศ. 2526 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้กระทรวงศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัยได้ทำงานปรับแผนการศึกษาและเริ่มพัฒนาโครงการแนะแนวอาชีพ ให้นักเรียน นักศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา ฝึกหัดครู และมหาวิทยาลัย กระทรวงศึกษาธิการมอบหมายให้กรมอาชีวศึกษาดำเนินการ จัดตั้งคณะกรรมการร่วมภาคีรัฐบาลและเอกชน เพื่อพัฒนาการศึกษาเพื่ออาชีพ (กรอ.พอ.) เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2526 จนกระทั่งมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลโดยคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) คณะรัฐมนตรีลงมติเมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ.2534 ให้ยกเลิกคณะกรรมการร่วมภาคีรัฐบาลและเอกชนเพื่อพัฒนาการศึกษาเพื่ออาชีพ และให้จัดตั้งคณะกรรมการประสานงานร่วมภาคเอกชนในการพัฒนากำลังคนระดับกลาง (กสชค.) โดยมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนากำลังคนระดับกลาง ซึ่งอยู่ในช่วงของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535 – 2539) ดังต่อไปนี้คือ

1. พัฒนานโยบายและแผนพัฒนาการอาชีวศึกษาและฝึกอาชีพ ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคม
2. พิจารณาและกำหนดมาตรฐานหลักสูตร มาตรฐานการเรียนการสอนทางอาชีวศึกษา การฝึกอาชีพระดับและประเภทต่าง ๆ
3. พิจารณาปัญหาอุปสรรค ตลอดจนกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อภาวะมีงานทำของผู้สำเร็จอาชีวศึกษาและผ่านการฝึกอาชีพ
4. พิจารณาแผนและโครงการร่วมระหว่างฝ่ายจัดการศึกษา การฝึกอบรมกับฝ่ายที่ใช้กำลังคนด้านอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพ
5. กำหนดมาตรฐานและจัดให้มีการทดสอบเพื่อรับรองมาตรฐาน ยกระดับมาตรฐานวิชาชีพ
6. ติดตามและประสานการดำเนินการอาชีวศึกษา การฝึกอาชีพ ให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาการอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพแห่งชาติ
7. แต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใด ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการร่วมภาครัฐบาลและภาคเอกชนเพื่อพัฒนาการศึกษาเพื่ออาชีพ. 2534 : 12-13)

เมื่อสังคมเปลี่ยนไป ภายใต้ระบบเศรษฐกิจและการเมืองที่มีการติดต่อกับนานาประเทศมากขึ้น การผลิตกำลังคนมีเป้าหมายให้ไปทำงานในสถานประกอบการ จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์วิธีในยุคโลกาภิวัตน์เพื่อให้หลักสูตรสอดคล้องกับสภาพตลาดแรงงาน โดยให้สถานประกอบการมาร่วมทำหลักสูตร ร่วมกำหนดความต้องการคนที่จะไปทำงาน ว่าจะต้องสอนต้องฝึกอะไรบ้าง ประกอบกับการจัดการศึกษาในระบบปกติก็ถูกจำกัดด้วยองค์ประกอบของการจัดการ ไม่ว่าจะเป็นคน (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) ระเบียบวิธีการจัดการ (Management) การจัดหาครุภัณฑ์ เครื่องจักร อาคาร สถานที่ สื่อสื่อบุคลากรสอนก็จัดได้ไม่เต็มที่ ที่มีอยู่ก็ไม่ทันสมัย ทำให้การฝึกการสอนไม่สามารถฝึกและสอนให้ผู้เรียนมีทักษะความชำนาญ ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการซึ่งเป็นผู้ที่จะจ้างบุคคลเหล่านี้มาเข้าทำงาน ผู้เรียนจะได้เพียงทักษะพื้นฐานทั่วไปตามสาขาแต่ไม่มีความชำนาญ การที่จะทำงานได้ทันทีสถานประกอบการต้องเสียเวลาฝึกให้ใหม่

ระบบทวิภาคีหรือระบบโรงเรียน - โรงงาน มีจุดเริ่มต้นมาจากคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเมื่อปี พ.ศ.2527 ให้กระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมอาชีวศึกษามาดำเนินการทดลองฝึกช่างชำนาญงาน ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมตามโครงการความร่วมมือระหว่างกรมอาชีวศึกษา กับสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยและสถานประกอบการ เพื่อทดลองจัดอาชีวศึกษาระบบ

โรงเรียน – โรงงาน ที่วิทยาลัยเทคนิคท่าหลวงซีเมนต์ไทยอนุสรณ์ จังหวัดสระบุรี ในสาขาวิชาช่างซ่อมบำรุงโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 เป็นต้นมา และวิทยาลัยเทคนิคท่าหลวงซีเมนต์ไทยอนุสรณ์ ได้ดำเนินการรับช่างฝึกหัดรุ่นแรกในปีการศึกษา 2531 นักเรียนที่จบจะได้รับประกาศนียบัตรผู้ชำนาญงาน ใช้เวลาเรียน 3 ปี เมื่อการจัดการศึกษาวิชาซีพระบบดังกล่าวได้ผลเป็นที่น่าพอใจและมีผู้สนใจมากขึ้น กรมอาชีวศึกษาจึงมีนโยบายขยายการจัดการศึกษาวิชาซีพระบบนี้ไปสู่ประเภทวิชาซีพอื่น ๆ ด้วย ประกอบกับประเทศเยอรมันได้ให้การสนับสนุนโครงการความช่วยเหลือในระยะที่ 2 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 – 2538 ดังนั้นการจัดการศึกษาระบบดังกล่าวจึงขยายมาสู่ประเภทเกษตรกรรม คหกรรม และอื่น ๆ ซึ่งปรากฏว่าสถานศึกษาที่เข้าร่วมในโครงการในระยะที่ 2 สามารถเปิดรับนักศึกษาได้บางสาขาวิชาตั้งแต่ปีการศึกษา 2535 และกรมอาชีวศึกษาเห็นควรให้เปลี่ยนชื่อ จากการจัดอาชีวศึกษาระบบโรงเรียน – โรงงาน เป็นการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตั้งแต่ปี พ.ศ.2534 (กรมอาชีวศึกษา. 2538 ก : 2) สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 – 2544) ที่มุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ในด้านพัฒนาสติปัญญา ทักษะและฝีมือแรงงาน ให้ก้าวทันเทคโนโลยีและความเจริญในยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อผลิตและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้เป็นแรงงานที่มีฝีมือ มีความรู้ มีทักษะในสาขาวิชาชีพ สามารถพัฒนางาน พัฒนาดตนเอง ให้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคม โดยให้ภาคเอกชน ชุมชนท้องถิ่น มีส่วนร่วมกับภาครัฐบาล ในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (กรมอาชีวศึกษา. 2538 : คำนำ)

หลักการและวัตถุประสงค์ของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

หลักการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

1. เกิดจากความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ตามความต้องการของสถานประกอบการ
2. ช่างฝึกหัด หรือผู้เข้ารับการฝึกอบรม หรือผู้ฝึกหัด (Trainee) มีสถานภาพเป็นช่างฝึกหัด/ผู้ฝึกหัดของสถานประกอบการ ซึ่งสถานประกอบการเป็นผู้คัดเลือกส่งให้สถานศึกษาช่วยสอนภาคทฤษฎีและปฏิบัติเบื้องต้น และสถานประกอบการควรจะต้องดูแลในเรื่องค่าใช้จ่ายในการศึกษาอบรมตลอดหลักสูตร
3. ผู้ฝึกหัดจะต้องทำสัญญาการฝึกอาชีพกับสถานประกอบการและสำเนาให้สถานศึกษารับทราบด้วย

4. หลักสูตรที่ใช้จะต้องได้รับความเห็นชอบจากทั้ง 2 ฝ่าย (สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันจัดทำหลักสูตร)

5. โดยทั่วไปหลักสูตรระดับนี้ จะใช้เวลาในการเรียนและปฏิบัติ 3 ปี (โดยรับผู้สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อายุไม่ต่ำกว่า 15 ปี)

6. สถานศึกษา มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบในการสอนวิชาภาคทฤษฎีและปฏิบัติเบื้องต้น ส่วนสถานประกอบการดูแลรับผิดชอบในการฝึกภาคปฏิบัติวิชาชีพเฉพาะตามหลักสูตร ซึ่งระยะเวลาเรียนฝึกอบรมส่วนใหญ่จะอยู่ในสถานประกอบการ เช่น ใน 1 สัปดาห์จะเรียนในสถานศึกษา 1-2 วัน และฝึกงานอยู่ในสถานประกอบการ 3-4 วัน

7. ในระหว่างการศึกษาอบรมผู้ฝึกหัดจะต้องมีสมุดรายงานผลการศึกษาประจำตัว ซึ่งจัดทำโดยช่างฝึกหัด/ผู้ฝึกหัด แต่ครูอาจารย์ผู้สอนจากสถานศึกษา และครูฝึกจากสถานประกอบการต้องร่วมกันพิจารณาผลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามหลักสูตร ซึ่งสถานศึกษาและสถานประกอบการได้เห็นชอบร่วมกันตั้งแต่ต้น

8. เมื่อสิ้นสุดการศึกษาอบรมตามหลักสูตรแล้ว ช่างฝึกหัด/ผู้ฝึกหัดจะต้องผ่านการทดสอบและประเมินผล ด้วยข้อสอบของคณะกรรมการร่วมของสถานศึกษาและสถานประกอบการ (สาขาวิชาละประมาณ 6 คน)

9. เมื่อสำเร็จการศึกษาอบรมจะได้รับประกาศนียบัตรรับรองความสามารถของผู้สำเร็จ โดยการรับรองของกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และสถานประกอบการ หรือสมาคมวิชาชีพนั้น ๆ

วัตถุประสงค์ของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (ตามโครงการความร่วมมือ ไทย – เยอรมัน)

1. เพื่อผลิตช่างฝีมือ/ผู้มีฝีมือ ที่มีความชำนาญงานเพียงพอ (ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ) แก่ความต้องการของอุตสาหกรรม หรือสถานประกอบการ

2. เพื่อให้โอกาสในการศึกษาวิชาชีพแก่เยาวชนที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียน (ในระดับมัธยมต้น)

3. เพื่อจัดการสร้างระบบการจัดการศึกษาวิชาชีพระบบใหม่ (ระบบการฝึกหัดช่าง ช่างานงาน/ผู้ชำนาญงาน) ให้สามารถดำเนินการได้ด้วยตนเองในประเทศไทย

โครงสร้างการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และหลักสูตรที่ใช้ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กลุ่มวิชาชีพธุรกิจค้าปลีก

โครงสร้างการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (ตามโครงการความร่วมมือ ไทย-เยอรมัน)

ประกอบด้วย

1. หลักสูตรเป็นหลักสูตรที่ใช้เวลา 3 ปี ในการศึกษาฝึกหัดอาชีพเฉพาะสาขา ซึ่งจัดทำ/พิจารณาเห็นชอบร่วมกันระหว่างสถานศึกษา และสถานประกอบการ

2. สัญญาการฝึกอาชีพช่างฝึกหัด/ผู้ฝึกหัด จะต้องทำสัญญาการฝึกอาชีพกับสถานประกอบการที่ร่วมโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยสัญญานี้จะมีทั้งหมด 4 ชุด (เก็บไว้ที่สถานประกอบการ สถานศึกษา ช่างฝึกหัด/ผู้ฝึกหัดหรือผู้ปกครอง และสำนักงานส่วนกลาง (สำนักงานโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี))

3. หน้าที่ความรับผิดชอบของผู้เกี่ยวข้อง

3.1 สถานศึกษา

- จัดสอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติให้กับช่างฝึกหัด/ผู้ฝึกหัดของสถานประกอบการ
- รับลงทะเบียนรายวิชาของหลักสูตรช่างฝึกหัด/ผู้ฝึกหัดตลอดหลักสูตร
- จัดให้มีการประเมินผลวิชาทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติของช่างฝึกหัด/ผู้ฝึกหัด ตลอดหลักสูตร
- ควบคุมดูแลให้การเรียนการสอนของช่างฝึกหัด/ผู้ฝึกหัด เป็นไปตามเกณฑ์และข้อตกลง ระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการอย่างเคร่งครัด
- ออกประกาศนียบัตรรับรองการสำเร็จ ตามหลักสูตรช่างฝึกหัด/ ผู้ฝึกหัด
- จัดทำแผนการเรียนร่วมกับสถานประกอบการตลอดหลักสูตร
- จัด ครู – อาจารย์ นิเทศการฝึกงานในสถานประกอบการ
- จัดการฝึกงานเพิ่มเติมให้กับช่างฝึกหัด/ผู้ฝึกหัด ในส่วนที่สถานประกอบการไม่สามารถจัดการฝึกได้

- จัดให้มีการอบรมครูฝึก (ผู้ควบคุมดูแล) ช่างฝึกหัด/ผู้ฝึกหัด ในสถานประกอบการ เกี่ยวกับการจัดระบบการฝึกงานของ ช่างฝึกหัด/ผู้ฝึกหัด ในสถานประกอบการ
- ประชาสัมพันธ์การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้ทราบทั่วกัน
- จัดให้มีการประเมินผลโครงการร่วมกับสถานประกอบการ เมื่อสิ้นสุดโครงการและเผยแพร่ผลการดำเนินงาน แนวความคิด วิธีการ และหลักการให้สถานศึกษาในสังกัดภาค รัฐบาลและเอกชนให้กว้างขวางต่อไป
- แจ้งผลการเรียนของช่างฝึกหัด/ผู้ฝึกหัดให้แก่สถานประกอบการ ที่รับผิดชอบเป็นระยะ ๆ
- จัดให้มีการสอบทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อจบ หลักสูตรโดยร่วมกับสถานประกอบการ
- ประสานงานร่วมกับสถานประกอบการ ในการปฐมนิเทศ ก่อนเข้าเรียนและปัจฉิมนิเทศก่อนจบหลักสูตรของช่างฝึกหัด/ ผู้ฝึกหัด
- ให้สวัสดิการต่าง ๆ แก่ช่างฝึกหัด/ผู้ฝึกหัด ตามความเหมาะสม

3.2 สถานประกอบการ

- ให้มีผู้รับผิดชอบ(ครูฝึก) ควบคุมดูแลการฝึก ในสถาน ประกอบการของช่างฝึกหัด/ผู้ฝึกหัดให้สอดคล้องกับหลักสูตร
- ควรจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ช่างฝึกหัด/ผู้ฝึกหัด ตามอัตราที่ สถานประกอบการได้ตกลงกับทางโครงการไว้
- ควรจัดสวัสดิการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม
- จัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงาน ของช่างฝึกหัด/ผู้ฝึกหัด ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษาและสถานประกอบการกำหนดร่วมกัน
- ออกใบรับรองการฝึกงานให้แก่ช่างฝึกหัด/ผู้ฝึกหัดที่ผ่านการ ประเมินผลตามเกณฑ์แล้ว
- คัดเลือกช่างฝึกหัด/ผู้ฝึกหัดตามเกณฑ์คุณสมบัติที่หลักสูตร กำหนด และจำนวนที่สถานประกอบการได้ตกลงร่วมกับ สถานศึกษาเพื่อเข้าร่วมรับการฝึกตามหลักสูตรช่างฝึกหัด/ ผู้ฝึกหัด

- ประสานงานเกี่ยวกับแผนการฝึกงาน ในสถานประกอบการ และสถานศึกษาของช่างฝึกหัด/ผู้ฝึกหัด ตลอดหลักสูตร
- จัดส่งช่างฝึกหัด/ผู้ฝึกหัด เข้าเรียนตามแผนการเรียนที่สถานศึกษาที่กำหนดตลอดหลักสูตร

3.3. ผู้ปกครอง

ผู้ปกครองของช่างฝึกหัด/ผู้ฝึกหัด ที่เข้าเรียนในหลักสูตรช่างฝึกหัด/ผู้ฝึกหัด จะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

- ยินยอมให้ช่างฝึกหัด/ผู้ฝึกหัด ในความปกครองเข้ารับการฝึกตามแผนการเรียนของหลักสูตร ในเงื่อนไขและข้อตกลงที่ทางสถานศึกษาและสถานประกอบการกำหนด
- ดูแลความประพฤติของช่างฝึกหัด/ผู้ฝึกหัด ระหว่างที่เรียนตามหลักสูตร
- ยินยอมทำสัญญารับผิดชอบช่างฝึกหัด/ผู้ฝึกหัด ตามเงื่อนไขที่สถานศึกษาและสถานประกอบการกำหนด
- ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาและสถานประกอบการ ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับช่างฝึกหัด/ผู้ฝึกหัด ในระหว่างการเรียน

3.4 ช่างฝึกหัด/ผู้ฝึกหัด

ช่างฝึกหัด/ผู้ฝึกหัด คือ เยาวชน (ที่จบการศึกษามัธยมศึกษา อายุไม่ต่ำกว่า 15 ปี) ที่มีความประสงค์จะเลือกเดินทางไปสู่การเป็นช่างชำนาญงาน (ผู้ชำนาญงาน) ในอาชีพเฉพาะสาขา โดยผู้ที่ประสงค์จะเข้าร่วมโครงการของกรมอาชีวศึกษา จะต้องไปขอสมัครเป็นช่างฝึกหัด (ผู้ฝึกหัดกับสถานประกอบการ ซึ่งร่วมโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กับกรมอาชีวศึกษา

- ช่างฝึกหัด/ผู้ฝึกหัด จะต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของสถานประกอบการโดยเคร่งครัด
- เข้ารับการฝึกและปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ด้วยความตั้งใจ
- รักษาความลับของสถานประกอบการอย่างเคร่งครัด
- ยอมรับคำแนะนำว่ากล่าวตักเตือนของผู้ควบคุม(ครูฝึก) ครู-อาจารย์ ด้วยความเต็มใจ

- จัดบันทึกการฝึกงานประจำวัน เพื่อเสนอให้ ครู-อาจารย์ ในสถานประกอบการตรวจสอบและให้ความเห็นตามระยะเวลาที่กำหนด

4. สมุดรายงานการฝึกงานของช่างฝึกหัด/ผู้ฝึกหัด ช่างฝึกหัด/ผู้ฝึกหัด ทุกคน จะต้องรายงานผลการศึกษาและการฝึกปฏิบัติลงในสมุดรายงานทุกวันสำหรับส่งให้ครูอาจารย์ที่สอนและครูฝึกของสถานประกอบการ ตรวจสอบการปฏิบัติงาน และรับรองผลงานของช่างฝึกหัด/ผู้ฝึกหัด

5. การสอบ/การประเมินผล ช่างฝึกหัด/ผู้ฝึกหัด การประเมินผลของระบบนี้ จะต้องสอบกับคณะกรรมการประเมินผล ซึ่งประกอบด้วย ประธานกรรมการประเมินผลจากสถานประกอบการ และผู้แทนจากสถานศึกษา และสถานประกอบการ ฝ่ายละ 3 คน ซึ่งคณะกรรมการชุดนี้ จะทำหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสอบร่วมกัน โดยทั่วไป คณะกรรมการจะทำการประเมินผล 2 ครั้ง คือ การประเมินผลครึ่งหลักสูตร (Interim test) และการประเมินผลสิ้นสุดหลักสูตร (Final test) นอกจากนี้ การประเมินผลปกติ ครูอาจารย์ที่ทำการสอนสามารถดำเนินการสอบได้ ตามหลักการประเมินผลของสถานศึกษา

6. การลงทะเบียนเป็นช่างชำนาญงาน/ผู้ชำนาญงาน ช่างฝึกหัด/ผู้ฝึกหัด ทุกคนจะต้องแจ้งข้อมูลผลการสอบและลงทะเบียนให้แก่สถานศึกษา สถานประกอบการ และกรมอาชีวศึกษา (สำนักงานโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี) หลังจากสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

7. ประกาศนียบัตร ช่างฝึกหัด/ผู้ฝึกหัด ทุกคนเมื่อสำเร็จการศึกษาฝึกหัดอาชีพแล้ว จะได้รับประกาศนียบัตร รับรองความรู้ความสามารถในนามของกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และสถานประกอบการ / สมาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย / สมาคมวิชาชีพเฉพาะ

โครงสร้างหลักสูตรและประเภทวิชาที่เปิดสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 แบ่งเป็น 3 หมวดวิชาและ กิจกรรม ดังนี้

1. หมวดวิชาพื้นฐาน
2. หมวดวิชาชีพ
 - 2.1 วิชาชีพพื้นฐาน
 - 2.2 วิชาชีพเฉพาะ
 - 2.3 วิชาชีพเลือก
 - 2.4 โครงงานหรือโครงการวิชาชีพ
3. หมวดวิชาเลือกเสรี

จำนวนหน่วยกิตและรายวิชาของแต่ละหมวดวิชาตลอดหลักสูตรให้เป็นไปตามกำหนดไว้ในโครงสร้างแต่ละประเภทวิชา

ประเภทวิชาที่เปิดสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

เปิดสอนในประเภทวิชาที่จัดการเรียนการสอน อยู่ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาโดยเปิดโอกาสให้สถานศึกษา พิจารณาเปิดสอนในประเภทวิชาที่มีความพร้อมและตามความต้องการของท้องถิ่น ดังนี้

1. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม
2. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม
3. ประเภทวิชาคหกรรม
4. ประเภทวิชาศิลปกรรม
5. ประเภทวิชาเกษตรกรรม

เนื่องจากการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาเพื่อสนองตอบต่อความต้องการของสถานประกอบการ หลักสูตรจึงต้องกำหนดร่วมกันระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษาและหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ได้เปิดกว้างให้สถานศึกษาและสถานประกอบการ ร่วมกันจัดทำแผนการเรียนและฝึกภาคปฏิบัติให้แก่นักเรียนในระบบทวิภาคี ได้ตามความต้องการและความพร้อมของสถานศึกษาและสถานประกอบการ ดังนั้น การจัดทำแผนการเรียนตามโครงสร้างหลักสูตร ในแต่ละภาคเรียนทั้ง 6 ภาคเรียน สถานศึกษาและสถานประกอบการ จึงสามารถกำหนดจำนวนวันเวลาและคาบเรียนได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงโครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาในคำอธิบายรายวิชา ให้ครบตามหลักสูตร

หลักสูตรที่ใช้ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก

กรมอาชีวศึกษาได้จัดทำหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2538 โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกระบบและวิธีการเรียนได้อย่างเหมาะสม ตามศักยภาพความสนใจและโอกาสของผู้เรียน ส่งเสริมการประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรร่วมกันระหว่างสถาบัน หน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ทั้งในระดับชาติ ท้องถิ่น และชุมชน ทั้งนี้เพื่อผลิตกำลังคนระดับช่างฝีมือ ที่มีความรู้ ความชำนาญในทักษะวิชาชีพ มีคุณธรรม วินัย เจตคติ บุคลิกภาพและเป็นผู้ที่มีปัญญาที่เหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคเอกชนเข้าร่วมร่างหลักสูตรด้วย หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2538 จึงได้แบ่งการจัดการศึกษาเป็นระบบปกติกับระบบทวิภาคี (กรมอาชีวศึกษา. 2538 ก : 3)

หลักสูตรที่ใช้ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งดำเนินการอยู่ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาเป็นหลักสูตรเดียวกับหลักสูตรซึ่งสถานศึกษาจัดสอนในระบบปกติอยู่แล้วในปัจจุบัน คือหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ดังนั้น การจัดการอาชีวศึกษาในระบบทวิภาคีต้องยึดหลักสูตรที่เปิดสอนอยู่ในปัจจุบันเป็นแม่บท ปรับเปลี่ยนแต่วิธีดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับการที่ผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนต้องฝึกในสองสถานที่ คือ สถานประกอบการและสถานศึกษา หลักสูตรที่สถานศึกษาใช้ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีปัจจุบันเป็นส่วนใหญ่ คือ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพพุทธศักราช 2538

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538

หลักการ

1. เป็นหลักสูตรช่างฝีมือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพหลังมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อพัฒนากำลังคน ให้มีความชำนาญเฉพาะด้าน มีคุณธรรม บุคลิกภาพและเจตคติที่เหมาะสม ออกไปประกอบอาชีพได้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ
2. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้เลือกเรียนได้อย่างกว้างขวาง เพื่อเน้นความชำนาญเฉพาะด้านและเลือกวิธีการเรียนตามศักยภาพและโอกาสของผู้เรียนสามารถถ่ายโอนผลการเรียน สะสมผลการเรียนเทียบความรู้และประสบการณ์จากแหล่งวิทยากร สถานประกอบการและสถานประกอบการอาชีพอิสระได้
3. เป็นหลักสูตรที่สนับสนุนการประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน
4. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้สถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้ตรงตามความต้องการสอดคล้องกับสภาพของชุมชนและท้องถิ่นนั้น ๆ

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์ นำไปปฏิบัติงานในอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเลือกวิถีการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตน เพื่อสร้างสรรค์ความเจริญต่อชุมชนท้องถิ่น และประเทศชาติ

2. เพื่อให้เป็นผู้มีปัญญา มีทักษะในการจัดการ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและการประกอบอาชีพ สามารถสร้างอาชีพและพัฒนาอาชีพให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ
3. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความมั่นใจ และภาคภูมิใจในวิชาชีพที่เรียน รักงาน รักหน่วยงาน สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี โดยมีความเคารพในสิทธิ และหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น
4. เพื่อให้เป็นผู้มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงาม ทั้งในการทำงาน การอยู่ร่วมกัน มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว หน่วยงาน ท้องถิ่นและประเทศชาติ อุทิศตนเพื่อสังคม เข้าใจและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น รู้จักใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี
5. เพื่อให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรม จริยธรรม และวินัยในตนเอง มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์เหมาะสมกับงานอาชีพนั้น ๆ
6. เพื่อให้มีความตระหนักและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองของประเทศและของโลกปัจจุบัน มีความรักชาติ สำนึกในความเป็นไทย เสียสละเพื่อส่วนรวม ดำรงรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

สาขาวิชา ประเภทวิชาพาณิชยกรรม แบ่งออกเป็น 4 สาขาวิชา ดังนี้

1. สาขาวิชาพาณิชยกรรม
2. สาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
3. สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์
4. สาขาวิชาธุรกิจหนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์

โครงสร้าง

หมวดวิชา/หมวด	สาขาวิชา			
	พันธียการ หน่วยกิต	อุตสาหกรรมท่อง เที่ยว หน่วยกิต	การประชา สัมพันธ์ หน่วยกิต	ธุรกิจหนังสือ พิมพ์ หน่วยกิต
1. หมวดวิชาพื้นฐาน	30	30	30	30
2. หมวดวิชาชีพ				
2.1 วิชาชีพพื้นฐาน	16	16	16	16
2.2 วิชาชีพเฉพาะ	17	15	18	18
2.3 วิชาชีพเลือก	32	32	32	32
2.4 ฝึกงาน/โครงการ/ โครงการวิชาชีพ	4	4	4	4
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	15	18	15	15
4. กิจกรรม	0	0	0	0
รวม	114	115	115	115

1. หมวดวิชาพื้นฐาน บังคับให้เรียนเหมือนกันทุกสาขาวิชา
2. หมวดวิชาชีพ แบ่งออกเป็น
 - 2.1 วิชาชีพพื้นฐาน บังคับให้เรียนเหมือนกันทุกสาขาวิชา
 - 2.2 วิชาชีพเฉพาะ บังคับให้เรียนเฉพาะแต่ละสาขาวิชา
 - 2.3 วิชาชีพเลือก ให้เลือกเรียนรายวิชาตามที่กำหนดในกลุ่มวิชาชีพเลือกของแต่ละสาขาวิชา
 - 2.4 การฝึกงาน/โครงการ/โครงการวิชาชีพ บังคับตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรของแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา 4 หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี บังคับรายวิชาพระพุทธศาสนา 6 หน่วยกิต และเลือกเสรีรายวิชาอื่นอีก
4. กิจกรรม ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดกิจกรรม

โครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ประเภทวิชา

พาณิชยกรรม สาขาวิชาพาณิชยกรรม

ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 สาขาวิชาพาณิชยกรรม ต้องศึกษารายการวิชาจากหมวดวิชาต่าง ๆ ไม่น้อยกว่า 114 หน่วยกิต ดังโครงสร้าง ดังต่อไปนี้

1. หมวดวิชาพื้นฐาน	30 หน่วยกิต
2. หมวดวิชาชีพ ไม่น้อยกว่า	69 หน่วยกิต
1.1 วิชาชีพพื้นฐาน (16 หน่วยกิต)	
1.2 วิชาชีพเฉพาะ (17 หน่วยกิต)	
1.3 วิชาชีพเลือก (ไม่น้อยกว่า 32 หน่วยกิต)	
1.4 ฝึกงาน/โครงการ/โครงการวิชาชีพ (4 หน่วยกิต)	
3. หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า	15 หน่วยกิต
4. หมวดกิจกรรม (2 คาบ)	--
รวมไม่น้อยกว่า	114 หน่วยกิต

สาขาวิชาพณิชยการ

จุดประสงค์

1. เพื่อให้มีความสามารถ ประสบการณ์ทางธุรกิจและความรู้ในการประกอบอาชีพ การบัญชี การขาย การเลขานุการ คอมพิวเตอร์ บริการธุรกิจสถานพยาบาล บริการธุรกิจ โรงแรม ทั้งภาครัฐและเอกชนอย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้มีความสามารถ ประสบการณ์และความรู้ในการประกอบอาชีพส่วนตัวแต่ ละกลุ่มวิชาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อให้มีโอกาสเลือกงานอาชีพที่เหมาะสมกับความสามารถ เจตคติและความรู้ ของตนเอง
4. เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เจตคติ กิจนิสัยการทำงานที่ดี มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างงานและพัฒนางานอาชีพธุรกิจและอาชีพส่วนตัวได้เสมอ
5. เพื่อเสริมสร้างบุคลิกภาพที่ดี มีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์ทั้งทางกายและจิตใจ
6. ให้เกิดความเข้าใจในปัญหาเศรษฐกิจ สังคม และ การเมือง ของประเทศและ โลกปัจจุบัน มีความสำนึกในความเป็นไทย ดำรงไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก (ระบบทวิภาคี)

จุดประสงค์

1. เพื่อให้มีทัศนคติที่ดี ความซื่อสัตย์ อดทน ภูมิใจและรับผิดชอบต่ออาชีพนักขาย
2. เพื่อให้มีความรู้หลักการ เทคนิค และกลยุทธ์เกี่ยวกับการขาย
3. เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ขายอย่างมีคุณภาพ โดยปฏิบัติงานจริงใน สถานประกอบการตามลักษณะงานต่าง ๆ ของธุรกิจค้าปลีก

4. เพื่อปรับปรุงและพัฒนาอาชีพของตนเองให้ก้าวหน้าและทันสมัยอยู่เสมอ

วิชาที่เลือก	สาขาวิชาพณิชยการ กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก (ระบบทวิภาคี)	
รหัส	รายวิชา	ท - ป - น
22012301	ธุรกิจค้าปลีก 1	* - * - 8
22012302	ธุรกิจค้าปลีก 2	* - * - 8
22012303	ธุรกิจค้าปลีก 3	* - * - 8
22012304	ธุรกิจค้าปลีก 4	* - * - 8
22012305	ธุรกิจค้าปลีก 5	* - * - 6
22012306	ธุรกิจค้าปลีก 6	* - * - 6

ให้จัดชั่วโมงเรียนและชั่วโมงฝึกได้ตามความเหมาะสม รวมแล้วไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง ต่อ สัปดาห์ รายละเอียดสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามข้อตกลงระหว่างสถานประกอบการ

22012301	ธุรกิจค้าปลีก 1	
ลักษณะงาน		* - * - 8
สัมพันธ์กับธุรกิจค้าปลีกและบริการขาย		
- รับการอบรม เกี่ยวกับประวัติ ความหมาย และคุณสมบัติของผู้ประกอบการค้าปลีก		
- สร้างความสัมพันธ์ระหว่างร้านค้ากับผู้บริโภค		
- บริการขายสินค้าให้ลูกค้า		
เพื่อให้ความรู้ เกี่ยวกับธุรกิจค้าปลีก มีทักษะ และประสบการณ์ขายจริงจากธุรกิจค้าปลีก		

22012302	ธุรกิจค้าปลีก 2	
ลักษณะงาน		* - * - 8
จัดการภายในร้าน 1		
- บริการและมาตรฐานการบริการ		
- ดูแล รักษาสภาพร้าน		
- ตรวจสอบ บำรุง รักษา อุปกรณ์		
- จัดเรียง และเติมสินค้าส่วนหน้าร้านและสต็อก		
เพื่อให้มีทักษะและประสบการณ์จริงเกี่ยวกับการจัดการภายในร้าน		

- คอมพิวเตอร์
- ฝึกอบรมและพัฒนา
- ติดตามและประเมินผล

เพื่อให้มีทักษะและประสบการณ์จริงเกี่ยวกับงานบุคคล ในธุรกิจค้าปลีก

การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา

การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาถือว่าการจัดการศึกษาตามระเบียบกรมอาชีวศึกษา ว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ.2529 เพิ่มเติม พ.ศ.2537 กำหนดให้บุคลากรทุกฝ่ายในองค์กรมีส่วนร่วมรับผิดชอบ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

1. หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ดังนี้

- 1.1 วางแผนสำรวจความต้องการ และพิจารณาความเหมาะสมของสถานประกอบการ
- 1.2 ประชาสัมพันธ์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
- 1.3 ประสานงานการฝึกอาชีพของนักเรียน ทั้งในสถานศึกษาและในสถานประกอบการ
- 1.4 ประสานงานกับสถานประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนการเรียนการสอน
- 1.5 จัดปฐมนิเทศนักเรียน
- 1.6 จัดประชุมผู้ปกครอง
- 1.7 วางแผนจัดการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ
- 1.8 จัดประชุมสัมมนาผู้ควบคุมการฝึกให้กับครูฝึกและอาจารย์นิเทศก์
- 1.9 ประสานงานจัดการทดสอบมาตรฐานฝีมือ
- 1.10 เสนอโครงการปฏิบัติงานตามลำดับขั้นตอน

2. เจ้าหน้าที่งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ดังนี้

- 2.1 ช่วยติดต่อประสานงานกับสถานประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 2.2 เก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนและของสถานประกอบการ

- 2.3 ช่วยประสานงานและดำเนินการจัดปฐมนิเทศนักเรียน จัดประชุมผู้ปกครอง จัดประชุมสัมมนาผู้ควบคุมการฝึก ครูฝึก อาจารย์นิเทศก์ ปฏิบัติและจัดการ ทดสอบมาตรฐานฝีมือ
- 2.4 จัดการกำกับดูแลผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในองค์กร
- 2.5 รายงานการปฏิบัติงานในหน้าที่ตามลำดับชั้น
- 2.6 ปฏิบัติงานตามโครงการ
- 2.7 ช่วยติดตามการประเมินผลของนักเรียนในสถานประกอบการ
3. อาจารย์ที่ปรึกษา มีหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ดังนี้
 - 3.1 ให้คำปรึกษาแนะนำการทำและตรวจสอบหลักฐานสัญญาการเป็นนักเรียน และสัญญาการฝึกอาชีพ
 - 3.2 ปฐมนิเทศนักเรียนในความรับผิดชอบในด้านการเรียน ความประพฤติ ระเบียบและข้อบังคับต่างๆ ของสถานศึกษา รวมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งบริการและสวัสดิการต่าง ๆ ของสถานศึกษา ที่นักเรียนจะเข้าไปขอความช่วยเหลือ
 - 3.3 ให้ความเห็นชอบในการลงทะเบียนรายวิชา การขอเปลี่ยน ขอเพิ่มและขอ ถอนรายวิชา
 - 3.4 ให้คำปรึกษาและให้ความเห็นชอบในการขอผ่อนชำระเงินค่าลงทะเบียนราย วิชาของนักเรียน
 - 3.5 จัดทำ เก็บ รวบรวมประวัติ ข้อมูลการเรียนและพฤติกรรมของนักเรียนที่อยู่ใน ความรับผิดชอบ เพื่อเป็นข้อมูลในการออกหนังสือรับรองต่าง ๆ
 - 3.6 ติดตาม ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมชมรมตามที่ กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนใน แต่ละระดับ ให้แก่นักเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบ
 - 3.7 ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียน การคำนวณหาค่าระดับคะแนนเฉลี่ยแก่นักเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบ
 - 3.8 แนะนำ หาทางป้องกันและติดตามนักเรียนที่ขาดเรียน
 - 3.9 เสนอความคิดเห็นและข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนดรายวิชาในการลงทะเบียน แต่ละภาคเรียน
 - 3.10 ติดต่อประสานงานกับผู้ปกครอง พร้อมทั้งรายงานผลการเรียนและพฤติกรรม ของนักเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบให้ผู้ปกครองทราบ

- 3.11 ติดตาม แนะนำและช่วยแก้ปัญหาให้นักเรียนที่ขอผ่อนผันการชำระเงินค่าลงทะเบียนรายวิชา ก่อนวันสอบปลายภาคเรียนและรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ
- 3.12 ให้คำปรึกษา ดักเตือน ดูแล แก้ไขและปรับปรุงความประพฤติของนักเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบ
- 3.13 ประสานงานกับแผนกวิชาหรืองานที่เกี่ยวข้อง
- 3.14 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย
4. อาจารย์นิเทศก์ มีหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ดังนี้
 - 4.1 จัดทำแผนการฝึกอาชีพร่วมกับครูฝึก
 - 4.2 ให้คำแนะนำ ปรึกษาและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานประกอบการ
 - 4.3 ให้คำปรึกษาในการสอนงานและการประเมินผลแก่ครูฝึก
 - 4.4 ติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนในสถานประกอบการ
 - 4.5 ดูแล ติดตามการฝึกอาชีพให้เป็นไปตามเนื้อหาในรายวิชา
 - 4.6 รายงานผลการนิเทศตามลำดับขั้น
5. พนักงานธุรการ มีหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเกี่ยวกับการปฏิบัติงานทั่วไปตามที่ได้รับมอบหมาย
 - การรับนักเรียน
 1. คัดเลือกสถานประกอบการ เพื่อเข้าร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
 2. ร่วมกับสถานประกอบการกำหนดเป้าหมายการรับนักเรียน
 3. ประสานงานให้กับสถานประกอบการ เพื่อดำเนินการรับสมัคร สอบคัดเลือกนักเรียนให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ
 4. ขึ้นทะเบียนนักเรียนที่ทำสัญญาการฝึกอาชีพกับสถานประกอบการแล้ว เป็นนักเรียนของสถานศึกษา

การจัดแผนการเรียน

สถานศึกษาและสถานประกอบการ ร่วมจัดทำหลักสูตรและแผนการเรียนตามความต้องการของสถานประกอบการ

1. งานหลักสูตรและการสอน จัดทำแผนการเรียนในสถานศึกษา

2. ครูฝึกในสถานประกอบการร่วมกับอาจารย์นิเทศก์แต่ละสาขาวิชา รวมทั้งงานหลักสูตรและการสอน จัดทำแผนการเรียนและเขียนคำอธิบายรายวิชาที่จะฝึกในสถานประกอบการ
3. งานหลักสูตรและการสอน จะต้องควบคุมดูแลการจัดการเรียนการสอน ให้จำนวนหน่วยกิตครบถ้วนตามโครงสร้างหลักสูตร

การสอนนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

1. สถานศึกษาสอนวิชาพื้นฐาน วิชาชีพพื้นฐาน วิชาเลือกเสรี สัปดาห์ละ 1 - 2 วัน ตลอดหลักสูตร
2. สถานประกอบการสอนวิชาชีพเฉพาะ วิชาชีพเลือก กิจกรรมและโครงการ หรือโครงการวิชาชีพ สัปดาห์ละ 3 - 4 วัน ตลอดหลักสูตร
3. รายวิชาใดหากสถานประกอบการไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้ตามหลักสูตร ให้สถานศึกษาจัดสอนเพิ่มเติมให้จนครบหลักสูตร

ความร่วมมือกับสถานประกอบการในรูปของคณะกรรมการ

1. คณะกรรมการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้ควบคุมการฝึก ครูฝึก อาจารย์นิเทศก์และบุคลากรของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้อง ทำหน้าที่บริหารการจัดการเรียนการสอน ทั้งในสถานประกอบการและสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
2. คณะกรรมการประเมินผล ประกอบด้วย คณะกรรมการร่วมระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ไม่น้อยกว่า 7 คน โดยผู้แทนจากสถานประกอบการ ทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนจากสถานศึกษาทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการ มีหน้าที่รับผิดชอบ ในการดำเนินการสอบมาตรฐานฝีมือและกรรมการสอบมาตรฐานฝีมือเฉพาะสาขาไม่น้อยกว่าสาขาละ 3 คน

การติดตามและการประเมินผล

1. จัดอาจารย์นิเทศก์ไปนิเทศการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ
2. ประสานงานและให้ความรู้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรายวิชาที่ฝึกอาชีพในสถานประกอบการแก่ครูฝึก

3. ติดตามผลการเรียนทุกภาคเรียน
4. ประสานงานเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผล
5. ประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชา ทั้งในสถานศึกษาและสถานประกอบการ
6. ต้องผ่านการประเมินผลการเรียนจบหลักสูตรการสอบมาตรฐานฝีมือ
7. ส่งแบบสำรวจข้อมูลไปยังผู้สำเร็จการศึกษา
8. ติดตามผู้สำเร็จการศึกษาจากสถานประกอบการ

หน้าที่ของสถานศึกษา

1. สำรวจข้อมูลความต้องการของสถานประกอบการ ในการร่วมมือจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

1.1 หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ร่วมกับหัวหน้าคณะวิชาหรือหัวหน้าแผนกวิชาตามสาขาที่จะเปิดสอนร่วมสำรวจความต้องการของสถานประกอบการและพิจารณาความเหมาะสมตลอดจนความเป็นไปได้ในความร่วมมือ

1.2 นำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจทั้งหมด มาประชุมปรึกษาหารือในการวางแผนการจัดการ

1.3 กำหนดขอบข่าย ความรับผิดชอบ ในการร่วมมือจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

2. ประสานงานกับสถานประกอบการที่ร่วมมือจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในการกำหนดเป้าหมายการรับนักเรียนสาขาวิชาชีพที่เปิดสอน ตลอดจนการรับสมัครนักเรียน กำหนดจำนวนนักเรียนร่วมกับสถานประกอบการ ให้มีความเหมาะสมกับพื้นที่การฝึก เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนอัตราส่วน of นักเรียนกับครูฝึกและสาขาวิชาชีพที่เปิดสอน ซึ่งมีวิธีการคัดเลือกนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ดังนี้

2.1 จำนวนนักเรียนที่จะรับ

2.1.1 สำรวจความต้องการการรับนักเรียนเข้าฝึกอาชีพจากหน่วยต่างๆ ภายในสถานประกอบการ

2.1.2 พิจารณาความพร้อมของครูฝึก ที่จะดูแลการฝึกให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน

2.1.3 แจ้งจำนวนนักเรียนที่ต้องการไปยังสถานศึกษา

2.2 คุณสมบัติที่ต้องการ

2.2.1 ผู้สมัครต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปีบริบูรณ์

2.2.2 สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือเทียบเท่า

2.2.3 มีความตั้งใจในการที่จะเรียนและฝึกอาชีพในสาขาวิชาที่สถานประกอบการมีความพร้อม

2.2.4 มีคุณสมบัติอื่น ๆ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการและตามที่สถานประกอบการต้องการ

2.3 วิธีการคัดเลือก

ประสานงานกับสถานประกอบการ ที่เข้าร่วมการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อดำเนินการรับสมัคร สอบคัดเลือกและสัมภาษณ์นักเรียนที่สถานศึกษาหรือสถานประกอบการจะรับเข้าเรียน

3. รับขึ้นทะเบียนนักเรียน ภายหลังจากที่สถานประกอบการรับเข้าเรียนและทำสัญญาการฝึกอาชีพแล้ว

3.1 รับนักเรียนที่ผ่านการทำสัญญาการฝึกอาชีพกับสถานประกอบการแล้ว ทำการขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ

3.2 รับมอบตัวจากผู้ปกครองภายหลังจากการขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียน

3.3 ตรวจสุขภาพ

4. รับลงทะเบียนเรียนตามรายวิชา ที่เปิดสอนตลอดหลักสูตร

4.1 รับลงทะเบียนรายวิชา

4.2 จัดอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียน

5. จัดปฐมนิเทศให้แก่นักเรียนและผู้ปกครอง ก่อนเข้าเรียนร่วมกับสถานประกอบการ

5.1 ให้ความรู้ ความเข้าใจเพิ่มเติม แก่นักเรียนและผู้ปกครอง ในการเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

5.2 จัดให้ผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึกพบกับผู้ปกครอง เพื่อร่วมดูแลความประพฤติและการเรียนของนักเรียน

6. จัดทำแผนการเรียนตลอดหลักสูตรร่วมกับสถานประกอบการ

6.1 จัดการประชุมสัมมนา ให้แก่ครูฝึกของสถานประกอบการและครู อาจารย์ของสถานศึกษาเพื่อจัดทำแผนการเรียนการฝึก ตลอดหลักสูตร

6.2 จัดพิธีลงนามความร่วมมือ ในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

7. จัดสอนทฤษฎีและภาคปฏิบัติเบื้องต้น ให้แก่นักเรียนที่ลงทะเบียนเรียนตามหลักสูตร

7.1 จัดให้ครู – อาจารย์ แต่ละสาขาวิชา ดำเนินการเรียนการสอน ให้เป็นไปตามหลักสูตร

- 7.2 จัดฝึกอบรมเพิ่มเติมให้แก่นักเรียน ตามความต้องการของสถานประกอบการ
- 7.3 รายวิชาใด หากสถานประกอบการไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้ตามหลักสูตรให้สถานศึกษาจัดสอนเพิ่มเติมให้จนครบหลักสูตร
8. จัดครู – อาจารย์ ทำหน้าที่ติดตามและกำกับการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ
 - 8.1 จัดทำแผนการติดตามและกำกับแต่ละสาขาวิชา
 - 8.2 จัดสิ่งอำนวยความสะดวก ให้แก่ครู – อาจารย์ที่ทำหน้าที่ติดตามและกำกับการฝึกอาชีพ
 - 8.3 จัดให้มีการติดตามและกำกับตามแผน
 - 8.4 ติดตามรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการพัฒนาต่อไป
9. จัดการอบรมผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึก ในสถานประกอบการ เกี่ยวกับการวางแผนการฝึก การวัดและประเมินผลการฝึก
 - 9.1 ให้ความรู้ ความเข้าใจ หลักการ วิธีการ ตลอดจนข้อปฏิบัติในการดำเนินการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
 - 9.2 ร่วมดำเนินการจัดรายละเอียดวิชาชีพ ในหมวดวิชาชีพเลือกให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ
 - 9.3 จัดทำแผนการฝึกอาชีพตามรายวิชา ตลอดหลักสูตร
 - 9.4 จัดทำแผนการวัดและประเมินผลการเรียนภาคทฤษฎีและการฝึกอาชีพ
10. วัดและประเมินผลรายวิชาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติของนักเรียน ตลอดหลักสูตร
 - 10.1 วัดและประเมินผลและการเรียนภาคทฤษฎี ในสถานศึกษาทุกภาคเรียน
 - 10.2 เสนอรายชื่อคณะครู – อาจารย์และคณะครูฝึกในสถานประกอบการ ร่วมเป็นคณะกรรมการประเมินผลครั้งหลักสูตรและสิ้นสุดหลักสูตร เพื่อให้กรมอาชีวศึกษาแต่งตั้ง
11. แจ้งผลการเรียนของนักเรียน ให้สถานประกอบการทราบทุกครั้งที่มีการประเมินผล
12. จัดพิธีมอบประกาศนียบัตรวิชาชีพและใบรับรองการผ่านงานแก่ผู้สำเร็จการศึกษา
13. จัดมอบป้ายประกาศความร่วมมือและเกียรติคุณบัตรให้แก่สถานประกอบการที่ร่วมจัด อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
14. การจัดการประชุมสัมมนาสถานประกอบการ ประเมินผลความร่วมมือในการจัด การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อการวางแผนการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีปีต่อไป

การประเมินผลการเรียนในระบบทวิภาคี

กฎเกณฑ์และระเบียบการประเมินผลการเรียนในระบบทวิภาคี ให้ปฏิบัติตามระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพพุทธศักราช 2538 โดยสถานประกอบการจะประเมินผลการเรียนในรายวิชาที่เรียนหรือฝึกอาชีพที่สถานประกอบการทุกภาคเรียน และร่วมกับสถานศึกษาและสถานประกอบการอื่น ๆ จัดคณะสอบมาตรฐานฝีมือสำหรับนักเรียน ในรูปแบบของคณะกรรมการประเมินผล ประกอบด้วย กรรมการร่วมระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการไม่น้อยกว่า 7 คน โดยผู้แทนจากสถานประกอบการทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนจากสถานศึกษาทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการรับผิดชอบในการดำเนินการสอบมาตรฐานฝีมือทั้งประเมินผลครั้งหลักสูตร (Interim) และประเมินผลสิ้นสุดหลักสูตร (Final) โดยนำผลการประเมินทั้งสองครั้งมารวมกันตามอัตราส่วน 3 : 7

1. การประเมินผลครั้งหลักสูตร (Interim)

หลังจากดำเนินการฝึกไปแล้ว 3 ภาคเรียน คณะกรรมการประเมินผลจะประชุมกันเพื่อกำหนดการสอบและวิธีการสอบ โดยสอบข้อเขียนเพื่อประเมินความรู้ทางทฤษฎีและสอบสัมภาษณ์ตามบันทึกจากสมุดรายงานของนักเรียน เพื่อประเมินความสามารถในการปฏิบัติงาน

2. การประเมินผลสิ้นสุดหลักสูตร (Final)

หลังจากนักเรียนผ่านการประเมินผลครั้งหลักสูตร (Interim) ไปแล้วอีก 3 ภาคเรียนหรือเรียนไปแล้ว 6 ภาคเรียน คณะกรรมการประเมินผลจัดให้มีการสอบมาตรฐานฝีมือ เพื่อประเมินผลสิ้นสุดหลักสูตร โดยสอบข้อเขียน เพื่อประเมินความรู้ทางทฤษฎีและประเมินความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยการทำโครงการหรือโครงการวิชาชีพหรือผลิตชิ้นงานหรือวิเคราะห์งาน

หมายเหตุ การประเมินผลมี 2 ลักษณะ คือ

1. ประเมินผลรายวิชา รายวิชาที่เรียนกับสถานศึกษา ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมิน หัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติผลการเรียน รายวิชาที่ฝึกอาชีพกับสถานประกอบการ ครูฝึกเป็นผู้ประเมิน ผู้ควบคุมการฝึกเป็นผู้อนุมัติผลการเรียน
2. ประเมินมาตรฐานฝีมือ โดยคณะกรรมการประเมินผลระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ แบ่งการประเมินเป็น 2 ครั้ง ดังนี้

- 2.1 ประเมินผลครึ่งหลักสูตร (Interim) เมื่อนักเรียนผ่านการประเมินผล การเรียนทุกรายวิชา ในภาคเรียนที่ 1-3
 - 2.2 ประเมินผลสิ้นสุดหลักสูตร (Final) เมื่อนักเรียนผ่านเกณฑ์การจบ หลักสูตรตามที่กำหนดไว้
- นำผลการประเมินในข้อ 2.1 และ 2.2 มารวมกันในอัตราส่วน 3 : 7 เพื่อตัดสินการจบหลักสูตรรับประกาศนียบัตร

3. การให้ระดับผลการเรียนในการสอบมาตรฐานฝีมือ ให้เป็น 3 ระดับ ดังนี้คือ

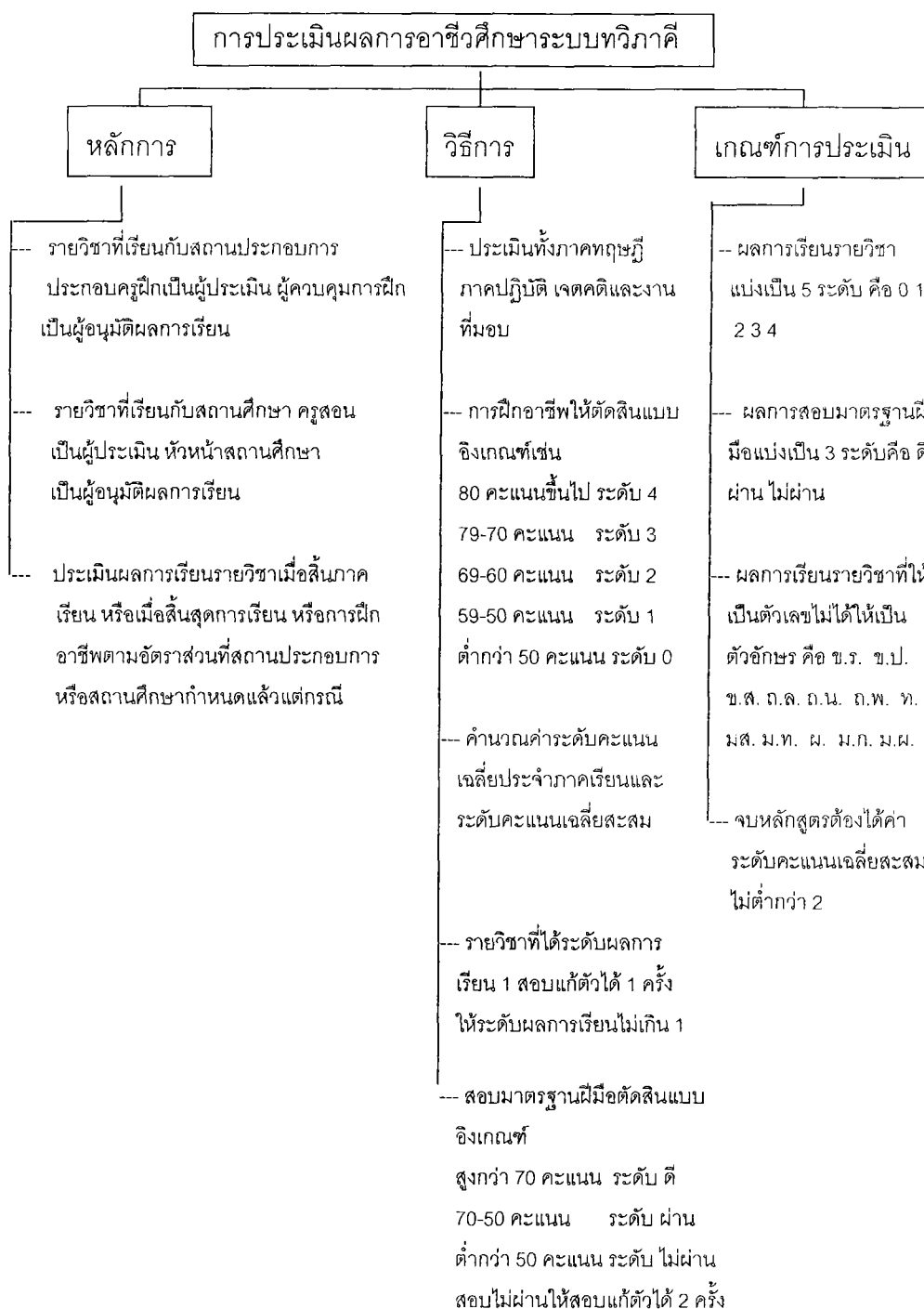
ดี	หมายถึง	ได้คะแนนรวมจากผลการวัดหรือประเมินสูงกว่าร้อยละ 70
ผ่าน	หมายถึง	ได้คะแนนรวมจากการวัดหรือประเมินร้อยละ 50 – 70
ไม่ผ่าน	หมายถึง	ได้คะแนนรวมจากการวัดหรือประเมินต่ำกว่าร้อยละ 50

การสอบ

1. สถานประกอบการจะต้องจัดการทดสอบของนักเรียน ในรายวิชาที่กำหนดให้ฝึกอาชีพที่สถานประกอบการ
2. การสอบมาตรฐานฝีมือ สำหรับนักเรียนในระบบทวิภาคีให้ปฏิบัติดังนี้
 - 2.1.1 ประเมินผลครึ่งหลักสูตร (Interim) โดยวิธีการดังนี้
 - 2.1.2 ประเมินความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยการสอบสัมภาษณ์ตาม บันทึกรายงานของนักเรียน
 - 2.2 ประเมินผลสิ้นสุดหลักสูตร (Final) โดยวิธีการดังนี้
 - 2.2.1 ประเมินความรู้ทางทฤษฎี โดยการสอบข้อเขียนและการสัมภาษณ์ ตามบันทึกรายงานของนักเรียน
 - 2.2.2 ประเมินความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยการทำโครงการหรือการทำโครงการวิชาชีพหรือผลิตชิ้นงานหรือการวิเคราะห์งาน
 - 2.3 อัตราส่วนของการประเมินผลครึ่งหลักสูตร (Interim) รวมกับการประเมินสิ้นสุด หลักสูตร (Final) ตามอัตราส่วน 3 : 7

บทเฉพาะกาล

ให้ใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วย การประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 (ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2534 กับ นักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533) ไปจนกว่านักเรียนผู้นั้นจะเรียนจบหลักสูตร แต่ต้องไม่เกิน 4 ปีการศึกษา นับแต่ปีการศึกษาที่เข้าเรียนหลังจากที่ใช้หลักสูตรตามระเบียบนี้ ยกเว้นนักเรียนในระบบ ทวิภาคี ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ภาพประกอบ 2 แสดงการประเมินผลการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ที่มา : พัชรีย์ สว่างทรัพย์ สรุปสาระความรู้ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หน้า 13. 2538.

ประกาศนียบัตรวิชาชีพสำหรับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ที่สำเร็จการศึกษา

นักเรียนที่เรียนในระบบทวิภาคี เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เช่นเดียวกับนักเรียนในภาคปกติ ซึ่งจะต้องผ่านเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

1. สอบได้รายวิชาในหมวดวิชาพื้นฐาน หมวดวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือกเสรี ครบตามกำหนดไว้ในหลักสูตรแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา
2. ได้จำนวนหน่วยกิตสะสมครบถ้วน ตามโครงสร้างที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา
3. ได้ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00
4. ได้เข้าร่วมกิจกรรมที่สถานประกอบการจัดขึ้น

การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานประกอบการ

สถานประกอบการที่ร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ต้องตระหนักว่าเป็นเสมือนสถานศึกษาแห่งที่ 2 ของนักเรียนและมีความพร้อมดังต่อไปนี้คือ

1. เป็นผู้ประกอบกิจการที่ดำเนินการฝึกอาชีพได้
2. มีความพร้อมในการฝึกอาชีพตามสาขาวิชาชีพนั้น
3. สามารถจัดให้มีผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึก ทำหน้าที่ประสานงาน ดูแลการฝึกและการสอนอาชีพให้แก่นักเรียนได้
4. สามารถจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการฝึกอาชีพได้
5. สามารถจัดการฝึกอาชีพได้ตลอดระยะเวลา 3 ปี หรือจนจบหลักสูตร ปวช.
6. สามารถจัดส่งบุคลากรเข้าร่วมประชุมสัมมนากับสถานศึกษาได้
7. สามารถจัดสวัสดิการ ตลอดจนมาตรการเกี่ยวกับสวัสดิภาพให้แก่นักเรียนที่เข้ารับการฝึกได้
8. อยู่ในทำเลที่สามารถติดต่อได้สะดวก

การพิจารณาเลือกสถานประกอบการเข้าร่วมโครงการ

1. เป็นสถานประกอบการที่มั่นคง ซึ่งดำเนินกิจการมาแล้วเป็นเวลานานพอสมควร (ไม่ควรต่ำกว่า 3 ปี)
2. เป็นสถานประกอบการซึ่งประกอบธุรกิจ เกี่ยวข้องกับหลักสูตรวิชาชีพในโครงการความร่วมมือโดยตรง

3. มีภาพพจน์การประกอบธุรกิจที่ดี ในสายตาของประชาชนหรือลูกค้าที่รับบริการ หรือเป็นผู้บริโภค
4. เห็นได้ชัดว่ามีการบริหารธุรกิจอย่างเป็นระบบ มีสายการบังคับบัญชา
5. การคมนาคมสะดวกปลอดภัย มีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่มีความพร้อมสมบูรณ์พอสมควร
6. สถานประกอบการจัดระบบการทำงานที่มีระเบียบ มีความปลอดภัยในการทำงานสูงและสิ่งแวดล้อมดี
7. สถานประกอบการมีอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักรเพียงพอและทันสมัย
8. มีครูฝึกที่เชี่ยวชาญ
9. มีค่าตอบแทน และสวัสดิการแก่นักเรียนตามสมควร

วัตถุประสงค์ของการฝึกอาชีพ

1. เพื่อพัฒนาบุคลากร ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อพัฒนาบุคลากร ให้มีฝีมือ ความรู้ ความสามารถ ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ
3. เพื่อเตรียมบุคลากรไว้ทดแทนการขาดแคลนในอนาคต

ครูฝึกอาชีพศึกษาระบบทวิภาคี

1. สถานภาพ
 - 1.1 เป็นวิศวกร ช่างเทคนิค หรือช่างชำนาญงานในสถานประกอบการ
 - 1.2 มีความรู้ ความสามารถ ในสาขาวิชาที่รับนักเรียนเข้าฝึก
 - 1.3 มีบุคลิกภาพ และเจตคติที่ดีต่อการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้อื่น
 - 1.4 สามารถเข้ารับการสัมมนาความรู้ เกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กับสถานศึกษาได้

2. ตำแหน่งองค์กร

สถานประกอบการจะจัดให้มีบุคลากร ที่ทำหน้าที่ดำเนินการฝึกอาชีพ ให้แก่นักเรียนดังนี้คือ

- 2.1 ผู้ควบคุมการฝึก หมายความว่า ผู้ที่สถานประกอบการมอบหมายให้ทำหน้าที่ประสานงานกับสถานศึกษา ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและรับผิดชอบดูแลการฝึกอาชีพ ของนักเรียนในสถานประกอบการ

2.2 ครูฝึก หมายความว่าถึง ผู้ทำหน้าที่สอน ฝึกอบรมในสถานประกอบการ

การคัดเลือกนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

1. จำนวนนักเรียนที่จะรับ
 - 1.1 สํารวจความต้องการ การรับนักเรียนเข้าฝึกอาชีพจากหน่วยต่าง ๆ ภายในสถานประกอบการ
 - 1.2 พิจารณาความพร้อมของครูฝึกที่จะดูแลการฝึก ให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน
 - 1.3 แจ้งจำนวนนักเรียนที่ต้องการไปยังสถานศึกษา
2. คุณสมบัติที่ต้องการ
 - 2.1 ผู้สมัครต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปีบริบูรณ์
 - 2.2 สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือเทียบเท่า
 - 2.3 มีความตั้งใจในการที่จะเรียนและฝึกอาชีพ ในสาขาวิชาที่สถานประกอบการมีความพร้อม
 - 2.4 มีคุณสมบัติอื่น ๆ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ และตามที่สถานประกอบการต้องการ

3. วิธีการคัดเลือก

ประสานงานกับสถานประกอบการ ที่เข้าร่วมการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อดำเนินการรับสมัคร สอบคัดเลือกและสัมภาษณ์ นักเรียนที่สถานศึกษาหรือสถานประกอบการจะรับเข้าเรียน

การจัดการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ

1. เครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์

สถานประกอบการควรสนับสนุนและจัดหาอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ที่จำเป็นต่อการฝึกให้แก่นักเรียนตามสมควร
2. การวางแผนการฝึก

สถานประกอบการและสถานศึกษาต้องร่วมมือกันวางแผนการฝึก ให้ครอบคลุมเนื้อหารายวิชาตามหลักสูตร
3. สมุดรายนงานการฝึก

ครูฝึกมีหน้าที่ควบคุมดูแลให้นักเรียนบันทึกสมุดรายงานการฝึกอาชีพ พร้อมทั้งตรวจการบันทึกเพื่อเป็นหลักฐานในการฝึกและนำไปประกอบการสอบมาตรฐานฝีมือ ทั้งครั้งหลักสูตร (Interim) และสิ้นสุดหลักสูตร (Final)

หน้าที่ของสถานประกอบการ

1. รับนักเรียน

- 1.1 แจกจำนวนนักเรียนที่ต้องการรับให้สถานศึกษาทราบ
- 1.2 ประกาศรับสมัครนักเรียน
- 1.3 คัดเลือกและประกาศผล
- 1.4 ทำสัญญาการฝึกอาชีพ เพื่อการเป็นนักเรียนของสถานประกอบการอย่างสมบูรณ์
- 1.5 ส่งนักเรียนที่ทำสัญญาการฝึกอาชีพแล้ว ไปขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนที่สถานศึกษา

2. จัดให้มีบุคลากรที่รับผิดชอบทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึก

- 2.1 จัดให้มีผู้ควบคุมการฝึก ทำหน้าที่ประสานงานกับสถานศึกษา และรับผิดชอบ ดูแลการฝึกอาชีพของนักเรียนในสถานประกอบการ
- 2.2 จัดให้มีครูฝึก ทำหน้าที่สอนอาชีพและอบรมให้แก่นักเรียนในสถานประกอบการ
- 2.3 ติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองและสถานศึกษา ในการฝึกอาชีพและดูแลความประพฤติของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

3. ทำสัญญาการฝึกอาชีพ

ต้องทำสัญญาเป็นหนังสือกับนักเรียน โดยได้รับความยินยอมจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง สัญญาการฝึกอย่างน้อยต้องประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

- 3.1 ระยะเวลาการฝึก สถานประกอบการต้องรับนักเรียนเข้าฝึกอาชีพตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ.2538 จนจบหลักสูตร
- 3.2 ข้อบังคับหรือระเบียบเกี่ยวกับการฝึกอาชีพ
 - 3.2.1 จัดสถานที่ฝึกที่เหมาะสม ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ
 - 3.2.2 จัดให้มีผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึก ที่มีความรู้ความสามารถ
 - 3.2.3 จัดเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ สำหรับการฝึกอาชีพให้แก่เรียนตลอดระยะเวลาตามหลักสูตร

- 3.3 เวลาฝึก เวลาพักและวันหยุดของผู้รับการฝึกอาชีพ สถานประกอบการจะให้การฝึกแก่นักเรียน ไม่เกินวันละ 8 ชั่วโมง มีเวลาพักในแต่ละวันอย่างน้อย 1 ชั่วโมง และให้มีวันหยุดตามระเบียบของสถานประกอบการ
 - 3.4 เบี้ยเลี้ยงระหว่างการฝึกอาชีพ สถานประกอบการควรจ่ายเบี้ยเลี้ยงให้นักเรียนเป็นรายเดือนหรือรายวันในอัตราที่ตกลงกับสถานศึกษา ตลอดระยะเวลาการฝึกอาชีพ
 - 3.5 สวัสดิการ ตลอดจนมาตรการเกี่ยวกับสวัสดิภาพของนักเรียน สถานประกอบการควรจัดสวัสดิการต่าง ๆ และสวัสดิภาพให้นักเรียน ตลอดจนข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการในเรื่องเกี่ยวกับสวัสดิการ ดังต่อไปนี้
 - 3.5.1 ค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียน
 - 3.5.2 ค่าเช่าที่พัก หรือจัดที่พักอาศัย
 - 3.5.3 ค่าชุดฝึก หรือชุดนักเรียน
 - 3.5.4 ค่าประกันสุขภาพ
 - 3.5.5 ประกันอุบัติเหตุ/ประกันชีวิต
 - 3.6 หลักเกณฑ์การลา ต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของสถานประกอบการ
 - 3.7 เงื่อนไขการเลิกสัญญาการฝึกอาชีพ หากนักเรียนฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของสถานประกอบการ ที่ถือว่าเป็นความผิดอย่างร้ายแรง สถานประกอบการสามารถยกเลิกสัญญาได้ทันที ซึ่งจะมีผลทำให้หมดสภาพการเป็นนักเรียน
 - 3.8 การรับเข้าทำงาน และค่าจ้าง เมื่อเสร็จสิ้นการฝึกอาชีพและสำเร็จการศึกษาแล้วสถานประกอบการ จะรับนักเรียนเข้าทำงานหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว จะต้องแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรให้นักเรียนทราบล่วงหน้า ไม่น้อยกว่า 30 วัน พร้อมทั้งกำหนดอัตราเงินเดือนและสวัสดิการที่จะได้รับไว้ด้วย
4. จัดการฝึกอาชีพ
 - 4.1 จัดทำแผนการฝึกอาชีพในสถานประกอบการร่วมกับสถานศึกษาให้ครอบคลุมเนื้อหาวิชาตามหลักสูตร
 - 4.2 จัดให้มีการฝึกอาชีพให้เป็นไปตามแผนการฝึกที่จัดทำร่วมกันกับสถานศึกษา
 - 4.3 จัดวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ให้ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยในการฝึกอาชีพ

- 4.4 ดูแลให้คำแนะนำแก่นักเรียน ในการบันทึกสมุดรายงานการฝึกอาชีพและตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ การบันทึกเพื่อเป็นหลักฐานในการฝึกและนำไปประกอบการสอบมาตรฐานฝีมือทั้งครั้งหลักสูตร (Interim) และสิ้นสุดหลักสูตร (Final)
- 4.5 กำหนดระเบียบข้อปฏิบัติในการฝึกอาชีพให้กับนักเรียน
- 4.6 วัดผลและประเมินผลการฝึกอาชีพ ตามเกณฑ์ที่สถานประกอบการและสถานศึกษากำหนดร่วมกัน
- 4.7 หากสถานศึกษาไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้ ให้สถานประกอบการจัดการสอนเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็น
5. ต้องส่งผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึก เข้าร่วมประชุมสัมมนากับสถานศึกษา
 - 5.1 เพื่อทำความเข้าใจในหลักการอาชีพศึกษาระบบทวิภาคี
 - 5.2 เพื่อทราบบทบาทหน้าที่ของตนเอง
 - 5.3 เพื่อจัดทำแผนการเรียนและหลักเกณฑ์วัดผลและประเมินผลการเรียน
 - 5.4 เพื่อดำเนินการฝึกอาชีพให้สอดคล้องกับหลักสูตร
6. ประชาสัมพันธ์ให้เจ้าหน้าที่และพนักงานของสถานประกอบการ ทราบถึงการเข้าร่วมจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานศึกษา
7. ต้องจัดปฐมนิเทศให้แก่ผู้ปกครองและนักเรียน
8. ต้องออกไปรับรองการผ่านงานให้กับนักเรียน เมื่อสิ้นสุดการฝึกอาชีพและสำเร็จการศึกษา หากสถานประกอบการมีความประสงค์จะรับนักเรียนเข้าทำงาน ในสถานประกอบการภายหลังสำเร็จการศึกษาแล้ว สถานประกอบการจะต้องแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรให้นักเรียนทราบล่วงหน้าก่อนสำเร็จการศึกษาไม่น้อยกว่า 30 วัน

หน้าที่ของนักเรียนและผู้ปกครอง

นักเรียนและผู้ปกครอง ต้องเข้าใจว่าการเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการเรียนอาชีวศึกษาอีกรูปแบบหนึ่ง ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ.2538 นักเรียนจะต้องเรียนทั้งในสถานศึกษาและฝึกอาชีพในสถานประกอบการ เพื่อให้เกิดทักษะในวิชาชีพและมีประสบการณ์ตรงจากสถานประกอบการ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว มีความรู้ความสามารถ เป็นที่ยอมรับของสถานประกอบการและหรือสามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

การเข้าเรียน

1. ผู้ที่มีความประสงค์จะเข้าเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ต้องปฏิบัติดังนี้
 - 1.1 สอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับสถานประกอบการ ที่ร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ที่สถานศึกษา
 - 1.2 สมัครเข้าเรียนกับสถานประกอบการและ/หรือสถานศึกษา
 - 1.3 คัดเลือกตามที่สถานประกอบการและ/หรือสถานศึกษากำหนด
 - 1.4 เมื่อผ่านการคัดเลือกและสถานประกอบการรับเข้าเป็นนักเรียนแล้วจะต้องทำสัญญาการฝึกอาชีพกับสถานประกอบการนั้น ๆ
 - 1.5 รายงานตัวและขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนที่สถานศึกษา
2. คุณสมบัติของผู้เข้าเรียน ดังนี้
 - 2.1 มีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปี บริบูรณ์ ในวันทำสัญญาการฝึกอาชีพกับสถานประกอบการ
 - 2.2 จบการศึกษาระบบมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า
 - 2.3 มีความประพฤติเรียบร้อย
 - 2.4 มีร่างกายแข็งแรงเหมาะสมในการเรียน การฝึกอาชีพ ในสาขาวิชาชีพนั้น
 - 2.5 ไม่เป็นโรคที่สังคมรังเกียจ หรือติดยาเสพติด
 - 2.6 ผู้เคยถูกลงโทษให้ออกจากสถานศึกษา เพราะความผิดร้ายแรง จะต้องพ้นสภาพมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 1 ปี นับวันถึงวันสมัครเข้าเรียน
 - 2.7 เป็นผู้ผ่านการคัดเลือกจากสถานประกอบการให้เข้าเรียนได้

การทำสัญญาการฝึกอาชีพ

การฝึกอาชีพในสถานประกอบการ นักเรียนจะต้องทำสัญญาการฝึกอาชีพ เป็นลายลักษณ์อักษรกับสถานประกอบการ โดยได้รับความยินยอมจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง สัญญาการฝึกอาชีพอย่างน้อยต้องประกอบด้วย รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ระยะเวลาการฝึกอาชีพ
นักเรียนต้องเข้ารับการฝึกอาชีพ ตามแผนการเรียน ซึ่งสถานศึกษาและสถานประกอบการกำหนดร่วมกัน ตามหลักสูตรที่กำหนด
2. ข้อบังคับหรือระเบียบเกี่ยวกับการฝึกอาชีพ
สถานประกอบการต้องดำเนินการดังนี้
 - 2.1 จัดสถานที่ฝึกที่เหมาะสม ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ
 - 2.2 จัดให้มีผู้ควบคุมการฝึก และครูฝึกที่มีความรู้ความสามารถ
 - 2.3 จัดเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ สำหรับการฝึกอาชีพ ให้แก่นักเรียนตลอดระยะเวลาตามหลักสูตร
 - 2.4 ดำเนินการฝึกอาชีพให้แก่นักเรียน ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ของการฝึกอาชีพตามหลักสูตร และเหมาะสมกับสมรรถภาพทางร่างกายของนักเรียน
3. เวลาฝึก เวลาพัก และวันหยุดของนักเรียน
สถานประกอบการจะให้การฝึกอาชีพแก่นักเรียน ไม่เกินวันละ 8 ชั่วโมง มีเวลาพักในแต่ละวัน อย่างน้อย 1 ชั่วโมง และให้มีวันหยุดตามระเบียบของสถานประกอบการ
4. เบี้ยเลี้ยงระหว่างการฝึกอาชีพ
นักเรียนจะได้รับเบี้ยเลี้ยงเป็นรายเดือนหรือรายวัน หรือรายชั่วโมง ตามที่สถานประกอบการตกลงกับสถานศึกษา ตลอดการฝึกอาชีพ
5. สวัสดิการตลอดจนมาตรการเกี่ยวกับสวัสดิภาพของนักเรียน
ตลอดระยะเวลาการฝึก นักเรียน จะได้รับสวัสดิการต่าง ๆ และสวัสดิภาพตามข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ เกี่ยวกับสวัสดิการและสวัสดิภาพ ดังนี้
 - 5.1 ค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียน
 - 5.2 ค่าเช่าที่พักหรือจัดที่พักอาศัย
 - 5.3 ค่าชุดฝึก หรือชุดนักเรียน
 - 5.4 ค่าประกันสุขภาพ
 - 5.5 ประกันอุบัติเหตุ/ประกันชีวิต
6. หลักเกณฑ์การลา
ต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของสถานประกอบการ
7. การยกเลิกสัญญาการฝึกอาชีพ
หากนักเรียนฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของสถานประกอบการที่ถือว่าเป็นความผิดอย่างร้ายแรง สถานประกอบการสามารถยกเลิกสัญญาได้ทันที ซึ่งจะมีผลทำให้พ้นสภาพการเป็นนักเรียนด้วย
8. หลักเกณฑ์การรับเข้าทำงานและค่าจ้างเมื่อสำเร็จการศึกษา

สถานประกอบการจะรับนักเรียนเข้าทำงานหลังสำเร็จการศึกษาแล้ว จะต้องแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร ให้นักเรียนทราบล่วงหน้า ไม่น้อยกว่า 30 วัน พร้อมทั้งแจ้งอัตราเงินเดือนและสวัสดิการที่จะได้รับไว้ด้วย

การบันทึกสมุดรายงานการฝึกอาชีพ

1. นักเรียนต้องบันทึกการฝึกอาชีพ ลงในสมุดรายงานการฝึกอาชีพด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอทุกวันที่มีการฝึกอาชีพ
2. ส่งสมุดรายงานให้ครูฝึกในสถานประกอบการ ตรวจสอบเพื่อลงนามทุกวันที่มีการฝึก-อาชีพ
3. บันทึกวิชาภาคทฤษฎี การเรียนในรายวิชาที่เรียนในสถานศึกษาลงในสมุดรายงาน
4. ส่งสมุดรายงานให้ครู - อาจารย์ ที่ทำหน้าที่ติดตามและกำกับกับการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ
5. เก็บรักษาสมุดรายงานทุกเล่มไว้ เพื่อใช้ประกอบในการประเมินผลครั้งหลักสูตรและสิ้นสุดหลักสูตร

การปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานศึกษาและสถานประกอบการ

1. ขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนของสถานศึกษาและชำระเงินบำรุงการศึกษา ตามระเบียบว่าด้วยการเก็บเงินบำรุงการศึกษา ภายหลังจากการสัญญาการฝึกอาชีพกับสถานประกอบการแล้ว จึงจะมีสภาพการเป็นนักเรียนโดยสมบูรณ์
2. เข้ารับการปฐมนิเทศร่วมกับผู้ปกครอง ที่สถานศึกษาและสถานประกอบการจัดขึ้น
3. ลงทะเบียนเรียนรายวิชาและชำระเงินค่าลงทะเบียนตามระเบียบ

การเรียนและการฝึกอาชีพ

1. เรียนหมวดวิชาพื้นฐาน วิชาชีพพื้นฐานทั้งทฤษฎีและปฏิบัติเบื้องต้น วิชาเลือกเสรี ในสถานศึกษา สัปดาห์ละ 1 - 2 วัน ตลอดหลักสูตร
2. ฝึกอาชีพในสถานประกอบการ สัปดาห์ละ 3 - 4 วัน ตลอดหลักสูตร ในรายวิชาชีพ เฉพาะ วิชาเลือก เลือกรองงานหรือโครงการวิชาชีพ รวมทั้งการทำกิจกรรม

ความหมายของการค้าปลีกและคุณสมบัติของพนักงานในร้านค้าปลีก

ความหมายของการค้าปลีก

การค้าปลีก (Retailing) หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการขายสินค้าหรือบริการโดยตรงแก่ผู้บริโภคคนสุดท้ายเพื่อการใช้ส่วนตัวไม่ใช่เพื่อธุรกิจ (สุมนา อยู่โพธิ์. 2537 : 3) เมื่อพูดถึงร้านค้าปลีกคนทั่วไป (โดยเฉพาะในอเมริกา) มักจะนึกถึงศูนย์การค้าหรือร้านค้าใหญ่ ๆ เช่น ร้านสรรพสินค้า (Department Store) ร้านสรรพอาหาร (Super-market) เป็นต้น ร้านค้าเหล่านี้เป็นที่นิยมกันมากในบรรดาลูกค้า แต่ความจริงแล้วร้านค้าปลีกได้รวมถึงร้านค้าทุกขนาดทุกชนิด ที่ขายสินค้าให้กับผู้บริโภคคนสุดท้ายซึ่งแต่ละร้านก็เสนอสินค้าและบริการที่แตกต่างกันออกไป (สุมนา อยู่โพธิ์.2537 : 10)

การดำเนินงานในร้านค้าปลีก ไม่ว่าจะร้านใหญ่-เล็ก มีงานที่จะต้องทำหลายด้าน งานบางส่วน เช่น การโฆษณา การจัดวางสินค้า การส่งเสริมการขาย เป็นเรื่องที่ต้องใช้จินตนาการ (Imagination) และความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องสีและการออกแบบ ซึ่งถือเป็นศิลปะ ส่วนงานในด้านอื่น เช่น การจัดการ ต้องอาศัยความละเอียดรู้หลักการขาย การตัดสินใจถูกต้องและด้วยความเชื่อมั่น นอกจากนี้ยังมีงานที่เกี่ยวกับการบัญชี การเก็บสินค้าซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องใช้ความสามารถในการวิจัยตัวเลขในการคำนวณ (สุมนา อยู่โพธิ์.2537 : 21)

คุณสมบัติของพนักงานในร้านค้าปลีก

1. ความสามารถที่ต้องใช้ในการค้าปลีก (Abilities Use in Retailing) ความสามารถที่จะต้องนำมาใช้ในการค้าปลีกแบ่งออกเป็น 6 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

- 1.1 ความสามารถเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับลูกค้า (Customer Relations)
- 1.2 ความสามารถในด้านการใช้กำลังกาย (Manipulative Abilities)
- 1.3 ความสามารถในด้านศิลปะ (Artistic)
- 1.4 ความสามารถในการทำงานชืดเขียน (Clerical)
- 1.5 ความสามารถในด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน (Occupational Relation)
- 1.6 ความสามารถในการศึกษาและค้นคว้า (Study and Research)

1.1 ความสามารถเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับลูกค้า ในการที่จะติดต่อกับลูกค้า พนักงานของร้านค้าปลีกจะต้องสุภาพอ่อนโยนต่อลูกค้า เข้าใจว่า ทำไมลูกค้าจึงซื้อสินค้าและซื้ออย่างไร พิจารณาลักษณะความต้องการของลูกค้า นำสินค้ามาเสนอให้ลูกค้าชม และเจรจากับลูกค้า แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันรวมทั้งตอบคำถามของลูกค้า รับเงินและจัดการเกี่ยวกับการชำระเงินของลูกค้า จัดการเกี่ยวกับค่าต่อว่า และคำร้องเรียนของลูกค้า พนักงานขายของในร้าน

คำปลีกต้องการความสามารถดังกล่าวในหน้าที่เกี่ยวกับการขาย การโฆษณา การจัดแสดงสินค้า และการให้บริการต้อนรับลูกค้า

1.2 ความสามารถในการใช้กำลังกาย เป็นเรื่องเกี่ยวกับการใช้มือ แขน หรือร่างกายในการทำงานเกี่ยวกับการขายปลีก เช่น การวัดขนาดหรือชั่งน้ำหนักของสินค้า การห่อและการจัดส่งสินค้า การจัดแสดงสินค้า การใช้เครื่องคำนวณและเครื่องมือในสำนักงาน และการแสดงวิธีใช้สินค้า ในการขายสินค้าบางอย่าง พนักงานขายจะต้องรู้จักวิธีใช้ แสดงให้ลูกค้าดูได้อย่างคล่องแคล่ว (เช่น เครื่องยนต์ ฯลฯ) ลูกค้าจึงจะเกิดความสนใจและเชื่อถือในสินค้า ในร้านค้าเล็ก ๆ พนักงานขายอาจจะต้องมีความสามารถหลายอย่าง ต้องมีความรู้รอบตัว เช่น มีความรู้ทางช่างไม้ แกะไขช่อมแซมสินค้าและอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับสินค้าของตน

1.3 ความสามารถในการด้านศิลปะ หมายถึง ความเข้าใจในหลักเรื่องการใช้สีและแบบซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการให้คำแนะนำในเรื่องแบบและสีสำหรับเครื่องประดับบ้าน การเลือกสีสันทันให้เหมาะสมกับลักษณะและเครื่องแต่งกาย การจัดแสดงสินค้าให้สวยงาม การเขียนแผนผังการจัดรูปร้าน ฯลฯ ตามแบบของการจัดสินค้าแบบใหม่ (Visual Merchandising) เน้นเรื่องของการเลือกสีสันทันของหีบห่อ และลักษณะหีบห่อของสินค้ามาตั้งแสดง และจัดในรูปที่ให้เป็นการดึงดูดความสนใจของลูกค้า

1.4 ความสามารถในการทำงานขีตเขียน เป็นเรื่องเกี่ยวกับการใช้ตัวเลขและบันทึกต่าง ๆ เช่น การทำบัญชีการเงินและสินค้า การคำนวณราคาสินค้า และการคิดเลข การเขียนใบเสร็จ การเขียนจดหมาย ได้ตอบลูกค้า การเขียนรายงานต่าง ๆ ความสามารถในด้านนี้ไม่ใช่จะจำเป็นสำหรับพนักงานตามสำนักงานเท่านั้น แม้พนักงานขายธรรมดาก็ควรจะได้รู้ด้วย

1.5 ความสามารถในการด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน เป็นเรื่องเกี่ยวกับความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สำหรับบุคคลที่อยู่ในวงงานเดียวกัน ได้แก่ ทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงานและหัวหน้างานด้วยดี ร่วมในงานสังคมที่เกี่ยวกับงานอย่างเข้มแข็ง

1.6 ความสามารถในการศึกษาค้นคว้า เป็นเรื่องของการรวบรวมข้อเท็จจริง อาจเห็นหรือได้มาด้วยการสังเกต การฟัง การตรวจสอบ การพิจารณาหรือการอ่าน ซึ่งอาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับการศึกษาและทำความเข้าใจในคำอธิบายการใช้สินค้าที่มีอยู่ในบ้านหรือสลากที่แนบอยู่กับสินค้า การร่วมประชุมและออกความคิดเห็นในการศึกษาอบรม สังเกตการดำเนินงานภายในร้านค้า และของร้านค้าที่เป็นคู่แข่งกัน ศึกษาหาความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงาน ซึ่งอาจจะมีในเอกสารต่าง ๆ จากการประชุมหรือจากหน่วยงานทางการค้าต่าง ๆ ปัญหานี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการเอาใจใส่ สนใจที่จะเรียนรู้เพื่อความก้าวหน้าในงานที่ตนเกี่ยวข้องอยู่

2. คุณสมบัตินส่วนบุคคลที่สำคัญในการค้าปลีก (Personal Qualities Important in Retailing) คนที่หวังก้าวหน้าต่อไปต้องมีความสันทัด (Skill) ในงานที่ตนเกี่ยวข้องด้วย แต่ในบางครั้ง เพียงแต่ความสันทัดอย่างเดียวอาจจะไม่เพียงพอสำหรับงานด้านการค้าปลีก เพราะจากการสำรวจของผู้ที่ได้รับความสำเร็จในงานด้านการค้าปลีกได้ความว่า คุณสมบัตินส่วนบุคคล (Personal Qualities) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งในเรื่องการค้าปลีก ฉะนั้น ผู้ที่สนใจในงานด้านนี้ จึงไม่ควรแต่เพียงสนใจที่จะหาความชำนาญในงานที่ตนเกี่ยวข้องเท่านั้น แต่ควรที่จะปรับปรุงคุณสมบัติน ลักษณะส่วนตัวของตนให้ดีและเหมาะสมด้วย

คุณสมบัตินในลักษณะที่กล่าวถึงนี้ เป็นเรื่องของจิตใจ รูปร่าง และท่าทางที่ปรากฏ (Mental and Physical Traits) เพราะบางครั้งเพียงแต่เห็นหน้าก็เกิดความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ จะทำงานร่วมกันได้เพียงใดหรือไม่ แม้อ่อนที่จะได้มีการพูดจากันด้วยซ้ำ ฉะนั้น สิ่งต่อไปนี้จึงมีความสำคัญอย่างมาก

2.1 ลักษณะหน้าตาท่าทางดี (Good Impression) เรื่องของสิ่งที่ประทับใจนั้นย่อมมีความสัมพันธ์กับท่าทีที่ปรากฏ (Appearance) ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องความเรียบร้อย (Grooming) การวางท่า (Posture) และการเลือกเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย (Choice of apparel) คนที่สะอาด แต่งกายเรียบร้อยเหมาะสมกับรูปร่างบุคลิกของตนย่อมได้รับความยกย่องนับถือตลอดจนความร่วมมือจากบุคคลอื่น มากกว่าคนที่มีลักษณะตรงกันข้ามเพราะเป็นที่เจริญหูเจริญตามากกว่า ฉะนั้น สิ่งเหล่านี้จึงเป็นสิ่งจำเป็น

2.1.1 ความเรียบร้อยรวมถึงการแต่งกาย ตลอดจนถึงการเอาใจใส่ต่อความเรียบร้อย ของส่วนต่าง ๆ ในร่างกาย เช่น ผม หนวด ฯลฯ ว่าทำให้เป็นที่เจริญตาแก่ผู้พบเห็นหรือไม่

2.1.2 การวางท่า การยืน เดิน หรือนั่งควรจะให้ถูกสุขลักษณะ ไม่ยืนพิงตู้ ไม่แสดงความเหน็ดเหนื่อยเพื่อหน่ายให้ปรากฏแก่ผู้พบเห็น ซึ่งจะช่วยให้ช่วยบุคลิกของตนได้มาก

2.1.3 รสนิยมในการแต่งกาย เครื่องแต่งกายแสดงให้เห็นถึงนิสัยและจิตใจของผู้แต่งร้านค้าปลีกจึงอาจจะต้องกำหนดเครื่องแบบสำหรับคนงาน หรือออกระเบียบว่าต้องแต่งกายอย่างไร

2.1.4 ความสะอาด เสื้อผ้า ร่างกาย ทุกส่วนควรจะให้สะอาดสะอาดอยู่เสมอ อย่าปล่อยให้เหม็นอับ หรือมีกลิ่นที่น่ารังเกียจ เรื่องนี้ถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญสำหรับผู้ที่ต้องติดต่อกับลูกค้า

2.1.5 สุขภาพ เป็นเรื่องสำคัญ พนักงานขายอาจจะต้องยืนอยู่ตลอดเวลาจึงต้องระวังในเรื่องสุขภาพ ต้องไม่แสดงความเหน็ดเหนื่อย เปื่อหน่ายต่อหน้าลูกค้า

2.2 บุคลิกดี (Good Personalities) บุคลิกภาพของแต่ละคนเป็นเรื่องสำคัญ เหมือนกันคนบางคนแม้จะมีสิ่งที่น่าประทับใจจากภายนอก แต่ขาดบุคลิกบางอย่างก็อาจจะไม่ได้ ได้รับความสำเร็จในงาน บุคลิกที่กล่าวถึงนั้น ได้แก่

2.2.1 ความกล้า (Venturesome Spirit) ความกล้าที่จะเผชิญกับของแปลก ๆ ใหม่ ๆ ร่วมกับความสามารถที่จะตัดสินใจด้วยดี จากการสังเกตบุคคลที่ได้รับความสำเร็จในการค้าปลีกมักจะเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติในด้านนี้ คือกล้าต่อการที่จะทดลองของแปลกและใหม่ ด้วยตนเองมากกว่าที่จะคอยอาศัยความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น บุคคลประเภทนี้ เป็นคนที่ชอบ ริเริ่ม สนใจที่จะเรียนรู้ และมีจินตนาการอยู่เสมอ ช่วยคิดค้นวิธีการใหม่ ๆ กล้าเสี่ยงกับการลงทุนในบางครั้ง

2.2.2 ความเอาใจใส่ (Loyalty) เป็นเรื่องของความเอาใจใส่สนใจในงานที่ตนเกี่ยวข้องอย่างจริงจัง และต้องการที่จะป้องกันคุ้มครองส่วนได้เสียขององค์กรที่ตนเกี่ยวข้อง อยู่ด้วย พนักงานจะต้องไม่วิพากษ์วิจารณ์องค์กรไปในด้านที่เสียหาย ไม่เปิดเผยความลับบางประการเกี่ยวกับการดำเนินงานให้กับบุคคลภายนอก นอกจากนี้ยังมีความหมายในแง่อื่น ๆ อีก คือ ความซื่อสัตย์ (Honesty) ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญโดยเฉพาะในปัญหาทางการเงิน ความยุติธรรม (Fairness) ไม่เอาเปรียบเพื่อนร่วมงาน การเสียสละ เต็มใจที่จะอุทิศเวลาให้กับงานอย่างเต็มที่ ไม่หลีกเลี่ยง หรือทำให้เกิดความสับสนโดยไม่มีจำเป็น

2.2.3 ความคิดริเริ่ม (Initiative) เป็นเรื่องของความสามารถที่มองเห็นว่ามีอะไรบางอย่างที่ควรทำและมีความกล้าพอที่จะกระทำลงไปโดยที่ไม่ต้องมีใครสั่ง

2.2.4 ความขยัน (Industriousness) พนักงานควรจะได้มีความขยันทำงาน โดยไม่หยุดยั้งและไม่ต้องคอยที่จะให้มีคนสั่งหรือควบคุม ไม่เป็นบุคคลประเภทคอยมองนาฬิกา อยู่ตลอดเวลา (Clock-watching)

2.3 สังคมดี (Good Social Traits) คุณสมบัติที่จำเป็นในการที่จะต้องทำงานร่วมกับบุคคลอื่น โดยเฉพาะผู้ที่ทำงานในตำแหน่งหัวหน้า หรือผู้ควบคุมคนงานอื่น คุณสมบัติเหล่านั้นได้แก่

2.3.1 ความเป็นกันเอง เป็นคุณสมบัติที่ทำให้คนอื่นที่มาติดต่อดูด้วยรู้สึกเกิดความสะดวกและสบายใจเพราะบุคคลผู้นั้นเอาใจใส่ กรุณา และร่าเริง แจ่มใส คุณสมบัติอันนี้เกิดขึ้นด้วยความไม่เห็นแก่ตัว

2.3.2 ความแนบเนียนในการติดต่อ เป็นเรื่องของความสามารถที่จะพูดหรือทำสิ่งที่เหมาะสมในเวลาที่เหมาะสม (Say and do the right at the right time) คุณสมบัติอันนี้เป็นเรื่องสำคัญโดยเฉพาะในการที่ต้องติดต่อกับคนที่มีความรู้สึกรุนแรง (ชอบหรือไม่ชอบ) บุคคลที่ต้องการต่อว่า หรือบุคคลที่มีความคิดเห็นไม่ตรงกับเรา การที่จะมีคุณสมบัติในด้านนี้ได้ บุคคล

นั้นต้องควบคุมอารมณ์ของตนเองได้เป็นอย่างดี เป็นบุคคลที่ใช้ความคิดก่อนที่จะพูดหรือทำสิ่งใดลงไป

2.3.3 ความกระตือรือร้น เป็นเรื่องของความสนใจและความตื่นตัว เป็นเรื่องที่ทำให้เกิดการติดต่อกันได้ พนักงานขายอาจจะถ่ายทอดไปให้กับลูกค้าทำให้อยากได้สินค้ามากขึ้น แต่เรื่องของความกระตือรือร้นก็เกี่ยวกับความรู้ในสิ่งนั้นด้วย

ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การจัดการศึกษาจะบรรลุเป้าประสงค์หรือไม่นั้น มีเกณฑ์สำคัญที่ใช้ในการตัดสินคุณภาพของการจัดการศึกษา คือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (กรมวิชาการ.2536 : 78) สุภางค์ จันทวานิช (วินัย สายสุด. 2538 : 3 ; อ้างอิงจากสุภางค์ จันทวานิช. 2531 :7-8) กล่าวว่านักวิจัยและนักการศึกษาบางกลุ่มได้กำหนดว่า คุณภาพการศึกษา เป็นสิ่งที่พิจารณาได้จากประสิทธิภาพโดยเฉพาะคุณภาพของผลผลิต นั่นคือ ผู้จบการศึกษา การพิจารณาคุณภาพก็คือ การพิจารณาว่าผู้จบการศึกษามีคุณภาพตามที่ต้องการหรือไม่ และมีปัจจัยใดบ้างที่ทำให้เกิดคุณสมบัติดังกล่าว ในบรรดาคุณสมบัติของผู้จบการศึกษา ตัวบ่งชี้ที่ชัดเจนและนำมาใช้กันแพร่หลายก็คือ คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา กู๊ด (ประยุทธ์ วิชระดิษฐ์.2514 : 12 ; อ้างอิงจาก Good.1977 : 7) กล่าวว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้หรือทักษะอันเกิดจากการเรียนรู้อันได้เรียนมาแล้วซึ่งได้ผลจากการทดสอบของครูผู้สอน ส่วนไพศาล หวังพานิช (2526 :89) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึงคุณลักษณะและความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกฝน อบรมหรือการสอน และสามารถตรวจวัดได้ สอดคล้องกับศศิธร ศรีวิเชียร (2539 : 31) ที่กล่าวว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึงความรู้ ความสามารถหรือความสำเร็จของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งสามารถวัดได้ และอภิญา เจริญประไพ (2538 : 21) อธิบายว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถ การแสดงออกซึ่งความสำเร็จของบุคคลในการเข้าถึงความรู้ใด ๆ ซึ่งสามารถวัดด้วยแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทั่วไป นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการบางคนได้ให้คำนิยามไว้ในลักษณะที่ละเอียดแยกย่อยออกไป ได้แก่ สุภวรรณ พันธุ์จันทร์ (2534 : 14) อธิบายว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถในการที่จะพยายามเข้าถึงความรู้ ซึ่งเกิดจากการทำงานที่ประสานกันและต้องอาศัยความพยายามอย่างมาก ทั้งองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับสติปัญญา และองค์ประกอบที่ไม่ใช่สติปัญญา แสดงออกในรูปของความสำเร็จซึ่งสามารถสังเกต และวัดได้ด้วยเครื่องมือทางจิตวิทยาหรือแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทั่วไป

จากคำจำกัดความที่ได้นำมาศึกษา สรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความสามารถ หรือทักษะของบุคคล อันเกิดจากการเรียนการสอนการฝึกอบรม ประสบการณ์การเรียนรู้ ในสาขาวิชาต่าง ๆ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม แสดงออกซึ่งความสำเร็จ สามารถสังเกตและตรวจวัดได้ด้วยการทดสอบของครูผู้สอนและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทั่วไป

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

อนาสตาซี (พรทิพย์ ถาวรจักร์.2521 : 1 ; อ้างอิงจาก Anastasi.1967 : 141-142) ได้กล่าวถึงการศึกษาในระดับวิทยาลัยว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบใหญ่ 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบทางด้านสติปัญญาและองค์ประกอบที่ไม่ใช่สติปัญญา องค์ประกอบทางด้านสติปัญญา หมายถึง ความสามารถทางวิชาการและความถนัด ส่วนองค์ประกอบที่ไม่ใช่สติปัญญา ได้แก่ องค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การจูงใจ เช่นเดียวกับที่ทราเวอร์ส (คมเพชร นัตรสกุล. 2515 : 3 ; อ้างอิงจาก Travers.1958 : 396) ที่ได้ให้ความสำคัญของตัวแปรทางด้านสติปัญญาและไม่ใช่สติปัญญา พอ ๆ กัน และกล่าวถึงตัวแปรทางด้านที่ไม่ใช่สติปัญญาอันได้แก่ การปรับตัว ความสนใจ ความ มุ่งหวัง ทศนคติที่มีต่อสถาบัน วิชาที่เรียน และอาจารย์ที่สอนต่างก็มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บลูม (สนทยา เขมวิรัตน์.2542 : 8 ; อ้างอิงจาก Bloom.1976 : 167-176) ได้ขยายแนวความคิดนี้ออกไปโดยแยกย่อยองค์ประกอบด้านที่ไม่ใช่สติปัญญาเป็น 3 ตัวแปร ดังนี้

1. พฤติกรรมด้านความรู้ความคิด (Cognitive Entry Behavior) หมายถึง ความสามารถทั้งหลายของผู้เรียนซึ่งประกอบด้วยความถนัดและพื้นความรู้เดิมของผู้เรียน

2. คุณลักษณะทางด้านจิตใจ (Affective Entry Characteristics) หมายถึง สภาพการณ์หรือแรงจูงใจที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ใหม่ได้แก่ ความสนใจและทัศนคติที่มีต่อเนื้อหาวิชาที่เรียนและลักษณะบุคลิกภาพ

3. คุณภาพการสอน (Quality of instruction) หมายถึง ประสิทธิภาพที่ผู้เรียนจะได้รับผลสำเร็จในการเรียนรู้ ได้แก่ การได้รับคำแนะนำ การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน การเสริมแรงจากครู การแก้ไขข้อบกพร่อง และการรู้ผลสะท้อนกลับของการกระทำของตนว่าถูกต้องหรือไม่

ฮาร์นิชเฟเกอร์และไวเลย์ (Harnischfeger and Wiley .1976 : 5-43) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยอาศัยแนวคิดของคาร์รอล (Carroll) และบลูม (Bloom) แล้วสรุปว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะเกิดขึ้นจากภูมิหลังทางครอบครัวและสังคม อายุ เพศ พื้นความรู้เดิม แรงจูงใจและความถนัด หลักสูตร และองค์ประกอบทางสถาบัน ประกอบด้วย

คุณลักษณะชุมชนท้องถิ่น โรงเรียนและตัวหลักสูตร และพฤติกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วยพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

จากทฤษฎีดังกล่าว ได้มีผู้นำมาเป็นพื้นฐานการวิจัย เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้นกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่เป็นจำนวนมาก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำมากำหนดเป็นกรอบทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาชีพจ่าปัสสิก โดยจำแนกองค์ประกอบทางการเรียนที่ไม่ใช่สติปัญญาในการเรียนระบบทวิภาคีเป็น 4 ด้าน คือ องค์ประกอบด้านตัวนักเรียน องค์ประกอบด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง องค์ประกอบด้านสถานศึกษาและองค์ประกอบด้านสถานประกอบการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดของบลูม ได้ถูกนำมาเป็นพื้นฐานในการสร้างรูปแบบของผลสัมฤทธิ์ ซึ่ง วอลเบอร์ก (Walberg.1984 : 56) ได้พัฒนามาเป็นรูปแบบหนึ่ง โดยเน้นความรู้และความคิดเป็นพฤติกรรมสำคัญ โดยเน้นสิ่งแวดล้อมเป็นองค์ประกอบหลัก ซึ่งเขาสรุปว่าสิ่งแวดล้อมมีผลทางตรงและทางอ้อมต่อการเรียนรู้โดยผ่านการกระทำและเวลา สำหรับตัวแปรที่ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประกอบด้วย ความสามารถ อายุ และพัฒนาการ แรงจูงใจและความคิดรวบยอด ปริมาณของการเรียนการสอนหรือเวลาที่ใช้ในการสร้างการเรียนรู้ คุณภาพของการเรียนการสอน สิ่งแวดล้อมที่บ้าน สิ่งแวดล้อมในชั้นเรียน สิ่งแวดล้อมจากกลุ่มเพื่อน และการสื่อสารมวลชน ซึ่งปัจจัยทั้ง 9 ตัวนี้ สามารถอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ ร้อยละ 90 โดยตัวแปร อายุ สามารถอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ ร้อยละ 80 สิ่งแวดล้อมในชั้นเรียน อธิบายความแปรปรวนได้ ร้อยละ 60 ความสามารถ อธิบายความแปรปรวนได้ ร้อยละ 60 สิ่งแวดล้อมที่บ้านอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 40 คุณภาพของการเรียนการสอนอธิบายความแปรปรวนได้ ร้อยละ 15 และแรงจูงใจอธิบายความแปรปรวนได้ ร้อยละ 10 สอดคล้องกับผลการวิจัยของแวงและคนอื่น ๆ (Wang and others.1990 :31 – 32) ได้สังเคราะห์งานวิจัยโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แล้วพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้แก่ 1) ปัจจัยด้านรัฐและชุมชน ประกอบด้วยนโยบายระดับรัฐและชุมชนและลักษณะทางชีวสังคมของชุมชน 2) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายนอกโรงเรียน ประกอบด้วย ชุมชน กลุ่มเพื่อน สิ่งแวดล้อมภายในบ้าน การสนับสนุนของผู้ปกครองและการใช้เวลาออกโรงเรียน 3) ปัจจัยด้านโรงเรียน ประกอบด้วย ลักษณะทางชีวสังคมของโรงเรียน การตัดสินใจของครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียน

วัฒนธรรมของโรงเรียน การกำหนดนโยบายของโรงเรียนและการจัดองค์การ นโยบายการให้ ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วม 4) ปัจจัยด้านนักเรียน ประกอบด้วย ลักษณะทางชีวสังคม ประวัติ การศึกษา พฤติกรรมทางสังคม แรงจูงใจและความรู้สึก ความรู้ ความคิด ทักษะต่าง ๆ 5) ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอนประกอบด้วย ลักษณะการจัดชั้นเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การออกแบบหลักสูตร 6) ปัจจัยด้านการเรียนการสอน ระดับชั้นเรียนและ บรรยากาศในชั้นเรียนประกอบด้วย การวางแผนการจัดชั้นเรียน วิธีการสอน การจัดชั้นเรียน การติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ปริมาณและคุณภาพการเรียนการสอน การปฏิสัมพันธ์ ระหว่างครูและนักเรียนและบรรยากาศในชั้นเรียน

บอยด์ (สรายุทธ เศรษฐขจร.2539:18 – 19 ; อ้างอิงจาก Boyd. 1979 : 175) ได้ทำการวิจัยเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความก้าวหน้าทางวิชาการของนักศึกษาผิวดำ จำนวน 800 คน จากมหาวิทยาลัย 40 แห่ง ในช่วง 10 ปี (ค.ศ.1970 – ค.ศ.1979) พบว่า การเปลี่ยนแปลงของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เห็นได้ชัดในช่วง 10 ปี วัดได้จาก ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อน สรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา กรอนลันด์ (Gronlund. 1959 : 176) วิจัยพบว่า เด็กที่ประสบปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนและสภาพแวดล้อม ปัญหาความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคล ความขัดแย้งในระหว่างกลุ่ม เป็นเหตุให้การเรียนไม่มีประสิทธิผล เกิดความ ดึงเครียดทางอารมณ์ ไม่มีความสุข มีนักศึกษาจำนวนไม่น้อยที่ต้องออกจากสถาบันการศึกษา ก่อนเรียนสำเร็จการศึกษา อันเนื่องมาจากปัญหาการปรับตัวทางสังคม

โบว์เซอร์ (วินัย สายสุด 2538 :9 ; อ้างอิงจาก Bowser.1989:3111-A) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาปี ค.ศ. 1989 พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ของ นักเรียน คือ เชื้อชาติ เกรดเฉลี่ยสะสม (G.P.A.) เพศ ผลสัมฤทธิ์ในการอ่าน สถานภาพ การทำงาน การอยู่อาศัยกับบิดามารดา จำนวนวันที่ขาดเรียน/มาสาย ความมีระเบียบวินัย การควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดและบรรยากาศของโรงเรียน และ สโนดแกรส (Snodgrass) ศึกษา ในปี ค.ศ. 1989 พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อผลิตผลทางวิชาการ ในมลรัฐอลาบามา คือ การดูแล เอาใจใส่อย่างใกล้ชิด แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และทักษะในการเรียน และมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

อุม (วินัย สายสุด 2538 :10 ; อ้างอิงจาก Um. 1990:1497-A) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่เมืองปูซาน ประเทศเกาหลี ในปี ค.ศ. 1990 โดยศึกษา องค์ประกอบต่าง ๆ เช่น ด้านตัวผู้เรียนและสภาพแวดล้อมด้านการศึกษาซึ่งประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ผ่านมา ภูมิหลังของครอบครัว ทักษะในการจัดการศึกษา วุฒิการ ศึกษาของครูและกระบวนการเรียนการสอน จากการศึกษา พบว่า ตัวชี้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในเกาหลีเหมือนกับในสหรัฐอเมริกา คือ โครงสร้างการจัดการเรียนการสอนและบรรยากาศใน

โรงเรียน สิ่งเหล่านี้แสดงออกพื้นฐานในลักษณะของความคาดหวังที่สูงของครูสำหรับนักเรียนทุกคน และการให้ความสำคัญของงานวิชาการในโรงเรียน คณะแผนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนในประเทศเกาหลี พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับภูมิหลังของครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักเรียนสายมนุษยศาสตร์ พบว่า ยังมีสภาพเศรษฐกิจสังคมสูงขึ้นไปยังมีแนวโน้มว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยต่ำลง ซึ่งไม่เหมือนอเมริกา และจากการศึกษาในโรงเรียนทั้งหมด พบว่า การเรียนรู้อันหนึ่งของนักเรียนไม่เกี่ยวข้องกับภูมิหลังของครอบครัวแต่อย่างใด ความแตกต่างกันทั้งหลายไม่ได้ขึ้นอยู่กับทรัพยากรในการจัดการศึกษาหรือคุณวุฒิของครู แต่ขึ้นอยู่กับโครงสร้างและบรรยากาศการจัดการเรียนการสอนซึ่งเน้นกระบวนการ

งานวิจัยในประเทศ

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (พรทิพย์ ถาวรจักร์. 2526 : 6 ; อ้างอิงจาก เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. 2514 : 49 – 59) ได้ศึกษาถึงความสัมฤทธิ์ของการศึกษาของนิสิตปริญญาตรีวิชาการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ นิสิตสาขามัธยมศึกษา จำนวน 336 คน ที่เรียนจบการศึกษาระดับบัณฑิต ในเดือนมีนาคม 2513 จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา 5 แห่ง คือ วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ปทุมวัน บางเขน มหาสารคาม และพิษณุโลก องค์กรประกอบที่ศึกษามี 3 ด้าน คือ องค์กรประกอบด้านครอบครัว องค์กรประกอบด้านตัวนิสิตเอง และองค์กรประกอบด้านสถานศึกษา โดยถือเอาคะแนนเฉลี่ยสะสมของนิสิตในชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 เป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลจากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่าองค์กรประกอบด้านตัวนิสิตเอง และด้านสถานศึกษามีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

พิศเพลิน เขียวหวาน (2521:บทคัดย่อ) วิจัยองค์ประกอบบางประการที่เกี่ยวข้องกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า องค์กรประกอบด้านนักเรียน ด้านเศรษฐกิจสังคมและด้านโรงเรียน สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ร้อยละ 39

สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์ (2521 : 66) วิจัยเพื่อหาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 4 ในภาคกลาง จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 704 คน โดยศึกษาจากองค์ประกอบ 3 ประการ คือ องค์กรประกอบด้านตัวนักเรียน องค์กรประกอบด้านเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียนและองค์กรประกอบด้านโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า องค์กรประกอบด้านโรงเรียนส่งผลต่อสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มากที่สุด

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2523 : 171 – 184) ทำการศึกษาทัศนะของนิสิตบัณฑิตศึกษาที่มีต่อความสำเร็จในการเรียนรายวิชาบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า องค์กรประกอบที่ทำให้นิสิตประสบความสำเร็จในการเรียนตามทัศนคติของนิสิตเอง

คือ ตัวผู้เรียน โดยผู้เรียนต้องมีความตั้งใจในการเรียน รวมทั้งมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2524 : 135-150) ศึกษาสาเหตุที่นิสิตนักศึกษา ต้องออกจากมหาวิทยาลัยกลางคัน โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง เป็นนิสิตจาก มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลและมหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2513 และ 2514 จำนวน 161 คน โดยวิธีการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเป็นรายกรณี ผลจากการวิจัยสรุปสาเหตุที่นิสิต นักศึกษา ต้องออกจากมหาวิทยาลัยกลางคันเพราะวิธีการเรียนของนิสิตนักศึกษาเอง คือ การแบ่งเวลาไม่เหมาะสม และไม่มี ความตั้งใจในการศึกษาเล่าเรียน

จุไร ชุมชุม (2526 : 176) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยทำการศึกษากับนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร การศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับสภาพแวดล้อม สังคมกลุ่มเพื่อนของนิสิตนักศึกษา มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับรัตนา ดวงแก้ว (2527 : 155) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเชาวน์ปัญญา สภาพแวดล้อมทางปัญญา และฐานะทางสังคมมิติกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นิสิตที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 314 คน ผลการศึกษพบว่า กลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดวงกมล มาลารัตน์ (2534 : บทคัดย่อ) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางด้านที่ไม่ใช่สติปัญญา กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนายเรืออากาศ สรุปผลการวิจัยออกมาสอดคล้องกัน คือ ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วินัย สายสุด (2538:บทคัดย่อ) ศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร พบว่า พฤติกรรมการสอนของครูส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน และการจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนไม่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยภาพรวม และพบว่า องค์ประกอบในแต่ละด้านที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยภาพรวม คือ การมอบหมายงาน การถามคำถาม และการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนด้านวิชาการ ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้ สามารถร่วมกันทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ร้อยละ 69.27 ($R^2 = .6927$)

จากงานวิจัยดังกล่าว จะพบว่า องค์ประกอบทางการเรียนที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ องค์ประกอบด้านตัวนักเรียน และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง เพื่อน สถานศึกษา ผู้วิจัยจะยึดงานวิจัยเหล่านี้เป็นกรอบที่ใช้ในการวิจัย โดยกำหนดองค์ประกอบทางการเรียนระบบทวิภาคีจำแนกเป็น 4 ด้าน คือ องค์ประกอบด้านตัวนักเรียน องค์ประกอบด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง องค์ประกอบด้านสถานศึกษาและองค์ประกอบด้านสถานประกอบการ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากร
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากร

ประชากรเป้าหมายที่ศึกษาในครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาพาณิชยกรรม กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก (ระบบทวิภาคี) ชั้นปวช. 3 ปีการศึกษา 2545 ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา ที่ร่วมจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก และจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ปีการศึกษา 2545 ได้ครบทุกระดับชั้น ได้แก่ ชั้น ปวช.1 ปวช.2 และ ปวช.3 มีจำนวนสถานศึกษา 16 แห่ง ดังนี้ ภาคเหนือ จำนวน 2 แห่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 2 แห่ง ภาคกลาง จำนวน 7 แห่ง ภาคตะวันออก จำนวน 2 แห่ง และภาคใต้ จำนวน 3 แห่ง มีนักเรียนทวิภาคีเป็นประชากรเป้าหมายที่ศึกษา จำนวน 404 คน ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนนักเรียนทวิภาคีในสถานศึกษา จำแนกตามภาคภูมิศาสตร์

สถานศึกษา	จำนวนนักเรียน
<u>ภาคเหนือ</u>	
1. วิทยาลัยอาชีวศึกษานครสวรรค์	27
2. วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง	9
รวม	36

ตาราง 1 (ต่อ)

สถานศึกษา	จำนวนนักเรียน
<u>ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ</u>	
3. วิทยาลัยอาชีวศึกษาเลย	5
4. วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวอุดรธานี	11
รวม	16
<u>ภาคกลาง</u>	
5. วิทยาลัยอาชีวศึกษารนบุรี	58
6. วิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรี	14
7. วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอี่ยมละออ	22
8. วิทยาลัยพณิชยการเชตุพน	45
9. วิทยาลัยพณิชยการบางนา	28
10. วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี	36
11. วิทยาลัยพณิชยการอินทราชัย	42
รวม	245
<u>ภาคตะวันออก</u>	
12. วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา	16
13. วิทยาลัยอาชีวศึกษาชลบุรี	4
รวม	20
<u>ภาคใต้</u>	
14. วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม	19
15. วิทยาลัยอาชีวศึกษานครศรีธรรมราช	38
16. วิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา	30
รวม	87
รวมทั้งสิ้น	404

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลของนักเรียนทวิภาคี จำนวน 3 ข้อ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ในเรื่องรหัสประจำตัว ระดับชั้น และชื่อสถานศึกษา และเป็นแบบสอบถามแบบตัวเลือกที่กำหนดไว้ให้เลือกในเรื่องเขตที่ตั้งของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามค่าระดับองค์ประกอบทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาชีพกิจคำปลีก แบ่งออกเป็น 4 ด้าน รวมเป็นข้อคำถามทั้งสิ้น จำนวน 60 ข้อ ดังนี้

2.1 ด้านตัวนักเรียน	ข้อ 1 – 20	รวม	20 ข้อ
2.2 ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง	ข้อ 21 – 34	รวม	14 ข้อ
2.3 ด้านสถานศึกษา	ข้อ 35 – 51	รวม	17 ข้อ
2.4 ด้านสถานประกอบการ	ข้อ 52 – 60	รวม	9 ข้อ

แบบสอบถามตอนที่ 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มีตัวเลือก 5 ระดับ ซึ่งกำหนดตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert) มีการประมาณค่าของคำตอบในแต่ละข้อคำถาม ดังนี้

คะแนน	5	หมายถึง	ระดับค่าองค์ประกอบทางการเรียนมากที่สุด
คะแนน	4	หมายถึง	ระดับค่าองค์ประกอบทางการเรียนมาก
คะแนน	3	หมายถึง	ระดับค่าองค์ประกอบทางการเรียนปานกลาง
คะแนน	2	หมายถึง	ระดับค่าองค์ประกอบทางการเรียนน้อย
คะแนน	1	หมายถึง	ระดับค่าองค์ประกอบทางการเรียนน้อยที่สุด

การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยกำหนดช่วงคะแนนเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ของเบส (Best, 1970:175) ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย	ตั้งแต่ 4.51 – 5.00	หมายถึง	องค์ประกอบทางการเรียนมีค่ามากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ย	ตั้งแต่ 3.51 – 4.50	หมายถึง	องค์ประกอบทางการเรียนมีค่ามาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย	ตั้งแต่ 2.51–3.50	หมายถึง	องค์ประกอบทางการเรียนมีค่าปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ย	ตั้งแต่ 1.51– 2.50	หมายถึง	องค์ประกอบทางการเรียนมีค่าน้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ย	ตั้งแต่ 1.00–1.50	หมายถึง	องค์ประกอบทางการเรียนมีค่าน้อยที่สุด

วิธีสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องขององค์ประกอบทางการเรียนที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามระดับค่าองค์ประกอบทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา จำแนกเป็น 4 ด้าน

1.1 องค์ประกอบด้านตัวนักเรียน หมายถึง ความรู้ความเข้าใจเรื่องการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตลอดจนความสนใจ ทศนคติต่อการเรียนระบบทวิภาคี โอกาสในการศึกษาต่อ ความภาคภูมิใจในชื่อเสียงของสถานประกอบการ โอกาสความก้าวหน้าในการทำงาน ความจำเป็นหรือความต้องการในรายได้หรือค่าตอบแทนจากสถานประกอบการของนักเรียนทวิภาคี

1.2 องค์ประกอบด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง หมายถึง บุคคลต่าง ๆ ที่มีอิทธิพล มีแรงกระตุ้น แรงสนับสนุนและ/หรือให้คำปรึกษาแนะนำในการเลือกเรียนระบบทวิภาคี ได้แก่ บิดามารดาหรือผู้ปกครอง ญาติ/พี่น้อง เพื่อน อาจารย์แนะแนว และ/หรืออาจารย์ที่ปรึกษาของนักเรียนทวิภาคี

1.3 องค์ประกอบด้านสถานศึกษา หมายถึง ระเบียบ ข้อปฏิบัติและวิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ การประชาสัมพันธ์ การให้ข้อมูลข่าวสารในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีกของสถานศึกษา

1.4 องค์ประกอบด้านสถานประกอบการ หมายถึง ชื่อเสียง ภาพพจน์ ความมั่นคง การบริหารงานและระบบการทำงาน สภาพแวดล้อม บรรยากาศในการทำงาน การใช้อุปกรณ์สำนักงานที่ทันสมัย ลักษณะงานที่มอบหมายให้ปฏิบัติในการฝึกอาชีพ กฎระเบียบ ข้อบังคับ การกำหนดระยะเวลาในการทำงาน สวัสดิการและสวัสดิภาพ ตลอดจนการให้ผลตอบแทนของบริษัท ห้างร้าน หรือร้านค้าที่ร่วมจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก

2. นำข้อมูลที่ศึกษามาสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดมุ่งหมายที่วางไว้ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทตรวจสอบความถูกต้องและให้คำแนะนำเพิ่มเติม

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอคณะกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโทเพื่อตรวจแก้ไขในเบื้องต้นแล้วปรับปรุงแก้ไขตามที่คณะกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโทเสนอแนะ

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ไข โดยคณะกรรมการผู้ควบคุมปริญญา นิพนธ์ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ด้านเนื้อหาและข้อบกพร่องของ ข้อคำถาม เพื่อให้มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
5. นำแบบสอบถามที่สร้างเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ชั้น ปวช.3 วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 30 คน
6. ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยวิธีการหาสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9237
7. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปดำเนินการเก็บข้อมูลกับประชากร ที่ศึกษา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรที่ศึกษา โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. สํารวจรายชื่อสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา ที่ร่วม จัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก และจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีกลุ่ม วิชาธุรกิจค้าปลีก ปีการศึกษา 2545 ได้ครบทุกระดับชั้น ได้แก่ ชั้น ปวช.1 ปวช.2 และ ปวช.3 จากกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และจำนวนนักเรียนทวิภาคี มีจำนวนสถานศึกษา 16 แห่ง มีจำนวนนักเรียนทวิภาคี 404 คน
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามและหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒประสานมิตร ไปขอความร่วมมือจากกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา กระทรวง ศึกษาธิการ เพื่อขอความร่วมมือจากสถานศึกษา ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในสถานศึกษาจำนวน 16 แห่ง
3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล โดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ไปยังสถาน ศึกษา 16 แห่ง จำนวน 404 ฉบับ พร้อมหนังสือนำส่งและหนังสือขอสำเนาคะแนนเฉลี่ยสะสม ของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ชั้น ปวช.3 ปีการศึกษา 2545 จากงานทะเบียนของ สถานศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี และใช้ตรวจสอบ จำนวนนักเรียนทวิภาคี รหัสประจำตัวของนักเรียนทวิภาคีที่ตอบแบบสอบถาม การเก็บรวบรวม แบบสอบถามได้ขอความอนุเคราะห์จากสถานศึกษาในการส่งคืนแบบสอบถามพร้อมสำเนา คะแนนเฉลี่ยสะสมทางไปรษณีย์

4. นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบจำนวน ความถูกต้องของรหัสประจำตัวนักเรียน ทวิภาคีกับสำเนาคะแนนเฉลี่ยสะสมจากงานทะเบียนของสถานศึกษา และวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ โดยเครื่องคอมพิวเตอร์ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical package for Social Science) แปลผลด้วยการบรรยาย

5. สรุปผลการวิจัย เขียนรายงานการวิจัยและนำเสนอต่อคณะกรรมการสอบปริญญา นิพนธ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาระดับค่าองค์ประกอบทางการเรียน 4 ด้าน คือ องค์ประกอบด้านตัวนักเรียน องค์ประกอบด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง องค์ประกอบด้านสถานศึกษาและองค์ประกอบด้านสถานประกอบการ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจ ค้าปลีก ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา โดยนำแบบสอบถามมาแจกแจงความถี่ของข้อมูลแต่ละข้อ แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม SPSS คำนวณหาค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย(Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์.2538:26) โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการพิสูจน์ความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของสมมติฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ค่าสถิติดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าร้อยละ

1.2 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) (Ferguson.1981 : 49) จากสูตร

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ \bar{x} แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนในประชากร

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (Ferguson.1981 : 68)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในประชากร
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

2. ค่าสถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach.1970 : 161)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_1^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	s_1^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	s_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

- 3.1 การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2541 : 314)

$$r_{xy} = \frac{N\sum XY - \sum X\sum Y}{\sqrt{[N\sum X^2 - (\sum X)^2][N\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนชุด X
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมของคะแนนชุด Y
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนน X แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมของคะแนน Y แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum XY$	แทน	ผลรวมของผลคูณระหว่าง X กับ Y
	N	แทน	จำนวนนักเรียน

3.2 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Multiple Regression Analysis) (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์.2538:26)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษาระบบอาชีวศึกษา ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังประชากรที่ศึกษาในสถานศึกษา 16 แห่ง จำนวน 404 ฉบับ พร้อมหนังสือขอสำเนาคะแนนเฉลี่ยสะสมจากงานทะเบียนของสถานศึกษา เมื่อได้รับคืนแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ตรวจสอบจำนวนนักเรียนทวิภาคีในสถานศึกษา ความถูกต้องของรหัสประจำตัวนักเรียนกับสำเนาคะแนนเฉลี่ยสะสมจากงานทะเบียนของแต่ละสถานศึกษา พบว่ามีนักเรียน ทวิภาคีลาออกก่อนเรียนจบ มีนักเรียนทวิภาคีไม่เขียนรหัสประจำตัวหรือเขียนรหัสประจำตัวไม่ถูกต้อง และได้แบบสอบถามที่มีความถูกต้องใช้ในการวิเคราะห์ จำนวน 248 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 61.39 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ขั้นตอน คือ ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา และตอนที่ 2 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ และแปรผลตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	=	จำนวนนักเรียนในกลุ่มที่ศึกษา
\bar{X}	=	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	=	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
SS	=	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	=	ค่าเฉลี่ยผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean Squares)
r	=	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
R	=	ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ
Xts	=	องค์ประกอบรวมด้านตัวนักเรียน
Xtp	=	องค์ประกอบรวมด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง
Xtc	=	องค์ประกอบรวมด้านสถานศึกษา
Xtr	=	องค์ประกอบรวมด้านสถานประกอบการ
Y	=	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
*	=	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	=	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยระดับค่าองค์ประกอบทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี ผู้วิจัยได้แปลความหมายของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน โดยใช้เกณฑ์การประเมินผล แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง องค์ประกอบทางการเรียนมีค่าระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง องค์ประกอบทางการเรียนมีค่าระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง องค์ประกอบทางการเรียนมีค่าระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง องค์ประกอบทางการเรียนมีค่าระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง องค์ประกอบทางการเรียนมีค่าระดับมากที่สุด

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี ใช้วิธีการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Multiple Regression Analysis)

ในการนำค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้ มาแปรผลในรูปความสัมพันธ์ยึดหลักเกณฑ์ของเบสท์ (Best.1981 : 255)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ความสัมพันธ์
.00 ถึง .20	ต่ำมาก (Negligible)
.20 ถึง .40	ต่ำ (Low)
.40 ถึง .60	ปานกลาง (Moderate)
.60 ถึง .80	สูง (Substantial)
.80 ถึง 1.00	สูงมาก (High to very high)

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปรผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic analysis) เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนทวิภาคี และ ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับค่าองค์ประกอบทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนทวิภาคี

การนำเสนอข้อมูลของนักเรียนทวิภาคี ในรูปความถี่และร้อยละ ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนประชากรเป้าหมายและจำนวนข้อมูลของนักเรียนทวิภาคีที่เก็บรวบรวมได้
จำแนกตามเขตที่ตั้งสถานศึกษา

เขตที่ตั้งของสถานศึกษา	จำนวนประชากรเป้าหมาย	จำนวนข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้
ภาคเหนือ	36	34
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	16	8
ภาคกลาง	245	139
ภาคตะวันออก	20	19
ภาคใต้	87	48
รวม	404	248

จากตาราง 2 แสดงว่าประชากรเป้าหมายของนักเรียนทวิภาคีจำนวน 404 คน มีข้อมูลนักเรียนทวิภาคีที่เก็บรวบรวมได้จำนวน 248 คน จำแนกตามเขตที่ตั้งสถานศึกษา ดังนี้ จากภาคเหนือ จำนวน 34 คน จากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 8 คน จากภาคกลาง จำนวน 139 คน จากภาคตะวันออก จำนวน 19 คน และจากเขตภาคใต้ จำนวน 48 คน

ตาราง 3 ช่วงคะแนนเฉลี่ยสะสม และค่าร้อยละของนักเรียนทวิภาคี

ช่วงคะแนนเฉลี่ยสะสม	จำนวน	ร้อยละ
1.00 – 1.99	34	13.7
2.00 – 2.99	8	3.2
3.00 – 4.00	139	55.6
รวม	248	100

จากตาราง 3 แสดงว่านักเรียนทวิภาคี จำนวน 248 คน มีช่วงคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 1.00 – 1.99 จำนวน 34 คน (ร้อยละ 13.7) มีช่วงคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 2.00 – 2.99 จำนวน 8 คน (ร้อยละ 3.2) มีช่วงคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 3.00 – 4.00 จำนวน 139 คน (ร้อยละ 55.6)

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับค่าองค์ประกอบทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี
 การนำเสนอค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับค่าองค์ประกอบด้านตัว
 นักเรียนของนักเรียนทวิภาคีโดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับค่าองค์ประกอบด้านตัวนักเรียนของ
 นักเรียนทวิภาคี

\bar{X}	องค์ประกอบด้านตัวนักเรียน		S.D.	ระดับค่า องค์ประกอบ
1.	ท่านเคยได้รับข้อมูล ข่าวสาร หรือมีความรู้เกี่ยวกับการจัด อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีก่อนที่จะมาสมัครเรียน	2.88	1.06	ปานกลาง
2.	ท่านมีความคิดว่าระบบทวิภาคีต้องแตกต่างจากระบบปกติ	3.67	0.89	มาก
3.	ท่านเลือกเรียนระบบทวิภาคี เนื่องจากไม่ต้องมีการสอบคัดเลือก	2.32	1.07	น้อย
4.	ท่านมีความมุ่งมั่นและตั้งใจที่จะเรียนระบบทวิภาคีอยู่ก่อนแล้ว	3.11	1.24	ปานกลาง
5.	ท่านคิดว่าการจบ ปวช. ระบบทวิภาคีจะทำให้ท่านมีโอกาสเข้าศึกษาต่อระดับ ปวส. ได้ง่ายกว่าระบบปกติ	3.05	1.01	ปานกลาง
6.	ท่านจะยอมเสียเวลาเรียน 1 ปี เพื่อที่จะไปสอบเข้าระบบปกติหากไม่ชอบเรียน ระบบทวิภาคี	2.31	1.10	น้อย
7.	ท่านรู้มาก่อนแล้วว่า ท่านต้องเรียนด้วย ทำงานไปด้วยเมื่อสมัครเรียนระบบ ทวิภาคี	3.85	1.12	มาก
8.	ท่านต้องการรายได้จากการเรียนระบบทวิภาคี มาใช้จ่ายระหว่างเรียน	3.92	1.10	มาก
9.	ท่านคิดว่าการเรียนระบบทวิภาคีตรงกับความถนัดและความสามารถของท่าน	3.39	0.90	ปานกลาง
10.	ท่านชอบงานบริการและพร้อมที่จะให้บริการแก่บุคคลอื่น	3.54	0.92	มาก
11.	ท่านชอบงานขายและคิดว่าท่านมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับ งานขาย	3.33	0.95	ปานกลาง
12.	ท่านมีมนุษยสัมพันธ์มีความเป็นกันเอง ร่าเริง ยิ้มแย้มแจ่มใส และสามารถ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า	3.89	0.86	มาก
13.	ท่านสามารถทำให้ลูกค้าเกิดความสนใจและเชื่อถือในสินค้า	3.63	0.82	มาก
14.	ท่านมีความสามารถในงานศิลปะ เช่น การออกแบบตัวอักษร การใช้สี การจัด แสดงสินค้า เป็นต้น	2.84	0.94	ปานกลาง
15.	ท่านมีความสามารถในงานที่เกี่ยวข้องกับตัวเลขการคำนวณ หรือสถิติ	2.98	0.92	ปานกลาง
16.	ท่านกล้าที่จะเผชิญกับคนแปลกหน้าและสิ่งแปลกใหม่	3.69	0.90	มาก
17.	ท่านเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีความกระตือรือร้นอยู่เสมอ	3.55	0.81	มาก
18.	ท่านรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เป็นพนักงานของสถานประกอบการที่ท่านฝึกอาชีพอยู่ ในขณะนี้	3.62	0.98	มาก
19.	ท่านเรียนระบบทวิภาคีเพราะท่านทำงานอยู่ในสถานประกอบการที่ท่านฝึก อาชีพแห่งนี้มาก่อนแล้ว	1.92	1.16	น้อย
20.	ท่านเรียนระบบทวิภาคีเพราะต้องการประกอบอาชีพอิสระ	3.19	1.10	ปานกลาง
	รวม	3.23	0.46	ปานกลาง

จากตาราง 4 แสดงว่าองค์ประกอบทางการเรียนด้านตัวนักเรียนโดยรวมมีระดับค่าปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับค่ามาก เรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ดังนี้ ต้องการรายได้จากการเรียนระบบทวิภาคี มาใช้จ่ายระหว่างระหว่างเรียน ($\bar{X} = 3.92$) มีมนุษยสัมพันธ์ มีความเป็นกันเองร่าเริง ยิ้มแย้มแจ่มใส และสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า ($\bar{X} = 3.89$) รู้มาก่อนแล้วว่าต้องเรียนด้วยทำงานไปด้วย เมื่อมาสมัครเรียนระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 3.85$) กล้าที่จะเผชิญกับคนแปลกหน้าและสิ่งแปลกใหม่ ($\bar{X} = 3.69$) สามารถทำให้ลูกค้าเกิดความสนใจและเชื่อถือในสินค้า ($\bar{X} = 3.63$) คิดว่าระบบทวิภาคีต้องแตกต่างจากระบบปกติระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$) และรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เป็นพนักงานของสถานประกอบการที่ฝึกอาชีพอยู่ในขณะนี้ ($\bar{X} = 3.62$) เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีความกระตือรือร้นอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.55$) ชอบงานบริการ และพร้อมที่จะให้บริการแก่บุคคลอื่น ($\bar{X} = 3.54$) และพบว่า ข้อที่มีระดับค่าน้อย เรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ดังนี้ เลือกเรียนระบบทวิภาคี เนื่องจากไม่ต้องมีการสอบคัดเลือก ($\bar{X} = 2.32$) ยอมเสียเวลาเรียน 1 ปี เพื่อที่จะไปสอบเข้าระบบปกติหากไม่ชอบเรียนระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 2.31$) เรียนระบบทวิภาคีเพราะทำงานอยู่ในสถานประกอบการที่ฝึกอาชีพแห่งนี้มาก่อนแล้ว ($\bar{X} = 1.92$) ส่วนข้ออื่น ๆ มีระดับค่าปานกลาง

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับค่าองค์ประกอบด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง
ของนักเรียนทวิภาคี

องค์ประกอบด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง	\bar{X}	S.D.	ระดับค่า องค์ประกอบ
21. บิดามารดา แนะนำให้ท่านเรียนระบบทวิภาคี	2.11	1.17	น้อย
22. ญาติ/พี่น้อง แนะนำให้ท่านเรียนระบบทวิภาคี	2.15	1.26	น้อย
23. ท่านเรียนระบบทวิภาคีตามอย่างรุ่นพี่ที่จบจากโรงเรียนเดิม ของท่าน	1.97	1.14	น้อย
24. ครูแนะแนวที่โรงเรียนเดิมแนะนำให้ท่านเรียนระบบทวิภาคี	2.33	1.33	น้อย
25. อาจารย์ของสถานศึกษาแห่งนี้ที่ทำหน้าที่รับสมัครแนะนำ ท่านให้เลือกรเรียนระบบทวิภาคี	2.64	1.20	ปานกลาง
26. ท่านได้รับการแนะแนวการศึกษาต่อระบบทวิภาคีจาก อาจารย์แนะแนวของสถานศึกษาแห่งนี้	2.80	1.24	ปานกลาง
27. ท่านได้รับการแนะแนวการศึกษาต่อระบบทวิภาคีจากหน่วย งานราชการแห่งใดแห่งหนึ่ง เช่น สำนักงานแรงงานและ สวัสดิการสังคม	1.89	1.11	น้อย
28. ท่านเรียนระบบทวิภาคีตามอย่างเพื่อนที่สมัครเรียนด้วยกัน	2.31	1.32	น้อย
29. ท่านได้รับสวัสดิการให้เรียนระบบทวิภาคีเนื่องจากมีบิดา มารดา/ญาติพี่น้อง รับราชการอยู่ในสถานศึกษาแห่งนี้	1.67	1.08	น้อย
30. ท่านได้รับโควตาให้เรียนระบบทวิภาคีจากสถานศึกษาแห่งนี้	2.08	1.41	น้อย
31. เจ้าของสถานประกอบการที่ร่วมจัดอาชีพศึกษาระบบทวิภาคี แนะนำให้ท่านเรียนระบบทวิภาคี	2.00	1.22	น้อย
32. สถานประกอบการที่ท่านทำงานอยู่ก่อนแล้วสนับสนุนให้ท่าน เรียนระบบทวิภาคี	2.00	1.23	น้อย
33. บุคคลที่ท่านรู้จัก จบการศึกษาระบบทวิภาคี และได้ทำงาน ทันที	2.40	1.27	น้อย
34. บุคคลที่ท่านรู้จัก จบการศึกษาระบบทวิภาคีและสามารถเข้า ศึกษาต่อระดับ ปวส. ได้ตามที่ต้องการ	2.78	1.30	ปานกลาง
รวม	2.22	0.79	น้อย

จากตาราง 5 แสดงว่าองค์ประกอบด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยรวมมีระดับค่าน้อย ($\bar{X} = 2.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับค่าน้อย เรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ดังนี้ บุคคลที่รู้จักจบการศึกษาระบบทวิภาคีและได้ทำงานทันที ($\bar{X} = 2.40$) ครู และแนะที่โรงเรียนเดิม แนะนำให้เรียนระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 2.33$) เรียนระบบทวิภาคีตามอย่างเพื่อนที่สมัครเรียนด้วยกัน ($\bar{X} = 2.31$) ญาติ/พี่น้องแนะนำให้เรียนระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 2.15$) บิดามารดาแนะนำให้เรียนระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 2.11$) ได้รับโควต้าให้เรียนระบบทวิภาคีจากสถานศึกษาแห่งนี้ ($\bar{X} = 2.08$) เจ้าของสถานประกอบการที่ร่วมจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีแนะนำให้เรียนระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 2.00$) สถานประกอบการที่ทำงานอยู่ก่อนแล้วสนับสนุนให้เรียนระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 2.00$) เรียนระบบทวิภาคีตามอย่างรุ่นพี่ที่จบจากโรงเรียนเดิม ($\bar{X} = 1.97$) ได้รับการแนะนำการศึกษาต่อระบบทวิภาคีจากหน่วยงานราชการแห่งใดแห่งหนึ่ง เช่น สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคม ($\bar{X} = 1.89$) ได้รับสวัสดิการให้เรียนระบบทวิภาคีเนื่องจากมีบิดามารดา/ญาติพี่น้อง รับราชการอยู่ในสถานศึกษาแห่งนี้ ($\bar{X} = 1.67$) และพบว่าข้อที่มีระดับค่าปานกลาง เรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ดังนี้ ได้รับการแนะนำการศึกษาต่อระบบทวิภาคีจากอาจารย์แนะแนวของสถานศึกษาแห่งนี้ ($\bar{X} = 2.80$) บุคคลที่ทํานรู้จักจบการศึกษาระบบทวิภาคีและสามารถเข้าศึกษาต่อระดับ ปวส. ได้ตามที่ต้องการ ($\bar{X} = 2.78$) อาจารย์ของสถานศึกษาแห่งนี้ที่ทำหน้าที่รับสมัครแนะนำให้เลือกเรียนระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 2.64$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับค่าองค์ประกอบทางการเรียนด้านสถานศึกษาของนักเรียนทวิภาคี

\bar{X}	องค์ประกอบด้านสถานศึกษา		S.D.	ระดับค่า องค์ประกอบ
35.	สถานศึกษามีการปิดป้ายประกาศรับสมัครนักเรียนทวิภาคีให้เห็นชัดเจนก่อนการรับสมัคร	2.89	1.11	ปานกลาง
36.	สถานศึกษามีการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับระบบทวิภาคีทางหนังสือพิมพ์ก่อนการรับสมัคร	2.27	1.08	น้อย
37.	สถานศึกษาเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับระบบทวิภาคีทางวิทยุก่อนการรับสมัคร	2.04	1.04	น้อย
38.	สถานศึกษาจัดทำแผนพบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับระบบทวิภาคีไปแจกที่โรงเรียนของท่านก่อนการรับสมัคร	2.44	1.20	น้อย
39.	สถานศึกษาจัดอาจารย์แนะแนวไปแนะนำเกี่ยวกับระบบทวิภาคีในโรงเรียนเดิมของท่าน	2.35	1.23	น้อย
40.	สถานศึกษาจัดปฐมนิเทศชี้แจงเรื่องระบบทวิภาคีแก่ท่านก่อนเข้าเรียน	3.08	1.28	ปานกลาง
41.	สถานศึกษาจัดอาจารย์นิเทศก์ที่มีความรู้ ความเข้าใจในระบบทวิภาคีในการดูแล ติดตามและให้คำปรึกษาแก่ท่าน	3.25	1.16	ปานกลาง
42.	อาจารย์นิเทศก์ติดตาม ประเมินผลการฝึกอาชีพของท่านอย่างสม่ำเสมอ	3.40	1.02	ปานกลาง
43.	อาจารย์นิเทศก์สามารถให้การช่วยเหลือและมีส่วนช่วยแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการเรียนระบบทวิภาคีให้ท่านได้	3.41	1.07	ปานกลาง
44.	อาจารย์นิเทศก์มีความสามารถในการติดต่อและประสานงานกับสถานประกอบการได้ดี	3.56	1.02	มาก
45.	สถานศึกษาจัดเจ้าหน้าที่ที่เอาใจใส่และอำนวยความสะดวกแก่ท่านในการประสานงานเกี่ยวกับระบบทวิภาคี	3.29	1.05	ปานกลาง
46.	สถานศึกษาจัดฝึกอบรมความรู้เพิ่มเติมให้แก่ท่านตามที่สถานประกอบการต้องการ	3.35	1.08	ปานกลาง
47.	สถานศึกษาจัดสอนเพิ่มเติมในรายวิชาที่สถานประกอบการไม่สามารถจัดสอนให้แก่ท่าน	3.15	1.08	ปานกลาง
48.	สถานศึกษาจัดวันและเวลาเรียนทฤษฎีอย่างเหมาะสม ไม่ทำให้ท่านเกิดปัญหาการฝึกอาชีพกับสถานประกอบการ	3.56	1.08	มาก
49.	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ท่านเลือกสถานประกอบการในการฝึกอาชีพด้วยตนเอง	3.35	1.29	ปานกลาง
50.	สถานศึกษากำหนดเนื้อหารายวิชาที่ท่านสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการฝึกอาชีพที่สถานประกอบการได้	3.60	0.92	มาก
51.	สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีเหมาะสมกับความต้องการของท่าน	3.47	0.94	ปานกลาง
	รวม	3.09	0.66	ปานกลาง

จากตาราง 6 แสดงว่าองค์ประกอบทางการเรียนด้านสถานศึกษาโดยรวมมีระดับค่าปานกลาง ($\bar{X} = 3.09$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีระดับค่ามาก เรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ดังนี้ สถานศึกษากำหนดเนื้อหารายวิชาที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการฝึกอาชีพที่สถานประกอบการได้ ($\bar{X} = 3.60$) สถานศึกษาจัดวันและเวลาเรียนทฤษฎีอย่างเหมาะสม ไม่ทำให้เกิดปัญหาการฝึกอาชีพกับสถานประกอบการ ($\bar{X} = 3.56$) และอาจารย์นิเทศก์มีความสามารถในการติดต่อและประสานงานกับสถานประกอบการได้ดี ($\bar{X} = 3.56$) และพบว่า ข้อที่มีระดับค่าน้อยเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ดังนี้ สถานศึกษาจัดทำแผนพับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับระบบทวิภาคีไปแจกที่โรงเรียนก่อนการรับสมัคร ($\bar{X} = 2.44$) สถานศึกษาจัดอาจารย์แนะแนวไปแนะนำเกี่ยวกับระบบทวิภาคีในโรงเรียน ($\bar{X} = 2.35$) สถานศึกษามีการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับระบบทวิภาคีทางหนังสือพิมพ์ก่อนการรับสมัคร ($\bar{X} = 2.27$) และสถานศึกษาเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับระบบทวิภาคีทางสถานีวิทยุก่อนการรับสมัคร ($\bar{X} = 2.04$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับค่าองค์ประกอบด้านสถานประกอบการของนักเรียนทวิภาคี

องค์ประกอบด้านสถานประกอบการ	\bar{X}	S.D.	ระดับค่าองค์ประกอบ
52. สถานประกอบการที่ท่านฝึกอาชีพอยู่ในทำเลที่มีการคมนาคมสะดวกและมีสภาพแวดล้อมที่ดี	3.84	0.97	มาก
53. สถานประกอบการที่ท่านฝึกอาชีพเป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียงในท้องถิ่น	3.93	0.96	มาก
54. สถานประกอบการที่ท่านฝึกอาชีพมีความปลอดภัยและจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานอย่างถูกสุขลักษณะ	3.81	0.90	มาก
55. สถานประกอบการที่ท่านฝึกอาชีพจัดผู้ควบคุมการฝึก/ครูฝึกที่มีความรู้ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญในการฝึกอาชีพให้แก่ท่าน	3.71	1.03	มาก
56. ผู้ควบคุมการฝึก/ครูฝึกดูแลให้ท่านบันทึกสมุดรายงานการฝึกอาชีพ ตรวจบันทึกสมุดรายงานและสอบสัมภาษณ์ตามบันทึกจากสมุดรายงาน เพื่อประเมินความสามารถในการปฏิบัติงานของท่าน	3.73	1.02	มาก
57. ผู้ควบคุมการฝึก/ครูฝึก ประเมินผลการเรียนเมื่อสิ้นสุดการเรียนทุกภาคเรียน	3.97	0.96	มาก
58. สถานประกอบการจ่ายเบี้ยเลี้ยงแก่ท่านเป็นรายเดือน/รายวันตามที่ตกลงไว้กับสถานศึกษา	3.73	1.34	มาก
59. สถานประกอบการประชาสัมพันธ์ให้เจ้าหน้าที่/พนักงาน ทราบถึงการเข้าร่วมอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานศึกษา	3.65	1.97	มาก
60. สถานประกอบการมอบหมายงานฝึกให้ท่านรับผิดชอบอย่างเต็มความสามารถและมีความเหมาะสม	3.90	1.06	มาก
รวม	3.81	0.73	มาก

จากตาราง 7 แสดงว่าองค์ประกอบทางการเรียนด้านสถานประกอบการโดยรวมมีระดับค่ามาก ($\bar{X} = 3.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับค่ามาก เรียงลำดับจากสูงไปต่ำดังนี้ ผู้ควบคุมการฝึก/ครูฝึก ประเมินผลการเรียนเมื่อสิ้นสุดการเรียนทุกภาคเรียน ($\bar{X} = 3.97$) สถานประกอบการที่ฝึกอาชีพเป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียงในท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.93$) สถานประกอบการมอบหมายงานฝึกให้รับผิดชอบอย่างเต็มความสามารถและมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.90$) สถานประกอบการที่ฝึกอาชีพอยู่ในทำเลที่มีการคมนาคมสะดวกและมีสภาพแวดล้อมที่ดี ($\bar{X} = 3.84$) สถานประกอบการที่ฝึกอาชีพมีความปลอดภัยและจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานอย่างถูกสุขลักษณะ ($\bar{X} = 3.81$) สถานประกอบการจ่ายเบี้ยเลี้ยงเป็นรายเดือน/รายวันตามที่ตกลงไว้กับสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.73$) ผู้ควบคุมการฝึก/ครูฝึก ดูแลให้บันทึกสมุดรายงานการฝึกอาชีพ ตรวจบันทึกสมุดรายงานและสอบสัมภาษณ์ตามบันทึกจากสมุดรายงาน เพื่อประเมินความสามารถในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.73$) สถานประกอบการจัดผู้ควบคุมการฝึก/ครูฝึก ที่มีความรู้ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญในการฝึกอาชีพให้ ($\bar{X} = 3.71$) สถานประกอบการประชาสัมพันธ์ให้เจ้าหน้าที่/พนักงานทราบถึงการเข้าร่วมอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.65$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับค่าองค์ประกอบทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคีโดยรวมและรายด้าน

องค์ประกอบทางการเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับค่าองค์ประกอบ
ด้านตัวนักเรียน	3.23	.46	ปานกลาง
ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง	2.22	.79	น้อย
ด้านสถานศึกษา	3.09	.66	ปานกลาง
ด้านสถานประกอบการ	3.81	.71	มาก
รวมทุกด้าน	3.09	.47	ปานกลาง

จากตาราง 8 แสดงว่าองค์ประกอบทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคีโดยรวมมีระดับค่าปานกลาง ($\bar{X} = 3.09$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า องค์ประกอบทางการเรียนด้านสถานประกอบการมีระดับค่ามาก ($\bar{X} = 3.81$) องค์ประกอบทางการเรียนด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องมีระดับค่าน้อย ($\bar{X} = 2.22$) ส่วนองค์ประกอบทางการเรียนด้านตัวนักเรียนและด้านสถานศึกษามีระดับค่าปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$, $\bar{X} = 3.09$)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative analysis)

เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 เมตริกความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี

ตัวแปร	y	Xts	Xtp	Xtc	Xtr
(y)	1.000				
(Xts)	.027	1.000			
(Xtp)	-.262**	.461**	1.000		
(Xtc)	-.022	.420**	.490**	1.000	
(Xtr)	.099	.415**	.067	.422**	1.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 9 แสดงว่าองค์ประกอบทางการเรียนด้านตัวนักเรียนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .027 ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -.262 ด้านสถานศึกษามีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -.022 และด้านสถานประกอบการมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำมาก มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .099

และพบว่าองค์ประกอบทางการเรียนด้านตัวนักเรียนมีความสัมพันธ์กับด้านตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องด้านสถานศึกษา และด้านสถานประกอบการระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .461 .420 และ .415 ตามลำดับ

องค์ประกอบทางการเรียนด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องมีความสัมพันธ์กับด้านสถานศึกษาในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .490 และด้านสถานประกอบการระดับสูง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .067

องค์ประกอบทางการเรียนด้านสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับด้านสถานประกอบการระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .422

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ

ตาราง 10 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี โดยภาพรวม

แหล่งความแปรปรวน	df	SS.	MS.	F	Sig.
Regression	4	8.292	2.073	7.035**	.000
Residual	243	71.610	0.295		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ	0.322
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณกำลังสอง	0.104
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณกำลังสองที่ปรับแล้ว	0.089
ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์	0.5429

ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ

ตัวแปร	B	SE.	Beta	T	Sig.
ค่าคงที่	2.212	.267		8.290**	.000
Xts	.193	.095	.155	2.041*	.042
Xtp	-.274	.056	-.379	-4.912**	.000
Xtc	7.687E-02	.067	.089	1.140	.255
Xtr	1.788E-02	.059	.022	.306	.760

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 10 แสดงว่าตัวแปรองค์ประกอบทางการเรียนได้รับการคัดเลือกเข้าสมการทั้ง 4 ด้าน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.322 ค่าประสิทธิภาพของการทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.104 ค่าประสิทธิภาพของการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjust R^2) เท่ากับ .089 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย เท่ากับ 0.5429

จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา สามารถสรุปได้ดังนี้

1.1 องค์ประกอบทางการเรียนด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.2 องค์ประกอบทางการเรียนด้านตัวนักเรียน มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ต้องการศึกษาระดับค่าองค์ประกอบทางการเรียน 4 ด้าน คือ องค์ประกอบด้านตัวนักเรียน องค์ประกอบด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง องค์ประกอบด้านสถานศึกษา และองค์ประกอบด้านสถานประกอบการ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล และเพื่อส่งเสริมการเลือกเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับค่าองค์ประกอบทางการเรียน 4 ด้าน คือ องค์ประกอบด้านตัวนักเรียน องค์ประกอบด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง องค์ประกอบด้านสถานศึกษาและองค์ประกอบด้านสถานประกอบการ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ทำให้ทราบระดับค่าองค์ประกอบทางการเรียน 4 ด้าน คือ องค์ประกอบด้านตัวนักเรียน องค์ประกอบด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง องค์ประกอบด้านสถานศึกษาและองค์ประกอบด้านสถานประกอบการ และทราบว่ามียังองค์ประกอบทางการเรียนใดบ้างมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลให้กับสถานศึกษา สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา ที่ร่วมจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในการพัฒนาปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนการสอนให้เกิดความเหมาะสม ถูกต้อง ตรงกับความต้องการของผู้เรียน ไม่ให้เกิดการลาออกก่อนเรียนจบจะได้ไม่เกิดการสูญเปล่าทางการศึกษา ทั้งยังเป็นแนวทางในการพิจารณาคัดเลือกนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ได้อย่างเหมาะสมเกิดประสิทธิผล และเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารการศึกษาในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก (ระบบทวิภาคี) ให้มีประสิทธิภาพ สร้างความภาคภูมิใจแก่ผู้เรียนนำไปสู่ความสำเร็จทางการศึกษา เพื่อไปประกอบอาชีพเป็นแรงงานคุณภาพในตลาดแรงงานต่อไป

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาพาณิชยกรรม กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก(ระบบทวิภาคี) ชั้น ปวช.3 ปีการศึกษา 2545 ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา ที่ร่วมจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก และจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ปีการศึกษา 2545 ได้ครบทุกระดับชั้น ได้แก่ ชั้น ปวช.1 ปวช. 2 และ ปวช.3 มีจำนวนสถานศึกษา16 แห่ง ดังนี้ ภาคเหนือ จำนวน 2 แห่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 2 แห่ง ภาคกลาง จำนวน 7 แห่ง ภาคตะวันออก จำนวน 2 แห่ง และภาคใต้ จำนวน 3 แห่ง มีนักเรียนทวิภาคีเป็นประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 404 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลของนักเรียนทวิภาคี จำนวน 3 ข้อ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ในเรื่องรหัสประจำตัว ระดับชั้น และชื่อสถานศึกษา และเป็นแบบสอบถามแบบตัวเลือกที่กำหนดไว้ให้เลือกในเรื่องเขตที่ตั้งของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับค่าองค์ประกอบทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านตัวนักเรียน ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง ด้านสถานศึกษาและด้านสถานประกอบการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรที่ศึกษา โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. สํารวจรายชื่อสถานศึกษาและจำนวนนักเรียนทวิภาคีก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
2. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ในสถานศึกษา จำนวน 16 แห่ง จากกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา โดยขอหนังสือมาจากบัณฑิตวิทยาลัย
3. เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสร้างแบบสอบถามที่มีลักษณะแบบเลือกรายการ (Check list) และให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ก่อนนำไปใช้จริงในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนทวิภาคีโดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์จำนวน 404 ฉบับ พร้อมหนังสือนำส่งและหนังสือ

ขอสำเนาคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักเรียนทวิภาคีจากงานทะเบียนของสถานศึกษา และขอความอนุเคราะห์จากสถานศึกษา ในการส่งคืนแบบสอบถามพร้อมสำเนาคะแนนเฉลี่ยสะสมทางไปรษณีย์

4. ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้คืน โดยตรวจสอบจำนวนนักเรียนในสถานศึกษา รหัสประจำตัวนักเรียน และคะแนนเฉลี่ยสะสม 5 ภาคเรียนของนักเรียนทวิภาคีในสำเนาคะแนนเฉลี่ยสะสมจากงานทะเบียน ได้แบบสอบถามที่จะนำไปวิเคราะห์จำนวน 248 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 61.39

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ค่าความถี่และร้อยละของข้อมูลของนักเรียนทวิภาคี
2. ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับค่าองค์ประกอบทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี
3. ทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนทวิภาคี
 - 1.1 ประชากรเป้าหมายของนักเรียนทวิภาคีจำนวน 404 คน มีข้อมูลนักเรียนทวิภาคีที่เก็บรวบรวมได้จำนวน 248 คน จำแนกตามเขตที่ตั้งสถานศึกษา ดังนี้ จากภาคเหนือจำนวน 34 คน จากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 8 คน จากภาคกลาง จำนวน 139 คน จากภาคตะวันออก จำนวน 19 คน และจากภาคใต้ จำนวน 48 คน
 - 1.2 นักเรียนทวิภาคี จำนวน 248 คน มีช่วงคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 1.00–1.99 จำนวน 46 คน (ร้อยละ 18.5) มีช่วงคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 2.00 – 2.99 จำนวน 149 คน (ร้อยละ 66.1) มีช่วงคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 3.00 – 4.00 จำนวน 53 คน (ร้อยละ 21.4)
 2. ระดับค่าองค์ประกอบทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี

2.1 องค์ประกอบด้านตัวนักเรียนโดยรวมมีระดับค่าปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับค่ามาก เรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ดังนี้ ต้องการรายได้จากการเรียนระบบทวิภาคีมาใช้จ่ายระหว่างเรียน ($\bar{X} = 3.92$) มีมนุษยสัมพันธ์ มีความเป็นกันเองร่าเริง ยิ้มแย้มแจ่มใสและสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า ($\bar{X} = 3.89$) รู้มาก่อนแล้วว่าต้องเรียนด้วยทำงานไปด้วยเมื่อมาสมัครเรียนระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 3.85$) กล้าที่จะเผชิญกับคนแปลกหน้าและสิ่งแปลกใหม่ ($\bar{X} = 3.69$) สามารถทำให้ลูกค้าเกิดความสนใจและเชื่อถือในสินค้า ($\bar{X} = 3.63$) ความคิดว่าระบบทวิภาคีต้องแตกต่างจากระบบปกติ ($\bar{X} = 3.67$) รู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เป็นพนักงานของสถานประกอบการที่ฝึกอาชีพอยู่ในขณะนี้ ($\bar{X} = 3.62$) เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีความกระตือรือร้นอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.55$) ชอบงานบริการและพร้อมที่จะให้บริการแก่บุคคลอื่น ($\bar{X} = 3.54$) และพบว่า ข้อที่มีระดับค่าน้อย เรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ดังนี้ เลือกเรียนระบบทวิภาคีเนื่องจากไม่ต้องมีการสอบคัดเลือก ($\bar{X} = 2.32$) ยอมเสียเวลาเรียน 1 ปี เพื่อที่จะไปสอบเข้าระบบปกติ หากไม่ชอบเรียนระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 2.31$) เรียนระบบทวิภาคีเพราะทำงานอยู่ในสถานประกอบการที่ฝึกอาชีพแห่งนี้มาก่อนแล้ว ($\bar{X} = 1.92$) ส่วนข้ออื่น ๆ มีระดับค่าปานกลาง

2.2 องค์ประกอบด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยรวมมีระดับค่าน้อย ($\bar{X} = 2.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับค่าน้อย เรียงลำดับจากสูงไปต่ำดังนี้ บุคคลที่รู้จักจบการศึกษาระบบทวิภาคีและได้ทำงานทันที ($\bar{X} = 2.40$) ครูแนะแนวที่โรงเรียนเดิมแนะนำให้เรียนระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 2.33$) เรียนระบบทวิภาคีตามอย่างเพื่อนที่สมัครเรียนด้วยกัน ($\bar{X} = 2.31$) ญาติ/พี่น้องแนะนำให้เรียนระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 2.15$) บิดามารดาแนะนำให้เรียนระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 2.11$) ได้รับความช่วยเหลือให้เรียนระบบทวิภาคีจากสถานศึกษาแห่งนี้ ($\bar{X} = 2.08$) เจ้าของสถานประกอบการที่ร่วมจัดอาชีพศึกษาระบบทวิภาคีแนะนำให้เรียนระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 2.00$) สถานประกอบการที่ทำงานอยู่ก่อนแล้วสนับสนุนให้เรียนระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 2.00$) เรียนระบบทวิภาคีตามอย่างรุ่นพี่ที่จบจากโรงเรียนเดิม ($\bar{X} = 1.97$) ได้รับการแนะแนวการศึกษาต่อระบบทวิภาคีจากหน่วยงานราชการแห่งใดแห่งหนึ่ง เช่น สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคม ($\bar{X} = 1.89$) ได้รับสวัสดิการให้เรียนระบบทวิภาคี เนื่องจากมีบิดามารดา/ญาติพี่น้อง รับราชการอยู่ในสถานศึกษาแห่งนี้ ($\bar{X} = 1.67$) และพบว่า ข้อที่มีระดับค่าปานกลาง เรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ดังนี้ ได้รับการแนะแนวการศึกษาต่อระบบทวิภาคีจากอาจารย์แนะแนวของสถานศึกษาแห่งนี้ ($\bar{X} = 2.80$) บุคคลที่รู้จักจบการศึกษาระบบทวิภาคีและสามารถเข้าศึกษาต่อระดับ ปวส. ได้ตามที่ต้องการ ($\bar{X} = 2.78$) อาจารย์ของสถานศึกษาแห่งนี้ที่ทำหน้าที่รับสมัครแนะนำให้เลือกเรียนระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 2.64$)

2.3 องค์ประกอบด้านสถานศึกษาโดยรวมมีระดับค่าปานกลาง ($\bar{X} = 3.09$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับค่ามาก เรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ดังนี้ สถานศึกษา

กำหนดเนื้อหาวิชาที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการฝึกอาชีพที่สถานประกอบการได้ ($\bar{X} = 3.60$) สถานศึกษาจัดวันและเวลาเรียนทฤษฎีอย่างเหมาะสม ไม่ทำให้เกิดปัญหาการฝึกอาชีพกับสถานประกอบการ ($\bar{X} = 3.56$) และอาจารย์นิเทศก์มีความสามารถในการติดต่อและประสานงานกับสถานประกอบการได้ดี ($\bar{X} = 3.56$) และพบว่าข้อที่มีระดับค่าน้อย เรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ได้แก่ สถานศึกษามีการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับระบบ ทวิภาคีทางหนังสือพิมพ์ ก่อนการรับสมัคร ($\bar{X} = 2.27$) สถานศึกษาจัดทำแผ่นพับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับระบบทวิภาคีไปแจกที่โรงเรียนก่อนการรับสมัคร ($\bar{X} = 2.44$) สถานศึกษาจัดอาจารย์แนะแนวไปแนะนำเกี่ยวกับระบบทวิภาคีในโรงเรียน ($\bar{X} = 2.35$) และ สถานศึกษาเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับระบบทวิภาคีทางสถานีวิทยุก่อนการรับสมัคร ($\bar{X} = 2.04$)

2.4 องค์ประกอบด้านสถานประกอบการโดยรวมมีระดับค่ามาก ($\bar{X} = 3.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับค่ามาก เรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ดังนี้ ผู้ควบคุมการฝึก /ครูฝึก ประเมินผลการเรียนเมื่อสิ้นสุดการเรียนทุกภาคเรียน ($\bar{X} = 3.97$) สถานประกอบการที่ฝึกอาชีพเป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียงในท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.93$) สถานประกอบการมอบหมายงานฝึกให้รับผิดชอบอย่างเต็มความสามารถและมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.90$) สถานประกอบการที่ฝึกอาชีพอยู่ในทำเลที่มีการคมนาคมสะดวกและมีสภาพแวดล้อมที่ดี ($\bar{X} = 3.84$) สถานประกอบการที่ฝึกอาชีพ ความปลอดภัยและจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานอย่างถูกสุขลักษณะ ($\bar{X} = 3.81$) สถานประกอบการจ่ายเบี้ยเลี้ยงเป็นรายเดือน/รายวันตามที่ตกลงไว้กับสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.73$) ผู้ควบคุมการฝึก/ครูฝึก ดูแลให้บัณฑิตกสมุดรงานการฝึกอาชีพ ตรวจสอบบันทึกสมุดรงานและสอบสัมภาษณ์ตามบันทึกจากสมุดรงาน เพื่อประเมินความสามารถในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.73$) สถานประกอบการจัดผู้ควบคุมการฝึก/ครูฝึกที่มีความรู้ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญในการฝึกอาชีพให้ ($\bar{X} = 3.71$) สถานประกอบการประชาสัมพันธ์ให้เจ้าหน้าที่/พนักงานทราบถึงการเข้าร่วมอาชีพศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.65$)

2.5 องค์ประกอบทางการเรียนโดยรวม มีระดับค่าปานกลาง ($\bar{X} = 3.09$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า องค์ประกอบด้านสถานประกอบการมีระดับค่ามาก ($\bar{X} = 3.81$) องค์ประกอบด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องมีระดับค่าน้อย ($\bar{X} = 2.22$) ส่วนองค์ประกอบด้านตัวนักเรียนและด้านสถานศึกษามีระดับค่าปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$, $\bar{X} = 3.09$)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาชีพธุรกิจค้าปลีก ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา

3.1 องค์ประกอบทางการเรียนด้านตัวนักเรียนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .027 ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -.262 ด้านสถานศึกษามีความ

สัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ $-.022$ และด้านสถานประกอบการมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำมาก มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ $.099$

และพบว่าองค์ประกอบทางการเรียนด้านตัวนักเรียนมีความสัมพันธ์กับด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง ด้านสถานศึกษาและด้านสถานประกอบการระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.01$ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ $.461$ $.420$ และ $.415$ ตามลำดับ

องค์ประกอบทางการเรียนด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องมีความสัมพันธ์กับด้านสถานศึกษา ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.01$ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ $.490$ และด้านสถานประกอบการระดับสูง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ $.067$

องค์ประกอบทางการเรียนด้านสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับด้านสถานประกอบการ ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.01$ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ $.422$

3.2 ตัวแปรองค์ประกอบทางการเรียนได้รับการคัดเลือกเข้าสมการทั้ง 4 ด้าน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.322 ค่าประสิทธิภาพของการทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.104 ค่าประสิทธิภาพของการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjust R^2) เท่ากับ $.089$ มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ 0.5429

และพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษากรมอาชีวศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มี 2 ด้าน ดังนี้

3.2.1 องค์ประกอบทางการเรียนด้านตัวนักเรียน มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษากรมอาชีวศึกษา มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.05$

3.2.2 องค์ประกอบทางการเรียนด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษากรมอาชีวศึกษา มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.01$

อภิปรายผล

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษากรมอาชีวศึกษา พบประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การศึกษาระดับค่าองค์ประกอบทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษากรมอาชีวศึกษา ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบทางการเรียนโดยรวมมีระดับค่าปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า องค์

ประกอบด้านสถานประกอบการมีระดับค่ามาก องค์ประกอบด้านตัวนักเรียนและด้านสถานศึกษามีระดับค่าปานกลาง และองค์ประกอบด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องมีระดับค่าน้อย

องค์ประกอบด้านสถานประกอบการมีระดับค่ามาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ดังนี้ ผู้ควบคุมการฝึก /ครูฝึก ประเมินผลการเรียนเมื่อสิ้นสุดการเรียนทุกภาคเรียน สถานประกอบการที่ฝึกอาชีพเป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียงในท้องถิ่น สถานประกอบการมอบหมายงานฝึกให้รับผิดชอบอย่างเต็มความสามารถและมีความเหมาะสม สถานประกอบการที่ฝึกอาชีพอยู่ในทำเลที่มีการคมนาคมสะดวกและมีสภาพแวดล้อมที่ดี สถานประกอบการที่ฝึกอาชีพมีความปลอดภัยและจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานอย่างถูกสุขลักษณะ สถานประกอบการจ่ายเบี้ยเลี้ยงเป็นรายเดือน/รายวันตามที่ตกลงไว้กับสถานศึกษา ผู้ควบคุมการฝึก/ครูฝึก ดูแลให้บันทึกสมุดรายงานการฝึกอาชีพ ตรวจสอบบันทึกสมุดรายงานและสอบสัมภาษณ์ตามบันทึกจากสมุดรายงาน เพื่อประเมินความสามารถในการปฏิบัติงาน สถานประกอบการจัดผู้ควบคุมการฝึก/ครูฝึก ที่มีความรู้ความสามารถมีความเชี่ยวชาญในการฝึกอาชีพให้ และสถานประกอบการประชาสัมพันธ์ให้เจ้าหน้าที่/พนักงาน ทราบถึงการเข้าร่วมอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานศึกษา ผลการวิจัยสอดคล้องกับหลักการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สถานประกอบการมีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบในการฝึกภาคปฏิบัติวิชาชีพเฉพาะตามหลักสูตร ดังนั้น นักเรียนทวิภาคีจะต้องฝึกปฏิบัติงานค้ำปลีกในสถานประกอบการ ในบรรยากาศการจัดสภาพแวดล้อมการทำงานอย่างถูกสุขลักษณะของสถานประกอบการ และได้รายได้จากการจ่ายเบี้ยเลี้ยงเป็นรายเดือน/รายวันของสถานประกอบการที่เป็นแรงจูงใจให้แก่นักเรียนทวิภาคี นอกจากนี้การได้รับผิดชอบได้รับมอบหมายงานอย่างเต็มความสามารถในสถานประกอบการจึงทำให้นักเรียนทวิภาคีรู้สึกถึงการมีส่วนร่วมในการเรียนภาคปฏิบัติ พร้อมทั้งการได้รับคำแนะนำจากครูฝึกที่มีความชำนาญ และรับรู้ผลการปฏิบัติการฝึกของตนเองอย่างสม่ำเสมอ ทำให้นักเรียนทวิภาคีทราบถึงคุณลักษณะ ทักษะ ความรู้ความสามารถในงานค้ำปลีกหรือความสำเร็จของตนเองในการเรียนระบบทวิภาคี จึงเป็นผลให้องค์ประกอบด้านสถานศึกษาโดยรวมมีระดับค่ามาก สอดคล้องกับ บลูม (Bloom.1976:167-176) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบด้านที่ไม่ใช่สติปัญญา ได้แก่ ตัวแปรคุณภาพการสอน (Quality of instruction) หมายถึงประสิทธิผลที่ผู้เรียนจะได้รับผลสำเร็จในการเรียนรู้ ได้แก่ คำแนะนำ การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน การเสริมแรงจากครู การแก้ไขข้อบกพร่องและการรู้ผลสะท้อนกลับของการกระทำของตนว่าถูกต้องหรือไม่

องค์ประกอบด้านตัวนักเรียนโดยรวมมีระดับค่าปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับค่ามาก เรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ดังนี้ ต้องการรายได้จากการเรียนระบบทวิภาคีมาใช้จ่ายระหว่างระหว่างเรียน มีมนุษยสัมพันธ์ มีความเป็นกันเองร่าเริง ยิ้มแย้มแจ่มใสและสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า รู้มาก่อนแล้วว่าต้องเรียนด้วยทำงานไปด้วยเมื่อมาสมัครเรียนระบบทวิภาคี กล้าที่จะเผชิญกับคนแปลกหน้าและสิ่งแปลกใหม่ ความคิดว่าระบบทวิภาคีต้องแตกต่างจากระบบปกติ สามารถทำให้ลูกค้าเกิดความสนใจและเชื่อถือในสินค้า

รู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เป็นพนักงานของสถานประกอบการที่ฝึกอาชีพอยู่ในขณะนี้ เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีความกระตือรือร้นอยู่เสมอ และชอบงานบริการและพร้อมที่จะให้บริการแก่บุคคลอื่น ส่วนองค์ประกอบด้านตัวนักเรียนมีระดับค่าน้อย เรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ดังนี้ เลือกเรียนระบบทวิภาคีเนื่องจากไม่ต้องมีการสอบคัดเลือก ยอมเสียเวลาเรียน 1 ปี เพื่อที่จะไปสอบเข้าระบบปกติหากไม่ชอบเรียนระบบทวิภาคี และเรียนระบบทวิภาคีเพราะทำงานอยู่ในสถานประกอบการที่ฝึกอาชีพแห่งนี้มาก่อนแล้ว ซึ่งอาจจะสรุปได้ว่า นักเรียนทวิภาคีจำนวนมากเข้าเรียนระบบทวิภาคีเพียงเพื่อโอกาสในการศึกษาต่อระดับ ปวช. ของสถานศึกษา โดยไม่มีความรู้ความเข้าใจในการเรียนระบบทวิภาคี ไม่มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนระบบทวิภาคี เมื่อเข้าเรียนแล้วก็อาจจะยังไม่มี ความสนใจและเกิดความไม่แน่ใจในการเรียนระบบทวิภาคี เมื่อเวลาผ่านไปนักเรียนทวิภาคีมีแรงจูงใจจากรายได้ที่ได้รับจากสถานประกอบการ ทำให้นักเรียนทวิภาคีเกิดความสนใจต่อการเรียนระบบทวิภาคี มีความรู้ความเข้าใจต่อการเรียนระบบทวิภาคี มีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานค้าปลีก สอดคล้องกับทราเวอร์ส (Travers.1958:396)กล่าวถึงตัวแปรด้านที่ไม่ใช่สติปัญญา ได้แก่ การปรับตัว ความสนใจ ความมุ่งมั่น ทัศนคติที่มีต่อสถาบัน วิชาที่เรียน ทั้งนี้จะมีผลต่อการเสริมสร้างบุคลิกลักษณะของนักเรียนทวิภาคีให้มีคุณสมบัติของพนักงานค้าปลีก (สุมนา อยู่โพธิ์.2537:21) ดังนี้ ความสามารถที่ต้องใช้ในการค้าปลีก ได้แก่ ความสามารถเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับลูกค้า ความสามารถในการใช้กำลังกาย ความสามารถในด้านศิลปะ ความสามารถในการทำงานขีดเขียน ความสามารถในด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและความสามารถในการศึกษาค้นคว้า มีบุคลิกดี ได้แก่ ความกล้า ความเอาใจใส่ ความคิดริเริ่มและความขยัน และมีสังคมดี ได้แก่ ความเป็นกันเอง ความแนบเนียนในการติดต่อและความกระตือรือร้น และสอดคล้องกับบลูม (Bloom.1976:167-176) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบด้านที่ไม่ใช่สติปัญญา ได้แก่ ตัวแปรพฤติกรรมด้านความรู้ความคิด (Cognitive entry behavior) หมายถึง ความสามารถทั้งหลายของผู้เรียนซึ่งประกอบด้วยความถนัดและพื้นความรู้เดิมของผู้เรียน และตัวแปรคุณลักษณะทางด้านจิตใจ (Affective entry characteristics) หมายถึงสภาพการณ์หรือแรงจูงใจที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ใหม่ ได้แก่ ความสนใจและทัศนคติท่ามต่อเนื้อหาวิชาที่เรียนและลักษณะบุคลิกภาพ

องค์ประกอบด้านสถานศึกษาโดยรวมมีระดับค่าปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับค่ามาก เรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ดังนี้ สถานศึกษากำหนดเนื้อหา รายวิชาที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการฝึกอาชีพที่สถานประกอบการได้ สถานศึกษาจัดวัน และเวลาเรียนทฤษฎีอย่างเหมาะสม ไม่ทำให้เกิดปัญหาการฝึกอาชีพกับสถานประกอบการ และอาจารย์นิเทศก์มีความสามารถในการติดต่อและประสานงานกับสถานประกอบการได้ดี และพบว่า ข้อที่มีระดับค่าน้อย เรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ดังนี้ สถานศึกษาจัดทำแผ่นพับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับระบบทวิภาคีไปแจกที่โรงเรียนก่อนการรับสมัคร สถานศึกษาจัดอาจารย์แนะแนวไปแนะนำเกี่ยวกับระบบทวิภาคีในโรงเรียนเดิม สถานศึกษามีการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับระบบ

ทวิภาคีทางหนังสือพิมพ์ก่อนการรับสมัคร และสถานศึกษาเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับระบบทวิภาคีทางสถานวิทยุก่อนการรับสมัคร ทั้งนี้ เนื่องจากสถานศึกษาที่ร่วมจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ยึดหลักการวัตถุประสงค์ โครงสร้างและหลักสูตรที่ใช้ในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ซึ่งเป็นหลักสูตรแม่บทของกรมอาชีวศึกษาที่สถานศึกษาได้ใช้จัดสอนในระบบปกติอยู่แล้ว จึงมีความเหมาะสมต่อการกำหนดเนื้อหารายวิชา และการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเกิดจากความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ตามความต้องการของสถานประกอบการ ดังนั้น การกำหนดวันเวลาเรียนทฤษฎีจึงมีความเหมาะสม จึงไม่ทำให้การเรียนทฤษฎีของนักเรียนทวิภาคีในสถานศึกษาเกิดปัญหาการฝึกอาชีพกับสถานประกอบการ ส่วนการให้ข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา อาจจะเป็นเพราะ มีสถานศึกษาบางแห่ง จัดอาจารย์แนะแนวไปแนะแนวการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่โรงเรียนเดิมของนักเรียนทวิภาคี บางแห่งแจกแผ่นพับและบางแห่งประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อมวลชน ซึ่งน่าที่จะสรุปได้ว่า อาจจะมีนักเรียนทวิภาคีที่ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีด้วยวิธีการดังกล่าว จึงทำให้นักเรียนทวิภาคีไม่ได้รับแรงจูงใจในการเรียนระบบทวิภาคีจากสถานศึกษา ซึ่งฮาร์นิชเฟเกอร์และไวลีย์ (Harnischfeger and Wiley, 1976: 5-43) กล่าวว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะเกิดขึ้นจากแรงจูงใจและความถนัด หลักสูตร และองค์ประกอบทางสถาบัน

องค์ประกอบด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยรวมมีระดับค่าน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ดังนี้ บุคคลที่รู้จักจบการศึกษาระบบทวิภาคีและได้ทำงานทันที ครูแนะแนวที่โรงเรียนเดิมแนะนำให้เรียนระบบทวิภาคี เรียนระบบทวิภาคีตามอย่างเพื่อนที่สมัครเรียนด้วยกัน ญาติ/พี่น้องแนะนำให้เรียนระบบทวิภาคี บิดามารดาแนะนำให้เรียนระบบทวิภาคี ได้รับ โควต้าให้เรียนระบบทวิภาคีจากสถานศึกษาแห่งนี้ เจ้าของสถานประกอบการที่ร่วมจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีแนะนำให้เรียนระบบทวิภาคี สถานประกอบการที่ทำงานอยู่ก่อนแล้ว สนับสนุนให้เรียนระบบทวิภาคี เรียนระบบทวิภาคีตามอย่างรุ่นพี่ที่จบจากโรงเรียนเดิม ได้รับการแนะแนวการศึกษาต่อระบบทวิภาคีจากหน่วยงานราชการแห่งใดแห่งหนึ่ง เช่น สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคม ได้รับสวัสดิการให้เรียนระบบทวิภาคีเนื่องจากมีบิดามารดา/ญาติพี่น้อง รับราชการอยู่ในสถานศึกษาแห่งนี้ และพบว่า ข้อที่มีระดับค่าปานกลาง เรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ดังนี้ ได้รับการแนะแนวการศึกษาต่อระบบทวิภาคีจากอาจารย์แนะแนวของสถานศึกษาแห่งนี้ บุคคลที่รู้จักจบการศึกษาระบบทวิภาคีและสามารถเข้าศึกษาต่อระดับ ปวส. ได้ตามที่ต้องการ อาจารย์ของสถานศึกษาแห่งนี้ทำหน้าที่รับสมัครแนะนำให้เลือกเรียนระบบทวิภาคี ทั้งนี้ อาจจะสรุปได้ว่า มีนักเรียนทวิภาคีจำนวนมาก ไม่ได้มีแรงกระตุ้น แรงสนับสนุนและ/หรือให้คำปรึกษาแนะแนวในการเลือกเรียนระบบทวิภาคี จากบิดามารดา ญาติ/พี่น้องในครอบครัว หรือหน่วยงานราชการต่าง ๆ ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะชุมชนหรือท้องถิ่นนั้น ๆ ยังไม่มีความรู้ความ

เข้าใจเกี่ยวกับการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี นอกจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเท่านั้นจึงจะมีความรู้ความเข้าใจระบบทวิภาคี และอาจจะมีนักเรียนทวิภาคีบางคนมีความรู้ความเข้าใจการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จากการจัดแนะแนวการศึกษาต่อระบบทวิภาคี จากนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาระบบทวิภาคีและจากอาจารย์ในสถานศึกษา จึงมีผลทำให้องค์ประกอบด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยรวมมีระดับค่าน้อย ซึ่งกับฮาร์นิชเฟเกอร์และไวเลย์ (Harnischfeger and Wiley.1976:5-43) กล่าวว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะเกิดขึ้นจากภูมิหลังทางครอบครัวและสังคม คุณลักษณะชุมชนท้องถิ่น ความรู้เดิมและแรงจูงใจ

จากผลการศึกษาระดับค่าองค์ประกอบทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคีสอดคล้องกับบลูม (Bloom) ทราเวอร์ส (Travers) แวงและคนอื่น ๆ (Wang and others) ประกอบด้วย องค์ประกอบด้านตัวนักเรียน ได้แก่ ความมุ่งมั่น แรงจูงใจ ความสนใจ ทศนคติต่อสถาบัน การปรับตัว ความถนัดความสามารถในงานค้าปลีก องค์ประกอบด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครอบครัว คุณลักษณะชุมชนและท้องถิ่นที่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี องค์ประกอบด้านสถานศึกษา ได้แก่ หลักสูตร อาจารย์นิเทศก์ การประชาสัมพันธ์ และองค์ประกอบด้านสถานประกอบการ ได้แก่ การมอบหมายงาน ผู้ควบคุมการฝึก/ครูฝึก รายได้บรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการทำงาน ชื่อเสียงของสถานประกอบการ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา พบว่า

2.1 องค์ประกอบทางการเรียนด้านตัวนักเรียนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 องค์ประกอบทางการเรียนด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 องค์ประกอบทางการเรียนด้านสถานศึกษามีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา

2.4 องค์ประกอบทางการเรียนด้านสถานประกอบการมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา

2.1 องค์ประกอบทางการเรียนด้านตัวนักเรียนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในสถานศึกษา

สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับกับบลูม (Bloom.1976-167:176) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบที่ไม่ใช่สติปัญญา ได้แก่ พฤติกรรม ด้านความรู้ความคิด หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนซึ่งประกอบด้วยความถนัดและพื้นความรู้เดิมของผู้เรียน และทราเวอร์ส (Travers.1958:396) ที่กล่าวถึงตัวแปรทางด้านที่ไม่ใช่สติปัญญา ได้แก่ การปรับตัว ความสนใจ ความมุ่งมั่น ทักษะคิดที่มีต่อสถาบัน ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งนี้ จากการศึกษาในระดับค่าองค์ประกอบทางการเรียนด้านตัวนักเรียนพบว่า องค์ประกอบด้านตัวนักเรียนที่มีระดับค่ามาก ได้แก่ ต้องการรายได้จากการเรียนระบบทวิภาคีมาใช้จ่ายระหว่างเรียน มีความคิดว่าระบบทวิภาคีต้องแตกต่างจากระบบปกติ รู้มาก่อนแล้วว่าต้องเรียนด้วยทำงานไปด้วยเมื่อสมัครเรียนระบบทวิภาคี ชอบงานบริการและพร้อมที่จะให้บริการแก่บุคคลอื่น กล้าที่จะเผชิญกับคนแปลกหน้าและสิ่งแปลกใหม่ มีมนุษยสัมพันธ์ มีความเป็นกันเอง ร่าเริงยิ้มแย้มแจ่มใส มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีความกระตือรือร้นอยู่เสมอและสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า ทำให้ลูกค้าเกิดความสนใจและเชื่อถือในสินค้าและรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เป็นพนักงานของสถานประกอบการ นอกจากนี้ยังพบว่าข้อที่มีระดับค่าน้อย ได้แก่ เลือกเรียนระบบทวิภาคีเนื่องจากไม่ต้องมีการสอบคัดเลือก จะยอมเสียเวลาเรียน 1 ปีเพื่อที่จะไปสอบเข้าระบบปกติหากไม่ชอบเรียนระบบทวิภาคี และเรียนระบบทวิภาคีเพราะทำงานอยู่ในสถานประกอบการที่ฝึกอาชีพอยู่ก่อนแล้ว สอดคล้องกับแวงและคนอื่น ๆ (Wang and others.1990: 31-32) พบว่า ปัจจัยด้านนักเรียนที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ได้แก่ แรงจูงใจและความรู้สึก ความรู้ ความคิดทักษะต่าง ๆ ดังนั้น ผลการวิจัยจึงสรุปได้ว่าองค์ประกอบด้านตัวนักเรียนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2523: 171-184) พบว่า องค์ประกอบที่ทำให้นิสัยประสบความสำเร็จในการเรียนตามทัศนคติของนิสิตเอง คือ ตัวผู้เรียน โดยผู้เรียนต้องมีความตั้งใจในการเรียนรวมทั้งมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายสอดคล้องกับผลการวิจัยของเสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2514:49-59) พบว่า องค์ประกอบด้านตัวนิสิตเองมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

2.2 องค์ประกอบทางการเรียนด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา น่าที่จะสอดคล้องกับแวงและคนอื่น ๆ (Wang and others.1990:31-32) พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ได้แก่ ปัจจัยด้านรัฐและชุมชน ประกอบด้วยนโยบายระดับรัฐและชุมชน ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายนอกโรงเรียน ประกอบด้วย ชุมชน กลุ่มเพื่อน สิ่งแวดล้อมภายในบ้าน การสนับสนุนของผู้ปกครอง ทั้งนี้จากผลการศึกษาระดับค่าองค์ประกอบทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี พบว่า องค์ประกอบด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยรวมมีระดับค่าน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่

มีระดับค่าน้อย ได้แก่ บิดามารดา ญาติพี่น้อง ครูแนะแนวที่โรงเรียนเดิมแนะนำให้เรียนระบบ
 ทวิภาคีได้รับสวัสดิการให้เรียนระบบทวิภาคีเนื่องจากมีบิดามารดา/ญาติพี่น้องรับราชการอยู่ใน
 สถานศึกษา เรียนตามอย่างรุ่นพี่ที่จบจากโรงเรียนเดิม บุคคลที่รู้จักจบการศึกษาระบบทวิภาคี
 และได้ทำงานทันที ได้รับการแนะแนวการศึกษาต่อระบบทวิภาคีจากหน่วยงานราชการแห่งใด
 แห่งหนึ่ง เช่น สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคม จากผลการวิจัยอาจกล่าวได้ว่ารัฐและชุม
 ชนยังขาดการประสานกันในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเนื่องจากหลักสูตรประกาศนียบัตร
 วิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2538 ได้แบ่งการจัดการศึกษาเป็นระบบปกติกับระบบทวิภาคี
 (กรมอาชีวศึกษา.2538:3) โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกระบบและวิธีการเรียนได้อย่างเหมาะสม
 ตามศักยภาพ ความสนใจและโอกาสของผู้เรียน และส่งเสริมการประสานความร่วมมือในการจัด
 การศึกษาและพัฒนาหลักสูตรร่วมกันระหว่างสถาบัน หน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ทั้งในระดับ
 ชาติ ท้องถิ่น และชุมชน เพื่อผลิตกำลังคนระดับช่างฝีมือ ที่มีความรู้ ความชำนาญในทักษะวิชา
 ชีพ มีคุณธรรม วินัย เจตคติ บุคลิกภาพและเป็นผู้ที่มีปัญญาที่เหมาะสม สามารถนำไปใช้
 ประกอบอาชีพได้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน ดังนั้น การจัดอาชีวศึกษาระบบ
 ทวิภาคีจึงเป็นการศึกษาระบบใหม่ทางการศึกษา บิดามารดาหรือผู้ปกครอง ญาติพี่น้องของ
 นักเรียนทวิภาคี ที่มีอิทธิพล มีแรงกระตุ้น แรงสนับสนุนและ/หรือให้คำปรึกษาแนะนำ ไม่มีความ
 รู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และไม่แนะนำการเลือกเรียนระบบทวิภาคีแก่
 นักเรียนทวิภาคีแม้ว่าจะอาจจจะรับราชการอยู่ในสถานศึกษา นอกจากนี้หน่วยราชการ เช่น สำนัก
 งานแรงงานและสวัสดิการสังคมก็อาจจะไม่ทราบเกี่ยวกับระบบทวิภาคี หรือไม่ทราบว่าหลักสูตร
 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2538 ได้แบ่งการจัดการศึกษาเป็นระบบปกติกับ
 ระบบทวิภาคี นำที่จะสอดคล้องกับวอลเบอร์ก (Walberg, 1984:56) ซึ่งสรุปว่าสิ่งแวดล้อมมีผล
 ทางตรงและทางอ้อมต่อการเรียนรู้โดยผ่านการกระทำและเวลา และตัวแปรที่ทำให้เกิดผล
 สัมฤทธิ์ทางการเรียนประกอบด้วยแรงจูงใจและความคิดรวบยอด สิ่งแวดล้อมทางบ้าน สิ่งแวด
 ล้อมจากกลุ่มเพื่อนและการสื่อสารมวลชน จึงทำให้ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบทางการเรียน
 ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
 เรียนทวิภาคี มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

2.3 องค์ประกอบทางการเรียนด้านสถานศึกษามีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกัน
 ข้ามกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในสถานศึกษาสังกัด
 กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา ทั้งนี้ จากหลักการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
 สถานศึกษามีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบในการสอนวิชาภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเบื้องต้น ส่วน
 สถานประกอบการดูแลรับผิดชอบในการฝึกภาคปฏิบัติวิชาชีพเฉพาะตามหลักสูตร ซึ่งระยะเวลา
 เรียนฝึกอบรมส่วนใหญ่ของนักเรียนทวิภาคีจะอยู่ในสถานประกอบการ เช่น ใน 1 สัปดาห์จะ
 เรียนในสถานศึกษา 1-2 วัน และฝึกงานอยู่ในสถานประกอบการ 3-4 วัน ทั้งนี้จากผลการ

ศึกษาระดับค่าองค์ประกอบทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี พบว่า องค์ประกอบด้านสถานศึกษาโดยรวมมีระดับค่าปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีระดับค่ามาก ได้แก่ อาจารย์นิเทศก์มีความสามารถในการติดต่อและประสานงานกับสถานประกอบการได้ดี สถานศึกษาจัดวันและเวลาเรียนทฤษฎีอย่างเหมาะสมไม่ทำให้เกิดปัญหาการฝึกอาชีพกับสถานประกอบการ และสถานศึกษากำหนดเนื้อหารายวิชาที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการฝึกอาชีพที่สถานประกอบการได้และข้อที่มีระดับค่าน้อย ได้แก่ สถานศึกษาให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคี ทางหนังสือพิมพ์ วิทยุ แจกแผ่นพับ และจัดอาจารย์แนะแนวไปแนะนำที่โรงเรียนเดิม จึงน่าที่จะเป็นผลให้ องค์ประกอบด้านสถานศึกษามีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี สอดคล้องกับวอลเบอร์ก์(Walberg.194: 56) ที่สรุปว่า สิ่งแวดล้อมมีผลทางตรงและทางอ้อมต่อการเรียนรู้โดยผ่านการกระทำและเวลา และตัวแปรที่ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ ปริมาณของการเรียนการสอนหรือเวลาที่ใช้ในการสร้างการเรียนรู้และการสื่อสารมวลชน น่าที่จะสอดคล้องกับผลการวิจัยของวินัย สายสุด (2538:บทคัดย่อ) พบว่า การจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนไม่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยภาพรวม

2.4 องค์ประกอบทางการเรียนด้านสถานประกอบการมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้จากการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กำหนดให้สถานประกอบการที่ร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ต้องตระหนักว่าเป็นเสมือนสถานศึกษาแหล่งที่ 2 ของนักเรียนและจำเป็นต้องมีความพร้อมที่จะดำเนินการฝึกอาชีพได้ตามสาขาวิชาชีพ มีผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึก ทำหน้าที่ประสานงาน ดูแลการฝึกและการสอนอาชีพให้แก่นักเรียนได้ สามารถจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการฝึกอาชีพได้ สามารถจัดการฝึกอาชีพได้ตลอดระยะเวลา 3 ปี หรือจนจบหลักสูตร ปวช. สามารถจัดสวัสดิการให้แก่นักเรียนที่เข้ารับการฝึกได้ และอยู่ในทำเลที่ติดต่อได้สะดวก เมื่อนักเรียนทวิภาคีจำเป็นต้องเรียนต้องฝึกในสองสถานที่ คือสถานประกอบการและสถานศึกษา และจากหลักการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กำหนดให้สถานประกอบการดูแลรับผิดชอบในการฝึกภาคปฏิบัติวิชาชีพเฉพาะตามหลักสูตร ซึ่งระยะเวลาเรียน/ฝึกอบรมส่วนใหญ่ของนักเรียนทวิภาคีจึงอยู่ในสถานประกอบการ ทั้งนี้ จากการศึกษาองค์ประกอบทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี พบว่า องค์ประกอบด้านสถานประกอบการโดยรวมมีระดับค่ามาก และพบว่าองค์ประกอบด้านสถานประกอบการข้อที่มีระดับค่ามากที่สุด ได้แก่ ผู้ควบคุมการฝึก/ครูฝึก ประเมินผลการเรียนเมื่อสิ้นสุดทุกภาคเรียน ซึ่งเป็นผลให้นักเรียนทวิภาคีสามารถรับรู้ถึงความสำเร็จของตนเอง สอดคล้องผลการวิจัยของแวงและคนอื่นๆ (Wang and others.1990:31-32)พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ ปัจจัยด้านการเรียนการสอน ประกอบ

ด้วยวิธีการสอน การติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ปริมาณและคุณภาพการเรียนการสอน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของวินัย สายสุด (2538:บทคัดย่อ) พบว่า พฤติกรรมการสอนของครูส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อสถานประกอบการเป็นเสมือนสถานศึกษาแห่งที่ 2 จึงน่าที่จะทำให้องค์ประกอบด้านสถานประกอบการมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี ดังนั้น ผลการวิจัยจึงสอดคล้องกับ เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2514 : 49-59) พบว่า องค์กรประกอบด้านสถานศึกษามีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และ สุรศักดิ์ อมรรัตน์ศักดิ์ (2521:66) ผลการวิจัยพบว่า องค์กรประกอบด้านโรงเรียนส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. องค์กรประกอบทางการเรียนด้านตัวนักเรียนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญต่อการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่และให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อให้ให้นักเรียนที่จะเข้าเรียนในระบบทวิภาคี มีความรู้ความเข้าใจต่อการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างถูกต้อง ก่อนที่จะตัดสินใจเลือกหรือสมัครเรียนในระบบทวิภาคี ด้วยความสนใจ มีความมุ่งมั่นและตั้งใจ เพื่อเสริมสร้างความมุ่งหวังในความสำเร็จของการเรียนระบบทวิภาคีด้วยความสามารถของตนเอง มิใช่เป็นเพียงเพื่อโอกาสในการศึกษาต่อระดับ ปวช. ในสถานศึกษา ทั้งยังเป็นการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา นอกเหนือความมุ่งหวังของนักเรียนต่อรายได้ที่จะได้รับจากสถานประกอบการ นอกจากนี้ สถานศึกษาควรพิจารณาคัดเลือกนักเรียน ที่มีบุคลิกภาพหรือมีคุณสมบัติของพนักงานค้าปลีกซึ่งอาจจะดำเนินการทดสอบความถนัดหรือความสามารถเกี่ยวกับงานค้าปลีก

2. องค์กรประกอบทางการเรียนด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี ผลการวิจัย พบว่า ชุมชนหรือหน่วยงานต่าง ๆ ในท้องถิ่น ตลอดจนบิดามารดา ญาติพี่น้องของนักเรียนทวิภาคี ยังขาดความรู้ความเข้าใจต่อการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และอาจจะไม่ทราบว่าหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2538 ได้แบ่งการจัดการศึกษาเป็นระบบปกติกับระบบทวิภาคี ดังนั้น ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนทวิภาคี ตลอดจนหน่วยงานต่าง ๆ สถานประกอบการ ครูแนะแนวของนักเรียนที่โรงเรียนเดิม ให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องต่อการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตลอดจนควรมีส่วนร่วมในการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานศึกษา อาทิเช่น การจัดกิจกรรมแนะแนวการศึกษาต่อระบบทวิภาคีในสถานศึกษา เผย

แพร่ผลงานและความสำเร็จของนักเรียนทวิภาคี หรือจัดอาจารย์แนะแนวไปแนะนำการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีแก่นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา

3. องค์ประกอบทางการเรียนด้านสถานศึกษามีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี ผลการวิจัย พบว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษามีความเหมาะสม และไม่ทำให้เกิดปัญหาแก่นักเรียนในการเรียนทั้งภาคทฤษฎีในสถานศึกษาและภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ ส่วนการให้ข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ที่ทำให้นักเรียนทวิภาคีเกิดแรงจูงใจในการเรียนระบบทวิภาคีจากสถานศึกษาอาจจะยังไม่เพียงพอ ดังนั้น ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ก่อนการรับสมัคร อาทิเช่น การจัดทำป้ายประกาศรับสมัคร การจัดครูอาจารย์แนะแนวไปแนะนำการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และแจกแผ่นพับตามโรงเรียนต่าง ๆ ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อมวลชนในท้องถิ่น ตลอดจนการจัดเจ้าหน้าที่ที่มีความเข้าใจในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ดูแลนักเรียนทวิภาคี และอาจารย์นิเทศก์ที่มีความเข้าใจเอาใจใส่และติดตามนิเทศแก่นักเรียนทวิภาคีอย่างสม่ำเสมอ

4. องค์ประกอบทางการเรียนด้านสถานประกอบการมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญต่อการพิจารณาคัดเลือกสถานประกอบการที่ร่วมจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก มีความพร้อมที่จะดำเนินการฝึกได้ตามสาขาวิชาชีพ มีผู้ควบคุมการฝึก/ครูฝึก ที่สามารถดูแลการฝึกแก่นักเรียนทวิภาคีได้จนจบหลักสูตร สามารถให้รายได้และจัดสวัสดิการให้แก่แก่นักเรียนทวิภาคีที่เข้ารับการฝึกได้ และควรเป็นสถานประกอบการที่อยู่ในทำเลที่มีการคมนาคมสะดวก

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาและเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับค่าองค์ประกอบทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในแต่ละชั้นปี
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก กับกลุ่มวิชาอื่น ๆ ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา ของนักเรียนทวิภาคีแต่ละภาค
4. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาอื่น ๆ ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2536). การศึกษาวิเคราะห์และกำหนดตัวบ่งชี้คุณภาพการจัดการศึกษาตามหลักสูตร เพื่อการสร้างแบบทดสอบมาตรฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานทดสอบทางการศึกษากกรมฯ.
- กรมอาชีวศึกษา. (ม.ป.ป.). การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สร้างคุณภาพใหม่แก่การอาชีวศึกษา. (เอกสารสำหรับสถานประกอบการ). กรุงเทพฯ : สำนักงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กรมฯ.
- กรมอาชีวศึกษา. (2533). ก้าวไปในแผน 7 กรมอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อาคารสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- กรมอาชีวศึกษา. (2536). อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. เอกสารประกอบการชี้แจงหลักการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของกรมอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กรมฯ.
- กรมอาชีวศึกษา. (2538). ครบรอบ 54 ปี กรมอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมอาชีวศึกษา. (2541). คู่มือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พรานนกการพิมพ์.
- กรมอาชีวศึกษา. (2543). สรุปผลการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543. กรุงเทพฯ : ฝ่ายพัฒนาการศึกษา กรมฯ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. กรมอาชีวศึกษา. (2538). หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม. กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- กุลวดี ดริยานนท์.(2536). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับปริญญาโทของนักศึกษาภาคพิเศษ กทม. คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. วิทยานิพนธ์ พบ.ม. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- โกศล เพ็ชรสุวรรณ. (2534). ความต้องการกำลังคนของประเทศไทยในทศวรรษหน้า. (เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์กับสังคมอุตสาหกรรม) กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูจันทระเกษมและวิทยาลัยครูพระนคร.
- คมเพชร จิตรศุภกุล. (2515). การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบด้านเศรษฐกิจ การปรับตัวและกิจกรรมในวิทยาลัยของนักศึกษา ชั้น ปก.ศ. สูง ปีที่ 2 ปีการศึกษา 2514 ที่มีผลสัมฤทธิ์สูงและต่ำของวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร.

- จุไร ชุมชุม. (2526). *สภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร*. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จำเนียร น้อยท่าช้าง. (2532). *การวิจัยและประเมินผลเพื่อพัฒนาการศึกษา*. ราชบุรี : หนองโพวิทยา.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2541). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. กรุงเทพฯ : เทพเนรมิตการพิมพ์.
- ดวงกมล มาลารัตน์. (2534). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางด้านที่ไม่ใช่สติปัญญา กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนายเรืออากาศ*. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม.(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปรีชา บุญคมรัตน์. (2532). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่*. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ด.(การบริหารการศึกษา) . กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประยุทธ์ วัชรดิษฐ์. (2514). *ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและระดับความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ปีการศึกษา 2513*. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- พิศเพลิน เขียวหวาน . (2521). *องค์ประกอบบางประการที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชรี สว่างทรัพย์. (2538). *สรุปสาระความรู้ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี*. กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา หน่วยงานพิเศษ.
- เพ็ญศรี จินดาศักดิ์. (2535). *การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี*. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไพศาล หวังพานิช. (2526). *การวัดผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- มาลี ทักษะกรวงศ์. (2541). *ความคิดเห็นของนักเรียนช่างอุตสาหกรรมที่มีต่อการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยเทคนิค*. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- รัตนา ดวงแก้ว. (2527). สหสัมพันธ์พหุคุณระหว่างเขาวนัปัญญา สภาพแวดล้อมทางปัญญาและ
ฐานะทางสังคมมีติดกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 คณะ
ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วิทยาลัยครูเพชรบุรี. (2513). รายงานการสำรวจและวิจัยเรื่ององค์ประกอบและสิ่งแวดล้อมที่มี
อิทธิพลต่อผลการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยครูเพชรบุรี. เพชรบุรี : โรงพิมพ์อนุกิจจุล.
- วินัย สายสุด. (2538). องค์ประกอบที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- วีระพันธ์ ลิทธิพงศ์. (2540). ปรัชญาอาชีวะและเทคนิคศึกษา. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยี
ราชมงคล.
- ศรีระพร จันทโนทก. (2538). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา คณะ
บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยา
การศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร.
- ศศิธร ศรีวิเชียร. (2539). ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถม
ศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร
- สนทยา เขมวิรัตน์. (2542). ตัวแปรบางประการที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายวิชาบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
วิทยาเขตพัฒนการพระนคร. ปริญญาโท กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2524). สาเหตุการออกจากมหาวิทยาลัยกลางคัน. การวิจัยเชิงบรรยาย.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล.
- สุภาวรรณ พันธุ์จันทร์. (2534). ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาเกษตรกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
ในเขตภาคเหนือ. ปริญญาโท กศ.ม. พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
นเรศวร. ถ่ายเอกสาร.

- สุภาวค์ จันทวานิช. (2531). คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา : กรณีศึกษาในโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เอราวัณการพิมพ์
- สุมนา อยู่โพธิ์. (2537). การค้าปลีก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์. (2521). การวิเคราะห์องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในภาคกลาง. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา)กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร.
- สุวิมล ดีลัน. (2526). การศึกษาองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดโรงเรียนรัฐบาล ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.ถ่ายเอกสาร.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2514). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาของนิสิตปริญญาตรีทางการศึกษา. ศูนย์หนังสือ 7-8 : 49-60 กรกฎาคม-สิงหาคม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. (2526). ทิศทางใหม่ของการวิจัยการศึกษา. วารสารการวัดผลการศึกษา. 2(3) : 25 ; มกราคม – เมษายน.
- อภิัญญา เจิมประไพ. (2538). องค์ประกอบบางประการที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตบัณฑิตศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- อรพรรณ วีระกะลัส. (2523). การวิเคราะห์องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร.
- อรรถพล สังขวาสี. (2544). การศึกษาติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี รุ่นที่ 1 ปีการศึกษา 2538 ของสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค กองอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (อุตสาหกรรมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร.

- อัญชลี เลาหะเลิศชัย. (2537). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการสอนวิชาวิทยาศาสตร์พาณิชยกรรมของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคการประชาสัมพันธ์กับการสอนตามคู่มือครู*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (วิทยาศาสตร์ศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร.
- อรุณวรรณ วาริตสวัสดิ์. (2542). *การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กรมอาชีวศึกษา*. (เอกสารประกอบการบรรยายพิเศษ 14 สิงหาคม 2542). กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ.
- อุทุมพร(ทองอุไร) จามรมาน. (2537). *การสุ่มตัวอย่างทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ฟันนี่พับบลิชซิง.
- Anastasi, Anne. (1961). *Psychological Testing*. New York : The Macmillan.
- Bloom, Benjamin S. (1976). *Human Characteristic and School Learning*. New York : McGraw-Hill.
- Boyd,William M.(1979). *The Forgotten Side of the Black Undergraduate : AN Assessment of Academic Achievements and Aspirations during the 1970's*. Paper presented at the annual meeting of the American Educational Research, April.
- Carrol, John B. (1963). "A Model of School Learning," *Teachers College Record*. 64 (1): 723-733 .
- Cronbach, Lee J. (1970). *Essential of Psychological Testing*. 3rd.ed. New York : Harper and Row.
- Edward, Allen Luis.(1957). *Technique of Attitude Scale Construction*. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentic Hall, Inc.
- Ferguson, G. (1996). *A Statistical Analysis in Psychology and Education*. New York : McGraw – Hill.
- Ferguson, George A. (1981). *Statistical Analysis in Psychology and Education*. New York : McGraw – Hill.
- Freund, John E. (1979). *Modern Elementary Statistics*. 5th ed. Englwood Cliffs, New Jersey : Prentice – Hall, Inc.
- Gronlund, N.E. (1959). *Soiometry in the Classroom*. New York : Harper and Row.
- Harnischfeger, Annegnet and David E. wiley. (1987, March). "Conceptual Issues in Models of School Learning," *The Journal of Curriculum Studies*. 10(3) : 215-231 .

- Steven L Beyer. (1990, December). "Factors in the School Environment Associated with Student Achievement in Science," *Dissertation Abstracts International* Vol. 51.
- Walberg, H.J. (1984) "Improving the Productivity of American's School," *Educational Leadership*. 41 : 19-30.
- Wang, Margaret C., Geneva Heartel and Herbert J. Walberg. (1960, September-October). "What influences Learning? : A Content Analysis of Review Literature," *The Journal of Educational Research*. 84(1) : 30-43 .
- Wright, Robert J. and Andrew G. Bean. (1974, Winter). "The Influence of Socio-economic Status on the Predictability of College Performance," *Journal of Educational Measurement*. 11 : 277-283 .
- Yamane, Taro.(1967). *Statistic : An Introductory Analysis*. New York : Harper and Row.

ภาคผนวก

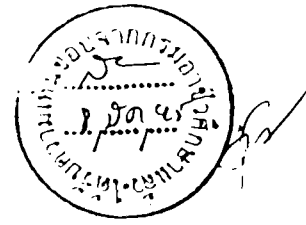
ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือ

1. รองศาสตราจารย์ ดร. ชำรงค์ อุดมไพจิตรกุล
รองศาสตราจารย์ภาควิชา
เศรษฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
กรุงเทพมหานคร
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สุนิตดา เทศนิยม
รองศาสตราจารย์ภาควิชา
เศรษฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
กรุงเทพมหานคร
3. นางสุภัทรา สัจจา
ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษา
อุดรธานี วิทยาลัยอาชีวศึกษา
อุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง

ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก
ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา

แบบสอบถามนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา โดยไม่ส่งผลกระทบต่อตัวท่านและผลการเรียนของท่านแต่อย่างใด แต่จะเป็นข้อมูลที่แสดงผลในภาพรวมของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในการพัฒนาปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ให้เกิดความเหมาะสมถูกต้องตรงกับความต้องการของผู้เรียน เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในอนาคตต่อไป

ในการตอบแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยจะรักษาข้อความที่ท่านตอบไว้เป็นความลับและจะนำคำตอบไปใช้ในการวิจัยเท่านั้น ฉะนั้นจึงขอให้ท่านสบายใจในการตอบ โดยตอบให้ตรงกับสภาพความเป็นจริง และกรุณาตอบทุกข้อให้ครบถ้วน

แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลของนักเรียนทวิภาคี

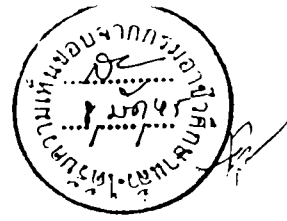
ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับค่าองค์ประกอบทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี จำแนกเป็น 4 ด้าน คือ

1. องค์ประกอบด้านตัวนักเรียน
2. องค์ประกอบด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง
3. องค์ประกอบด้านสถานศึกษา
4. องค์ประกอบด้านสถานประกอบการ

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งที่จะได้รับความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(นางสาวจุไรรัตน์ ชมสุวรรณ์)

นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลของนักเรียนทวิภาคี

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อความลงในช่องว่างให้ครบถ้วนและเขียนเครื่องหมาย / ลงใน หน้าความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. รหัสประจำตัว..... ระดับชั้น.....
2. ชื่อสถานศึกษา.....
3. เขตที่ตั้งของสถานศึกษาของท่านอยู่ในภาคใด

☐	ภาคเหนือ	☐	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
☐	ภาคกลาง	☐	ภาคตะวันออก
☐	ภาคใต้		

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับค่าองค์ประกอบทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี

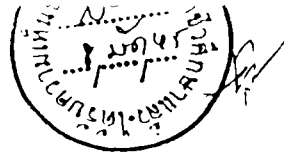
คำแนะนำในการตอบแบบสอบถาม แบบสอบถามนี้มีความมุ่งหมายที่จะสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับระดับค่าองค์ประกอบทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี

อนึ่ง คำว่า “ท่าน” ในแบบสอบถามนี้ จะหมายถึง “นักเรียนทวิภาคี”

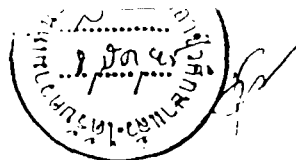
สำหรับคำว่า “องค์ประกอบทางการเรียน” นั้น หมายถึง “สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการเรียนระบบทวิภาคี”

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความในแบบสอบถาม แล้วพิจารณาให้คะแนนระดับค่าองค์ประกอบทางการเรียนที่ละข้อ ซึ่งแต่ละข้อจะมีค่าระดับคะแนนให้เลือก 5 ช่อง ให้ท่านเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องทางขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียวของทุกข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน ดังนี้

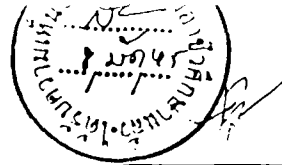
มากที่สุด	หมายถึง	เป็นองค์ประกอบทางการเรียนระบบทวิภาคีที่มีระดับค่ามากที่สุด
มาก	หมายถึง	เป็นองค์ประกอบทางการเรียนระบบทวิภาคีที่มีระดับค่ามาก
ปานกลาง	หมายถึง	เป็นองค์ประกอบทางการเรียนระบบทวิภาคีที่มีระดับค่าปานกลาง
น้อย	หมายถึง	เป็นองค์ประกอบทางการเรียนระบบทวิภาคีที่มีระดับค่าน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	เป็นองค์ประกอบทางการเรียนระบบทวิภาคีที่มีระดับค่าน้อยที่สุด

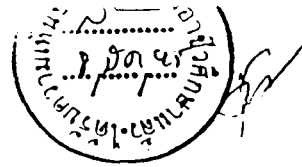
ข้อที่	องค์ประกอบทางการเรียน	ระดับค่าองค์ประกอบ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	1. ด้านตัวนักเรียน					
1.	ท่านเคยได้รับข้อมูล ข่าวสารหรือมีความรู้เกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีก่อนที่จะมาสมัครเรียน					
2.	ท่านมีความคิดวาระบบทวิภาคีต้องแตกต่างจากระบบปกติ					
3.	ท่านเลือกเรียนระบบทวิภาคี เนื่องจากไม่ต้องมีการสอบคัดเลือก					
4.	ท่านมีความมุ่งมั่นและตั้งใจที่จะเรียนระบบทวิภาคีอยู่ก่อนแล้ว					
5.	ท่านคิดว่าการจบ ปวช. ระบบทวิภาคีจะทำให้ท่านมีโอกาสเข้าศึกษาต่อระดับ ปวส. ได้ง่ายกว่าระบบปกติ					
6.	ท่านจะยอมเสียเวลาเรียน 1 ปี เพื่อที่จะไปสอบเข้าระบบปกติ หากไม่ชอบเรียนระบบทวิภาคี					
7.	ท่านรู้มาก่อนแล้วว่า ท่านต้องเรียนด้วย ทำงานไปด้วยเมื่อสมัครเรียนระบบทวิภาคี					
8.	ท่านต้องการรายได้จากการเรียนระบบทวิภาคี มาใช้จ่ายระหว่างเรียน					
9.	ท่านคิดว่าการเรียนระบบทวิภาคีตรงกับความถนัดและความสามารถของท่าน					
10.	ท่านชอบงานบริการและพร้อมที่จะให้บริการแก่บุคคลอื่น					
11.	ท่านชอบงานขายและคิดว่าท่านมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับงานขาย					
12.	ท่านมีมนุษยสัมพันธ์มีความเป็นกันเอง ร่าเริง ยิ้มแย้มแจ่มใส และสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า					
13.	ท่านสามารถทำให้ลูกค้าเกิดความสนใจและเชื่อถือในสินค้า					
14.	ท่านมีความสามารถในงานศิลปะ เช่น การออกแบบตัวอักษร การใช้สี การจัดแสดงสินค้า เป็นต้น					
15.	ท่านมีความสามารถในงานที่เกี่ยวข้องกับตัวเลข การคำนวณ หรือสถิติ					
16.	ท่านกล้าที่จะเผชิญกับคนแปลกหน้าและสิ่งแปลกใหม่					
17.	ท่านเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีความกระตือรือร้นอยู่เสมอ					

ข้อที่	องค์ประกอบทางการเรียน	ระดับค่าองค์ประกอบ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
18.	ท่านรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เป็นพนักงานของสถานประกอบการที่ท่านฝึกอาชีพอยู่ในขณะนี้					
19.	ท่านเรียนระบบทวิภาคีเพราะท่านทำงานอยู่ในสถานประกอบการที่ท่านฝึกอาชีพแห่งนี้มาก่อนแล้ว					
20.	ท่านเรียนระบบทวิภาคีเพราะต้องการประกอบอาชีพอิสระ					
	2. ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง					
21.	บิดามารดา แนะนำให้ท่านเรียนระบบทวิภาคี					
22.	ญาติ/พี่น้อง แนะนำให้ท่านเรียนระบบทวิภาคี					
23.	ท่านเรียนระบบทวิภาคีตามอย่างรุ่นพี่ที่จบจากโรงเรียนเดิมของท่าน					
24.	ครูแนะแนวที่โรงเรียนเดิมแนะนำให้ท่านเรียนระบบทวิภาคี					
25.	อาจารย์ของสถานศึกษาแห่งนี้ที่ทำหน้าที่รับสมัครแนะนำท่านให้เลือกเรียนระบบทวิภาคี					
26.	ท่านได้รับการแนะแนวการศึกษาต่อระบบทวิภาคีจากอาจารย์แนะแนวของสถานศึกษาแห่งนี้					
27.	ท่านได้รับการแนะแนวการศึกษาต่อระบบทวิภาคีจากหน่วยงานราชการแห่งใดแห่งหนึ่ง เช่น สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคม					
28.	ท่านเรียนระบบทวิภาคีตามอย่างเพื่อนที่มาสมัครเรียนด้วยกัน					
29.	ท่านได้รับสวัสดิการให้เรียนระบบทวิภาคีเนื่องจากมีบิดามารดา/ญาติพี่น้อง รับราชการอยู่ในสถานศึกษาแห่งนี้					
30.	ท่านได้รับโควตาให้เรียนระบบทวิภาคีจากสถานศึกษาแห่งนี้					
31.	เจ้าของสถานประกอบการที่ร่วมจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีแนะนำให้ท่านเรียนระบบทวิภาคี					
32.	สถานประกอบการที่ท่านทำงานอยู่ก่อนแล้วสนับสนุนให้ท่านเรียนระบบทวิภาคี					
33.	บุคคลที่ท่านรู้จัก จบการศึกษาระบบทวิภาคีและได้ทำงานทันที					
34.	บุคคลที่ท่านรู้จัก จบการศึกษาระบบทวิภาคีและสามารถเข้าศึกษาต่อระดับ ปวส. ได้ตามที่ต้องการ					

ข้อที่	องค์ประกอบทางการเรียน	ระดับค่าองค์ประกอบ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
35.	<u>3. ด้านสถานศึกษา</u> สถานศึกษามีการปิดป้ายประกาศรับสมัครนักเรียนทวิภาคีให้เห็นชัดเจนก่อนการรับสมัคร					
36.	สถานศึกษามีการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับระบบทวิภาคีทางหนังสือพิมพ์ก่อนการรับสมัคร					
37.	สถานศึกษาเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับระบบทวิภาคีทางวิทยุก่อนการรับสมัคร					
38.	สถานศึกษาจัดทำแผ่นพับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับระบบทวิภาคีไปแจกที่โรงเรียนของท่านก่อนการรับสมัคร					
39.	สถานศึกษาจัดอาจารย์แนะแนวไปแนะนำเกี่ยวกับระบบทวิภาคีในโรงเรียนเดิมของท่าน					
40.	สถานศึกษาจัดปฐมนิเทศชี้แจงเรื่องระบบทวิภาคีแก่ท่านก่อนเข้าเรียน					
41.	สถานศึกษาจัดอาจารย์นิเทศก์ที่มีความรู้ ความเข้าใจในระบบทวิภาคีในการดูแล ติดตามและให้คำปรึกษาแก่ท่าน					
42.	อาจารย์นิเทศก์ติดตาม ประเมินผลการฝึกอาชีพของท่านอย่างสม่ำเสมอ					
43.	อาจารย์นิเทศก์สามารถให้การช่วยเหลือและมีส่วนช่วยแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการเรียนระบบทวิภาคีให้ท่านได้					
44.	อาจารย์นิเทศก์มีความสามารถในการติดต่อและประสานงานกับสถานประกอบการได้ดี					
45.	สถานศึกษาจัดเจ้าหน้าที่ที่เอาใจใส่และอำนวยความสะดวกแก่ท่านในการประสานงานเกี่ยวกับระบบทวิภาคี					
46.	สถานศึกษาจัดฝึกอบรมความรู้เพิ่มเติมให้แก่ท่านตามที่สถานประกอบการต้องการ					
47.	สถานศึกษาจัดสอนเพิ่มเติมในรายวิชาที่สถานประกอบการไม่สามารถจัดสอนให้แก่ท่าน					
48.	สถานศึกษาจัดวันและเวลาเรียนทฤษฎีอย่างเหมาะสม ไม่ทำให้ท่านเกิดปัญหาการฝึกอาชีพกับสถานประกอบการ					
49.	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ท่านเลือกสถานประกอบการในการฝึกอาชีพด้วยตนเอง					

ข้อที่	องค์ประกอบทางการเรียน	ระดับค่าองค์ประกอบ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
50.	สถานศึกษากำหนดเนื้อหารายวิชาที่ท่านสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการฝึกอาชีพที่สถานประกอบการได้					
51.	สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีเหมาะสมกับความต้องการของท่าน					
52.	4. ด้านสถานประกอบการ สถานประกอบการที่ท่านฝึกอาชีพอยู่ในทำเลที่มีการคมนาคมสะดวกและมีสภาพแวดล้อมที่ดี					
53.	สถานประกอบการที่ท่านฝึกอาชีพเป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียงในท้องถิ่น					
54.	สถานประกอบการที่ท่านฝึกอาชีพมีความปลอดภัยและจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานอย่างถูกสุขลักษณะ					
55.	สถานประกอบการที่ท่านฝึกอาชีพจัดผู้ควบคุมการฝึก/ครูฝึกที่มีความรู้ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญในการฝึกอาชีพให้แก่ท่าน					
56.	ผู้ควบคุมการฝึก/ครูฝึก ดูแลให้ท่านบันทึกสมุดรายงานการฝึกอาชีพ ตรวจบันทึกสมุดรายงานและสอบสัมภาษณ์ตามบันทึกจากสมุดรายงาน เพื่อประเมินความสามารถในการปฏิบัติงานของท่าน					
57.	ผู้ควบคุมการฝึก/ครูฝึก ประเมินผลการเรียนเมื่อสิ้นสุดการเรียนทุกภาคเรียน					
58.	สถานประกอบการจ่ายเบี้ยเลี้ยงแก่ท่านเป็นรายเดือน/รายวันตามที่ตกลงไว้กับสถานศึกษา					
59.	สถานประกอบการประชาสัมพันธ์ให้เจ้าหน้าที่/พนักงาน ทราบถึงการเข้าร่วมอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานศึกษา					
60.	สถานประกอบการมอบหมายงานฝึกให้ท่านรับผิดชอบอย่างเต็มความสามารถและมีความเหมาะสม					

ภาคผนวก ค
รายชื่อสถานศึกษา

**รายชื่อสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา
และจำนวนนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก**

ชื่อสถานศึกษา	จำนวนนักเรียน
1. วิทยาลัยอาชีวศึกษานครสวรรค์	27
2. วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง	9
3. วิทยาลัยอาชีวศึกษาเลย	5
4. วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวอุดรธานี	16
5. วิทยาลัยอาชีวศึกษารนบุรี	58
6. วิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรี	14
7. วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอี่ยมละออ	22
8. วิทยาลัยพณิชยการเซดุน	45
9. วิทยาลัยพณิชยการบางนา	28
10. วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี	36
11. วิทยาลัยพณิชยการอินทราชัย	42
12. วิทยาลัยอาชีวศึกษาจะเข็งเทรา	16
13. วิทยาลัยอาชีวศึกษาชลบุรี	4
14. วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม	19
15. วิทยาลัยอาชีวศึกษานครศรีธรรมราช	38
16. วิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา	30
รวม	404

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

ที่ ทม 1012/ 1699

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕ มีนาคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวไรรัตน์ ชมสุวรรณ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปฏิญานินพนธ์ เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนทวิภาคีกลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา” โดยมี รองศาสตราจารย์สุภาพรรณ สิริแพทย์พิสุทธิ และ อาจารย์สถิตฐากร ชูทรัพย์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปฏิญานินพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีกระดับ ปวช. ชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2544 ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิทยาลัยพณิชยการ และวิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยว ตอบแบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา ในระหว่างเดือนมีนาคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวไรรัตน์ ชมสุวรรณ ได้เก็บข้อมูลในการทำปฏิญานินพนธ์ และจะกรุณามิหนังสือแจ้งไปยังวิทยาลัยในสังกัดจะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ที่ ศธ 0911/ - 1268

กรมอาชีวศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

// มีนาคม 2545

เรื่อง อนุญาตให้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อ้างถึง หนังสือบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ ทม 1012/1699 ลงวันที่ 5 มีนาคม 2545

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึงแจ้งว่า นางสาวจุไรรัตน์ ชมสุวรรณ นิสิตปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีความประสงค์ขออนุญาตแจกแบบสอบถาม นักเรียน นักศึกษา สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา เพื่อการวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทวิภาคีกลุ่มวิชาชีพจิปาถะในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา” นั้น

กรมอาชีวศึกษาพิจารณาแล้วอนุญาตให้นักศึกษาดังกล่าวข้างต้น ดำเนินการแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลในสถานศึกษา สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษาได้

อนึ่ง แบบสอบถามที่กรมอาชีวศึกษาอนุญาตให้ใช้เก็บข้อมูล จะมีตราประทับและลายมือชื่อกำกับที่มุมบนด้านขวาทุกแผ่น เพื่อเป็นต้นแบบในการเก็บข้อมูลต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและกรุณาส่งผลงานวิจัยให้กรมอาชีวศึกษาทราบในโอกาสต่อไปด้วย
จักษอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นางสิริรักษ์ รัชชานันติ)

ศึกษานิเทศก์ 9 รักษาการในตำแหน่ง

หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์

ปฏิบัติราชการแทน อธิบดีกรมอาชีวศึกษา

กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา

โทร. 0-2282-9357, 0-2282-2549 ต่อ 1600-1613

โทรสาร 0-2282-9357

WWW.dovenet.moe.go.th/webvcd

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวจุไรรัตน์ ชมสุวรรณ
วันเดือนปีเกิด	17 สิงหาคม 2503
สถานที่เกิด	เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	52/12 ซ. อาชีวะ 3 ถ. เจริญรัฐ ต. กุดป่อง อ. เมือง จ.เลย 42000
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	อาจารย์ 2 ระดับ 6 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเลย
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	วิทยาลัยอาชีวศึกษาเลย ถ.เจริญรัฐ ต. กุดป่อง อ. เมือง จ.เลย 42000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2521	ประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนปลาย โปรแกรมวิทยาศาสตร์ โรงเรียนช่างตากูร์ส คอนแวนท์
พ.ศ. 2528	ประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (การเงินการธนาคาร) โรงเรียนอุตสาหกรรม
พ.ศ. 2530	การศึกษาระดับบัณฑิต ธุรกิจศึกษา (วิชาเอกการตลาด วิชาโท ภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน
พ.ศ. 2546	การศึกษามหาบัณฑิต (ธุรกิจศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ